

Arvula v.

II. gads

Mahjas Weefa

II. gads

Stehneschrafs

preeksch sinatnes, makstlas un literaturas.

N° 5.

1905. g.

Drukats pee Ernsta Plates, Rigâ.

„**Mahjas Weefa Mehneschraakts**“ isnahk latra mehnescha pirmās deenās un maksā: pēsuhtot pa pasta eefschēmē par $\frac{1}{2}$ gadu 3 rbl., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 60 kap.; ahrsemēs par $\frac{1}{2}$ gadu 3 rbl. 60 kap., par $\frac{1}{2}$ gadu 2 rbl.; pilsehtā, ekspedizijā waj isdalamās weetās fanemot par $\frac{1}{2}$ gadu 2 rbl. 60 kap., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 40 kap. un par $\frac{1}{4}$ gadu 75 kap. Pasta abonenteem bes tam par latru adreseš mainu jamakšā wehl 10 kap. — Adrese: въ экспедицію журнала „Маякъ Виаса Менешрактъ“ гор. Рига.

Ekspedizija.

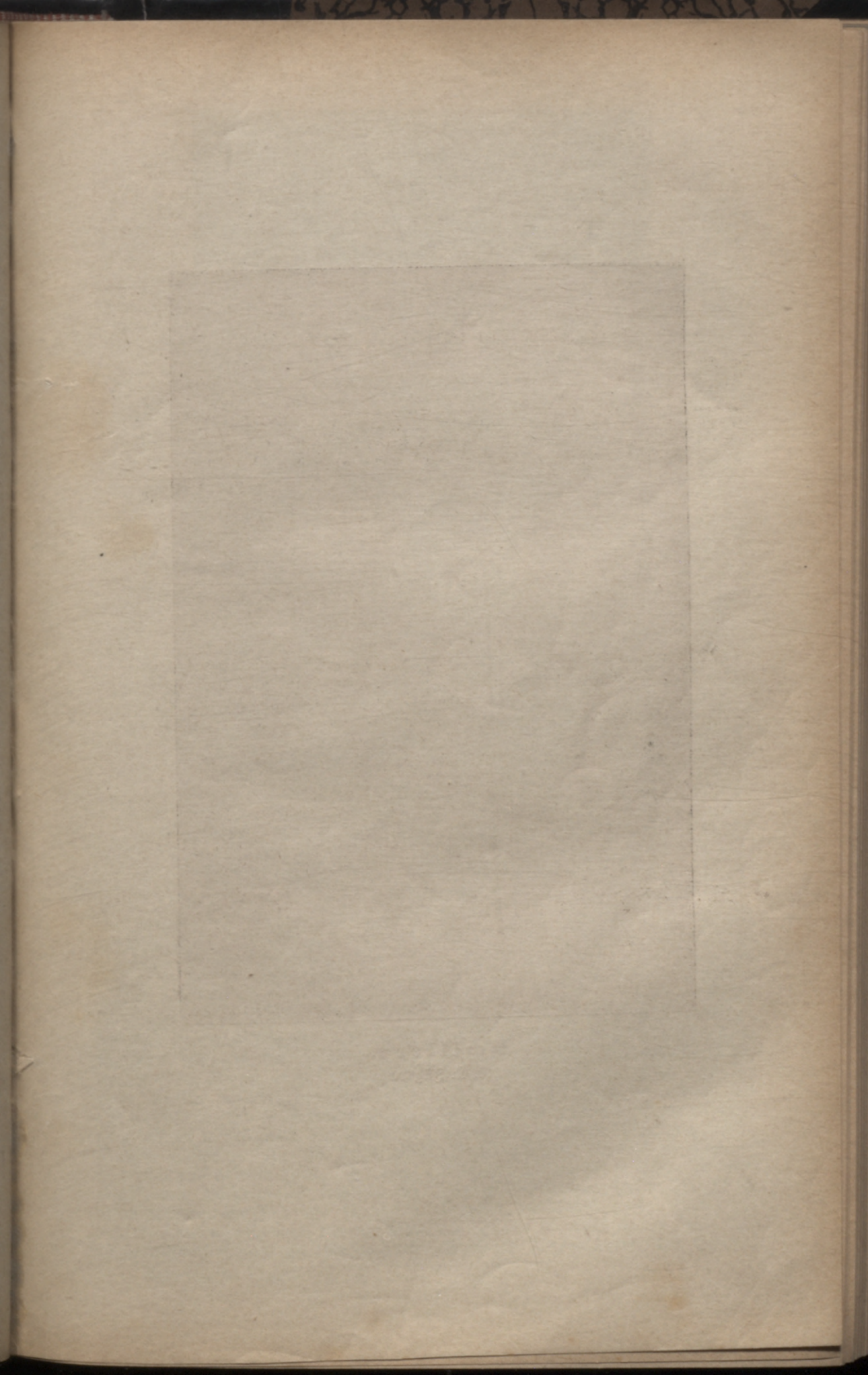
Nosazijumi manuskriptu eesuhitajem:

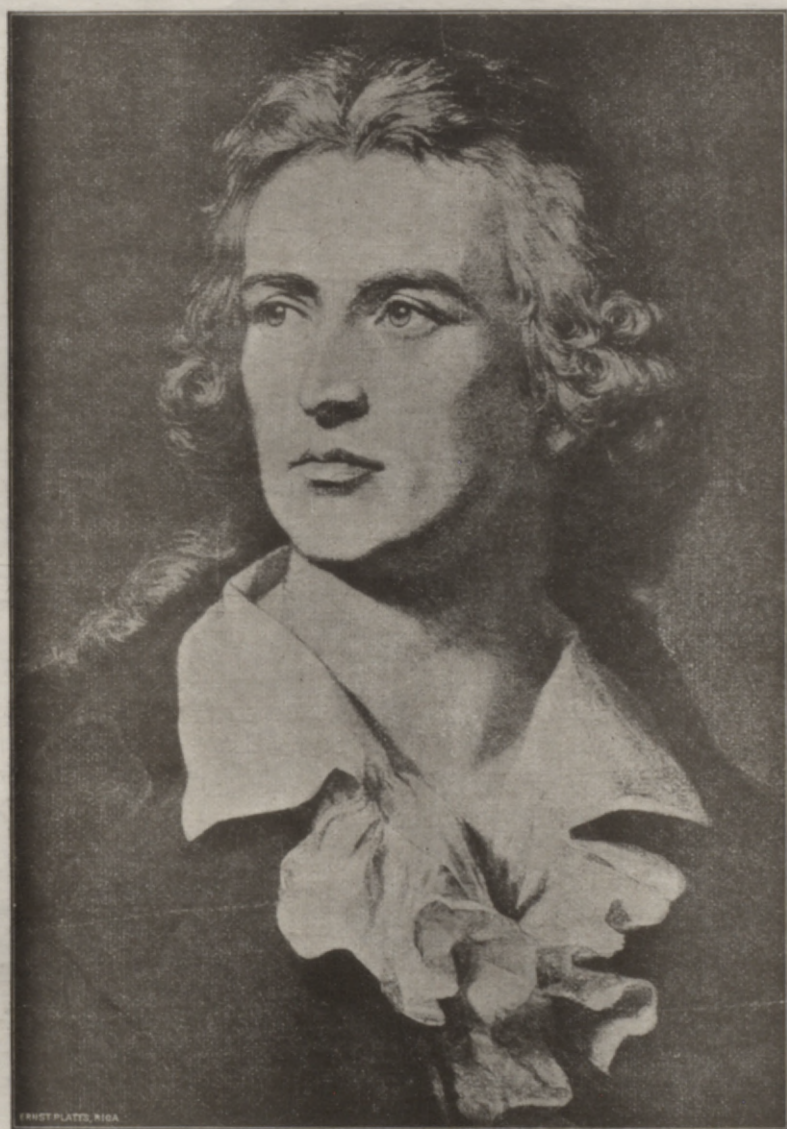
Manuskriptu eesuhitajem japasno redakzijai wīnu ihstee wahrdi un adreseš. Manuskriptus pēsuhtot jaefneeds ari honorara pēprafijums un leelums (us pascha manuskripta). Raksti bes schahdas pēsihmes tiks usluhtoti par tahdeem, par fureem honorars naw maksajams Honorars nosakams pehž „Mehneschraakts“ drukas lofneem (drukas lofne ir 8 lapas jeb 16 lapas pufes leela). Honorari isnemami arween tani gada zetursni, turā raksti nodrukati waj wehlalais tschetru nedelu laikā pehž notezejuschā zeturschna. Kas schini laikā honoraru neijnem, teef usstatits par tahdu, kas no honorara atteizees. Neisseetotee manuskripti neteef ne atpatai suhtiti, ne ari usglabati.

Redakzija.

5. burtnizas saturs.

	lap. p.		lap. p.
1. Schillera peeminai	321	14. Sabeedrista audsinaschana pirm-	
2. Eleifinas swehtki. Dseja no Fr. Schillera	326	mahzibas skolā. No W. P. Bacherowa (Turpinajums)	381
3. Morifs Waterlinks, dwehseles bailu un fapnu dsejneeks. (Turpinajums)	329	15. Wirpuli. Romans trijās dakās no A. Pifemsta. (Turpinajums)	385
4. Johannas atwadischanaš. Is Schillera „Orleanas jaunawa“. No Aspasijas	333	16. Tehwitai. No S. Poruka	395
5. Morisa Waterlinka Peleaso un Melifande. (Turpinajums)	335	17. Daschadi raksti	396
6. Meitenes sehras. Pehž Schillera. No Birzneeku Sofijas	347	Seltm. ta Sarkanas lilijas. — Blaumana „Uguni“. — Sinatnes un teknikas chronika. — Mufsu bilbes. — Grammatu galbs. — Pasnojumi	
7. Zela pehž labaka. No M. Leepas. (Turpinajums)	349	Bildes: Fr. Schillers. No R. Jäger. (Uf fewischlas lapas.) — Wufsta. No Gustawa Klimta. (Uf fewischlas lapas.) — Schillera peeminai. — Schillera behgichana uf Manheimu nakti uf 23. sept. 1782. g. No Fr. Starbinas. — Schillera godinaschana pehž „Orleanas jaunawas“ israhdes 17. sept. 1801. g. No Th. Dera. — Morifs Waterlinks. — Orleanas jaunawas parahdiba. — Meitenes sehras.	
8. Etika. No profesora Dr. Fr. Paulfena. (Turpinajums)	354		
9. Ehrglis. No Birzneeku Sofijas	360		
10. * * * Fragmenti is atrasta rokraakts. No Leonida Andrejewa	361		
11. Sokrata aistahweschana. Platona fazerejums. Latwiski tulkots no greeku walodas. (Turpinajums)	367		
12. Kolgranfis. Stahits no S. Poruka	369		
13. Laura. Komerija weenā zehleenā no Fallija	374		

ERST PLATE, N. 8.

Schillers.
No 8. Jäger.

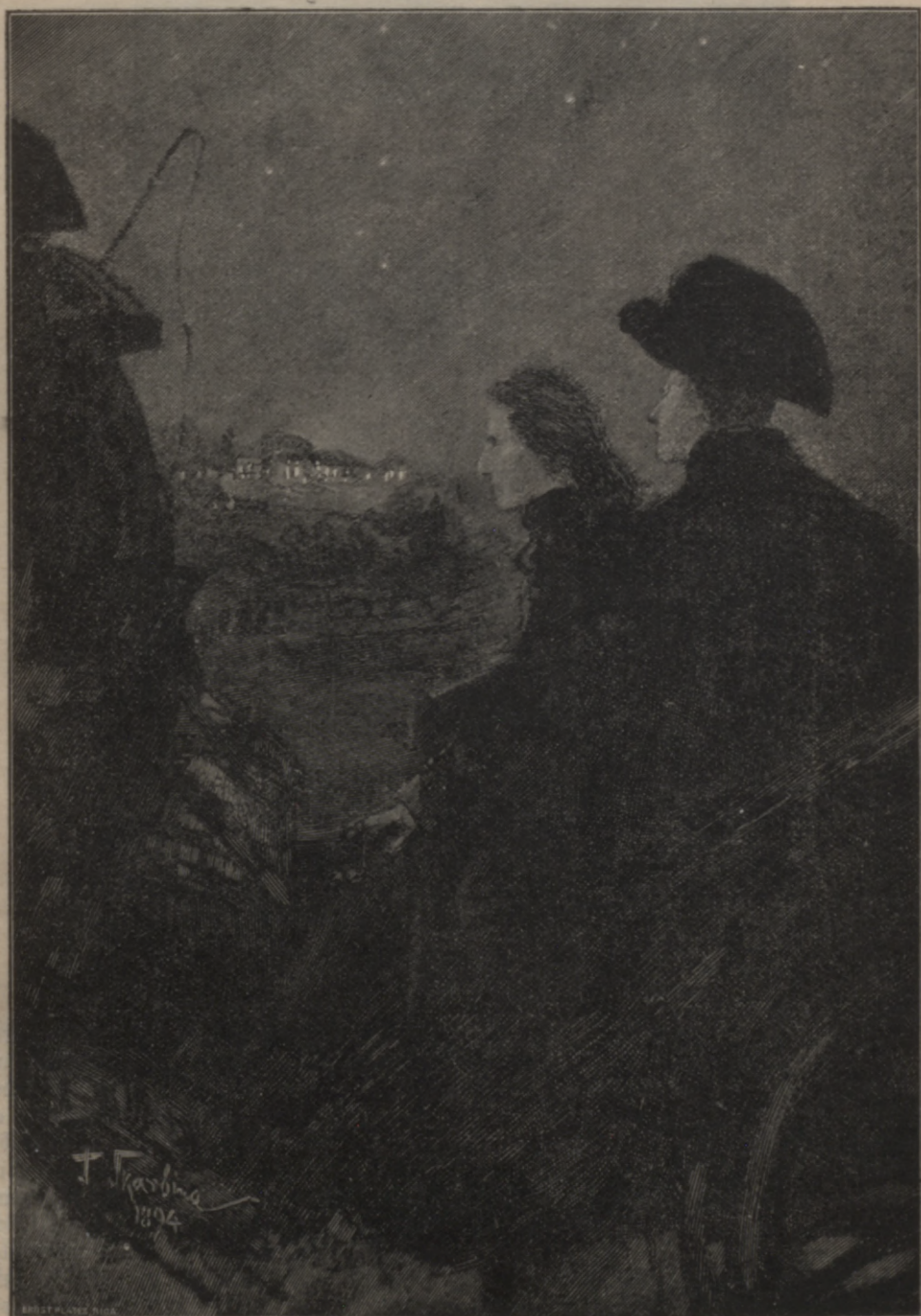
Schillera peemina.

Miris 8. majā 1805. gadā.

"Gewehejot to, ka wihri, kuri ar fa-weem darbeem un fawu droščšerdibu ir kalpojūšči brihwibat un lihdsinajūšči zetu tautas atšwabinaščanai, newar palikt šwesči tai tautai, kura winu gars un droščšerdiba ir brihwibu rahdijūšči," — frantschu likumdeweja šapulže 1792. gadā eežehla to rakstneeku, kura darbi tagad jau wefelu gadu šimteni ir pahrdšhwojūšči wina meešgo muhšču, par Franzijas goda pilsoni. Ar to Schillers uš wišfeem laikeem ir nostahdits par šabeedriški politišču rakstneeku. Un tas darbs, par to winšč ščo nopelnu guwa, bija „Lau-pitaji“, kuri Parišē leelās frantschu tuštibas laikā beš šchaubam bija šazehlušči wehl karstaku aišgrahbtibas wehtru, neš paščar rakstneeka dšimtenē. Šit tabtu Franzijas

Wehneščraksts. V. 1905.

waldiba gabja pilsoniško šchirondistu garā, tai lihdsi gabja Schillera šimpatijas, un lihdsi ko šchirondistus nostubma pee malas radikalaki elementi, Schillers ar štumjam nowehršās no frantschu atšwabinaščanas kustibas. Tik ihšts bija Schillers tā pilsonis, un deht šchis brihnumškadras šabeedrišās noteittibas, deht šči plastiškā tipiškuma wina tehs wehl ilgi nesaudēs fawu intereš un winšč tais wabzu tautas aprindās, kuras naht pee inteligenzes, paliks, tā bijis, wišpopula-ra lais rakstneeks. Nežehlās jau winšč no turigeem leelpilšoneem, tā Götbe, bet taišni no teem šhtpilšoneem, kuri tā Wahzija, tā Franzija wiššmagat zeeta. Götbe jau 12 gadus olimpiskā meerā mita pee Weimaras herzoga galma, tad Schillers

Schillera behģšana uģ Manheimu nakti uģ 23. ģept. 1782. g.
No Ģr. Starbinaģ.

Šillera godināšhana pehž „Orleanas jaunavas“ iŕahdes 17. ŕept. 1801. g.
No I. h. Dera.

klejoja no weenas weetas uš otru, tii pee weena otra drauga rasdams patveršmi un glahbiu no truhkuma, lai tad beidsot 1787. gadā nonahktu Weimarā un nodroschinatu ahreji fawa muhscha pehbejo, no sliumoschanas weennotuf pahtrautto laikmetu. Kur Gōthe gadeem zeemojās pa to „semi, kur seed zitroni,“ Schillers nedabuja redset ne to Schweiziju, kuras kalnus winam nahzās tehlot, nedš redset juhru, uš kuras bija schuhpojūšs wina apdseedatā „Armada“. Bet weenu leetu Schillers redseja un pasina wairaf, nekā Gōthe, tas ir, to, kas bija turpat dsimtenē, wezās aristokratiskās kahrtibas spaidus un tās gruhtibas, kuras nahzās zeesť jaunajai pilsonu schkirai. To Schillers neween redseja, bet peedsihwoja pats pee feris, pats isjeeta. Winsch redseja, kā wina tehws, masť kara ahristis, nedabuja algas jau kopsch 1767. gada. — Ka neeet labi, to atfina katrs, bet, kā Ribis faka, tauta wehl is-turejās pret politisku dsihwi kā pret slittu laiku, par to pawaimanā gan, bet to to-mehr panes kā jau to negrosamu un nelabojamu.

* * *

Gōthes mihtakais darbs behrntbā bijis klaufstees un stahstit pasazines, Schillera — lasti bibeli un spredikot. Tapť par mahžitaju, bija wina pirmais dsihwes mehrkis. Tas palika neispildits, jo Wirtembergas herzogs Karlis Gischens, nodibinajis militaristu akademiju, kurā peerahdit sawu dresuras mahkflu, mekleja skolneekus schai eestahdei un lifa 1773. g. tani usnemť ari kara ahrista Schillera dehlu, ko tam eeteiza kā apdahwinatu sehnu. Schai „Karka skolā“, kur Schillers studeja medizinu un sabija 7 gadus no weetas, walbija wisstingratā kafarmas disziplina. Audselneem bija jawed deenas grahmata sem preekšneezibas kontroles, jadod rakstiskas atbildes uš wiseem jautajumeem, ari atsaukmes par skolotajeem un beedreem, par latru majako pahrsahpumu, kā neaispogatu pogu, jafanem pfaula u. t. t. Wahjakee schai wehrdisķkā atmosferā nosmata, bet stiprakee jo kaisligaki peerada slahpt pehz brihwibas un lausteēs uš darbibu. Ko nedrihšteja atklasti, to darija slepeni ar jo gardaku kabri un leelakām sekmem: slepeni lastija Rusō, Klopstoku, Gōthes „Gōku“, un slepeni, pa naktim jaunais Schillers kopsch 1777. gada strahdaja pee sawas pirmās dramās „Laupitajeem“. Ar teatri winsch

bija eepasinees herzoga operu namā un no ta laika teatris bija un palika wina ideals. „Laupitaji“, kuros ekplodeja wifs wina idealais temperaments un atspogulojās pahrzeestee spaidi un peedsihwotās netaisnibas, isnahza drukā 1781. gadā, kad autors jau bija peekomandets par kara ahristu pee kahda generala. Un nahkos.hā gadā „Laupitajus“ ušweda, ne, protams, Schillera dsimtenē Wirtembergā, bet Badenā pilsehtā Manheimā, kur spehleja to-lait slawenais wahzu akteeris Islands, uš-stahdamees Franza Mora lomā. Gepsaids no lugas bija warens, gan kā fashutumš, pee wezajeem, gan kā entusiasms pee jaunajeem. Naw gruhti saprast to firstu, kas Gōthem teizis: „Ja es buhtu Deews un gribetu rudit pasauli, bet sinatu, ka pasaulē isnahks ari Schillera „Laupitaji“, es pasauli buhtu atstahjis neraditu.“ Naw gruhti saprast ari Wirtembergas herzogu, kas pehz „Laupitaju“ israhdes un eepasinees ar scho lugu, stingri noleedsa Schilleram rakstīt „turpmak komedijas“ waj ko tam lihdsigu. Un tas notika tad, kad jaunais rakstneeks, sajuhsminats no pirmsmeem panahkumeem, bija nospreedis pilnigi pahreet uš „komedijam“ un strahdaja jau pee otras dramās „Fiesťo“. Reatlifak zits, kā no dsimtenes — behgt. Nakti uš 23. sept. 1782. g. Schillers slepeni pahrbhega pah robeschu un nonahza Manheimā, nesdams lihdsi titai sawu jauno lugu. Bet nejusdamees Manheimā deesgan drošsch, winsch behga uš Frankfurtu, slehpās tad septinas truhkuma pilnas nedetas kahdā zeemā, kur isstrahdaja planu „Luisi Mūller“. Tikai tad pee dascheem draugeem winsch nahza wairaf drošchibā, redseja uswedam weenu lugu pehz otras un sawu slawu jau tiktahť augot, kā 1787. gadā wina wehlejās redset Weimaras galma aprindas, un ka gadu wehlat winsch dabuja wehstures profesora weetu pee Jenas uniwersitates. Satiksmē ar Gōthi, nodstikinotees wehsturiski-filosofiskās studijas, wina gars top objektivaks, rahmats, un, kā winsch pats atšihstas, winsch tuvojās tam redses stahwollim, kuru eenehma Weimaras Dlimpeets. Wallensteina trilogija un „Mesinas lihgawa“ jau mas ko leezina no wina karstā jaunibas temperamenta. Tikai „Wilhelms Tels“ (1804. g.), schi wina dramatiskā „gulbja dseesma“ atkal jau ar sawu tematu leekas winā atmodinajuse tās juhtas, kuras leesmo „Laupitajos“.

Kā Lesings skatuwi usstatija par sawu „kanzeli“, tapat Schilleram teatris nebija

wis lihdseklis preeksch „tibrās mahkflāš“, bet „tikumiska eestahde“, un gala mehrkīs wina rakstneezibai — „zilwezes estetiska audsināschana.“ No skatuves tautai to buhš dabuht pahrdsihwot, kas ir zilwela teešibas, un tā zilwezes ideāls ir neween šchis teešibas atsiht, bet ari deht tām zihnitees, usupuretees un tās eekarot. „Laupitaji“ sludināja zilwela individualās teešibas, „Fiesko“ un „Don Karlošs“ — politiskās, „Luise Miller“, šchi „pilsoniskā tragedija“ — sabedriskās. Schelkpira dramās ir tas galwenais paščas laiklibās un to zihnas, ari Gōthe skatas us saweem rakstureem tikai tā mahkfleneeks, kas tos studē un kam ar to peeteek; turpretim Schillera domine „moraliskais genijs“, kas neustahda un netehlo raksturus wīnu pašchu deht, bet dara to tā praweetis! Wina lugu israhdem jabuht tā swehtkeem, tur pulžetos leelas mašas, jo ne us nedaudseem, bet taisni us teem „pahraf daudseem“ grib runat šchis Niezšches „Moraltrumpeter’s“. Tapehž wīšas wina lugaš ir preeksch israhdem un ne tikai lašschanai, tapehž wīnu tonis ir tik slakšč, ir tā ehrgetu šlana plaščajā deewnamā. Kur Gōthes peršonas runā it tā ar sewi, paščas sewi pahrdsihwodamas, tur Schillera peršonas runā us ziteem, us klauštajeem. Kad Ifigenija usnahl us skatuves, tad wīnas pirmos wahrdus „Hinaus in eure Schatten . . .“ newar eedomatees deklametus skatā balši, turpretim Deleanas jaunawaš atwadischanās „Lebt wohl, ihr Berge . . .“ wīšadā šinā prafa skatu patošu. Retoriskis patošs ir Schillera waroneem ihpatnejs, jo šchee waroni jau ir runataji, sabedriski, waj politiski darbeneeki un newis zilweli, kas tik sawu dšihwi gribetu dšihwot un radit no sawas dšihwes brijniščkiġu mahkflāš darbu. Fiesko ir pilsonis, Ferdinands grib tahds buht un grib iszihnit pilšonu zilweku teešibas, Posa ir pat pašaules pilšonis, Deleanas jaunawa patriote u. t. t. Tā tā šcheem waroneem ir jatalpo par pašcha

autora ideju heroldeem, tad protams wīni newar buht wīšai individuali daščadigi bet tikai tipi: jo wīšpahrigakas, abstraktakas ir tās idejas, par kurām teem jarunā, toteesu mašat atleek telpas wīnu peršonigai dšihwei, toteesu wairak nobersčas wīšas wīnu sawadibas. Un Schillera idejas ir koti wīšpahrigas. Jo no idejas wīnšč iseet; lai katra parahdiba buhtu zil atsewiščla, pee wīšam wīnšč leek sawu taisniibas, pateekšibas un daikuma mehraulku. Tam tā buhš buht! šlan kanta mahžekta kategoriskais imperatiws. Wīnšč neatšihst ne tautibu, ne tizibu plaišas, nem sawus waronus gan no Spanijas, gan Anglijas, gan pat Kreewijas, tā nepabeigtā „Dimitrijā“. Wīnšč leedšas atsiht lahdu weenu religiju pahratu par otru — tapehž? — „Niš religijas!“ Pahri par tautibam un tizibam pazekas wīna humanitates ideāls, šchis 18. g. šimtena dahrgatais mantojums, kas kazo pret meešgeem, tā pret garigeem špaideem.

Bet taisni šchi ideju fatura deht Schillers ir tik populars pee tautas, pee jaunās paaudses un wīšeem, kas slahpsti pehž ideālas aisgrahbtibas. Tapehž weenmehr wīnšč eeweesčas tur, kur lahda tauta waj lahrtā zekas no apšpeestibas pee patstahwibas, no neapšiniguma pee apšinas. Kreeweem tahds Schillera deewinatajs radās ar Schufowski, latweescheem ar — Aulsekli pirmā atmosferas laikmetā, lai gan latwiški tullots Schillers tizis jau kopsch 1804. g. no Elwerselta. Tahdas lugaš, tā „Laupitajus“ (pirmo reis latwiški uswesta 1894. g.) mehš tupmak zeram wehl beeschat redset us latweeschu teatru repertuara. Un tā wehl ilgi zilwezes peeminā dšihwos Schillers, tā zilwežibas apustulis, kas neween mekleja ideālus dšihwē, bet gribeja tos dšihwē eelikt, peepildit, un tā, Karlella wahrdeem nobeidšot, „augstais preesteris pee pateekšibas altara, kas allasch israhdijās zeenigs tā amata, kuru wīnšč ispidija!“

Gleisinas svehtki.

Dseja no Fr. Schillera.*)

1.

Wijet seltotās wahrpas un fšaištās
 Silajās rudspukes wainagos!
 Preekā azis lai wifseem laistas:
 Waldineeze muhs apzeemoš!
 Winas ir meschonū trakums dragats,
 Zilweks zilwekam beedros dots;
 Nedroschās telts weetā droschibu bagats
 Nams zelts un tikumeem isgresnots.

2.

Wifās dšiti, kalnu grawās
 Wikli flehpās troglodits;
 Kur bij nomads mitis pfawās,
 Palika wifs noganits.
 Stopu, hultas rokās twehra
 Afnsfabrigs medineeks:
 Wai tam, kas us tukščā fehra
 Ismests bij kā sweschineeks!

3.

Demetra reis, mekledama
 Sawu meitu suduščo,
 Šchurpu nahza flejodama,
 Redš: te druwas nesako!
 Naw te pajumta, kas winu
 Weefmihligās telpās flehš;
 Nawa svehtnizu, par sinu,
 Ka tur deewus godat mehš.

4.

Ne ar wahrpu augteem šaldeem
 Winu apfweiz godibās,
 Tik us druhmeem upurgaldeem
 Zilwektauli balinas.
 Tā, zil tabt ween wina dodas,
 Wifur redš tik nelaimi,
 Winas svehtā firdi modās
 Schehlabas par zilwezi.

5.

Waj tas zilweks ir, ka tehlā
 Dwesta deewu lihdsiba,
 Un kas nemirštibā zehlā
 Muhscham set us Olimpa?
 Waj no mums tam nebij dota,
 Ko tam nahzās pahrwaldit,
 Seme, wina karakrota,
 Kur winsch nu kā tekuls miht?

6.

Waj neweenam schehl naw wina,
 Waj neweens no muhschigeem
 Brihnumrokam nabadsina
 Nepazels no dšitumeem?
 Ak, kas debesšpreekos lihgsmo,
 Sweschu posts toš nenospeesch,
 Mana firds, kas fahpēs twihtsmo,
 Ta ween juht, ko zilweks zeesch.

*) Igi jau Schilleram bija nodomā dsejot garaku „Pilsonu dseefmu“. Tai bija ap-
 dseebat pilsonības zefšanos, pahreju no štaigulu dšihwes us semtopibu, ruhpneczibu un garigu kulturu.
 Tapehž Schillers trahja wifas sentautu teikas, kas us to šimejās, lihš beidšot ideju par „Pilsonu
 dseefmu“ isweba fšais „Gleisinas svehtkos“ 1798. g., tur semtopibas un pilsonības nodibinaschānu
 fšaitija ap greeku deeweetes Demetras tehlu un likteni. Jo fši Demetra (romeeschu Berera) nebija
 tikween kā semtopibas deeweete, bet ari likumdeweja un tā tad pilsonības aistahwe. Ne weli greeki
 winu godinaja par „Demether thesmophoros“ un romeeschi par „Ceres legifera“ (likumdeweja).
 Demetra bes tam bija weena no popularatām deewibam un winai par godu Aitā, Gleisnā, notureja
 svehtkus, pasihstamās Gleisinas misterijas jeb Gleisnijas. Schillera dseja tad ari domata kā himne
 fšais svehtkos, pee lam 1., 14. un 27. panti, kas ari ar sawu ritumu atšchiras no ziteem, ir domati
 kā koram ispidami gabali. Domās, ka pirmatnejee zilweli dšihwojuschi atfewischi, latrs par sewi, kā
 alu eemihstneeks troglodits, štaigulis nomads waj medneeks, bija Schillera laitos wispahwaldofšas.

7.

Lai reis zilweks — zilweks kkuhtu,
Wajag, ka uf muhschibu
Winsch few stiprs un tizigs guhtu
Semes mahtes draudsbu;
Lai winsch laiku strahwu wehro,
Mehneschgaitai fetot prot,
Kas tur augsto zeku mehro,
Melodija faskanot.

8.

Paschfibrufe miglas autu,
Kur bij fewi flehpufe,
Peepeschi stary meschontautu,
Widu teem stahw — deeweete!
Atrod winus klaja lauka
Staki fwinam uswaru,
Afnis tee pilda trauka,
Weeschnai sneeds ka dahwanu.

9.

Bet ta nowehrschas un wahrdi
Atskan ihgni dufmigi:
Deewu luhpam newaid gahrdi
Swehru afns dsehreeni.
Tikai newainigi, schfihsti
Rubens augti teizami,
Tikai lauku balwam ihsti
Muhschigee ir fweizami.

10.

Un no medineeka rotas
Wina isnem eerozi,
Weegli tai ar schlehyu folas
Wagot irdo fmiltaini;
Ipluhz few no wainadfina
Graudu spehka pilditu,
Waga leef, un drihs no wina
Mitrumš deedsē afninu.

11.

Saki steebri augschup steedsas,
Wifa seme gresnojās,
Un zil tahku azis sneedsas,
Selta druwas libgojas.
Smaidot semi fwehtijuse
Pirmo kuhli fafeet steids,
Laukatmeni nolituse
Seedoklim, nu wina teiz:

12.

Dsew' tehws, kas pahr wiseem stahwi
Waldneeks warens muhschigi,
Ka tu man ta seedot kahwi,
To ar fihmi peerahdi!
Redsi nelaimigu tautu,
Kam wehl aklums garu fedf,
Raut tu tos no tumfas rautu,
Lai tee farwu deewu redf!

13.

Un te Dsews, kas augstu walda,
Paklausā, ko mahfa luhds,
Sibeneem winsch gaisu stalda,
Pehrkonī un wehtrā ruh,
Uguns seedu fagrabbj kahri,
Leefmas augschup ritinas,
Dsewa ehrglis winam pahri
Gaisā stalti libinas.

14.

Aisgrabhti kriht wiß waldneejes preekschā,
Lihgfmi turpu ka uhdeni pluhst,
Sirdis, kur fwehribas ledus wehl eelschā,
Pirmās zilweku juhtās kuhst;
Breesmigos eerotschus nofweebuschī,
Atbara prahtu, kas tumfba twihstī,
Deewei pee kahjam pakrituschī,
Augstās mahzibas klauftees drihstī.

15.

Un no saweem troneem lejā
Wifa deewu faime nahf,
Temida, ka wispirmeja,
Taino silli rotā, fahf
Semi mehrot, pate mellē
Robescham sprautf afmenus,
Ari garus, flehgtoš pessē,
Peefauz klahf ka leezneekus.

16.

Ifnahf tad no deewu bara
Uguns gudrais pawehsneeks,
Kam no mahleem un no wara
Mahkflas darbus radit preeks.
Mahza zilaf darba leetas,
Plehsham oglēs guni puhst,
Un sem wina wēfra peetas
Pirmais arklis gataws kuhstī.

17.

Atena, kas brunu rotā
Schlehyu nef un wairogu,
Pawehl widū peemehrotā
Ufzelt pirmo pilsehtu,
Raudstī stipreem muhreem weetu,
Kas lai dotu patwersmi,
Iflihduschos kopā feetu
Tā ka weenu gimeni.

18.

Lapehz steigschus wina dodas
Pilih weetu raudfitees,
Lai pa pehdam stigas rodas,
Kurās iswelf robeschdeewš;
Jau ar mehrojamo faitu
Sakais pakalns apshmetš,
Ari upeš straujo gaitu
Wina fwehtās telpās flehds.

19.

Rimfas, oreadas straujās,
Artemidas beedrenes,
Kas tā bultas kalnos ņchaujas,
Weegli mundrās ņķehpneses —
Wifas kļah̄t jau, ņlakeem ņmaideem,
Weizas darbs, kas preeku dweņch.
Un ņem zirvjeem ņmageem waideem
Gahņņas wezais egtu meņch.

20.

Ari tas ar melдру jostu
Reņno galwu augņchup zet,
Klauņa deeweetei un ploņtu
Norahditā weetā wek;
Weegli dejā knaņchee laiki
Streen pee darba tikufchi,
Reņnos fokus noteņņch ņlaiki
Wifus glubi, apaki.

21.

Kas pah̄r juhras dņelmem walda
Steidsjas kļah̄t ar trijņaru,
Klintņkalnus wiņņch puņchu ņkalda,
ņņlauņch ņemes garoju.
Sagrah̄j klintis miņņu rotās,
Tah̄tu tās tā lodes ņchauj,
Kur tad Herms, kam wiņņ drih̄j fokas,
Weikli muhru walni krauj.

22.

Bet no ņelta fokles ņtihgam
Apolonam ņlanas pluh̄ņi
Un no wijam daiņņkanigām
Mab̄ņņlas ņpeh̄ts tur redņams kkuh̄ņi.
Dewinabalkim kopā ņlanot
Musas ņarwu dņeefmu ņah̄t;
Tā it drih̄ņi nule manot
Atmens weens uņ otra nah̄t.

23.

Wahrtus eezeņ augņti plaņchus
Ribeles un leetpraņchām
Rokam rah̄da, tā tos paņchus
Wifflehḡt droņchām atņlehḡgam.

Brih̄niņņh̄gi deewu ņelta
Ch̄ka ņah̄w jau gatawa
Swinigi tā ņaules ņelta
Laiņtas jaunā ņwehtniza.

24.

Un ar mirtu wainadņinu
Hera nah̄t un iņluh̄to
Ganu daiņako un wiwu
Daiņai ganei peebeedro.
Mih̄la lih̄dņ ar maņo ņauni
Pirmo pah̄ri iņpuņchko,
Wiņņ deewi, wezi, jauni
Salaulatos apbalwo.

25.

Deewi tagad ņah̄jas preeņņchā,
Dņeefmu ņlanam wabiti
Weefmih̄ligā pili eelņchā
Dodas jaunee pilņoni.
Demetra eet Dņewam ņeedot,
Rokas ņaleek luh̄gņchanā,
Tautu ņwehtot grib tai eedot
Laimibu un ņaka tā:

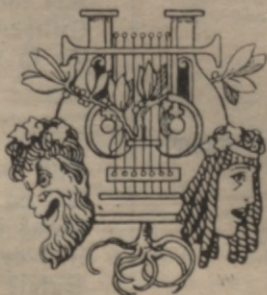
26.

ņweh̄ri mih̄le pilnu brih̄wi,
Brih̄wi walda deewiba,
Wiwu ņtrauji kaiņlo dņih̄wi
Pate daba waldņina;
Zilwekam een noder likums:
ņabeedrotees winam buh̄ņ!
Wina augņtā rota — tikums,
Tā wiņņch brih̄wus un warens kkuh̄ņ!

27.

Wijeet ņeltotās wah̄rpaņ un ņlaiņtās
ņilajās rudņpuķes wainagos!
Preekā azis lai wiņeem laiņtas:
Waldineeze muh̄s apzeemos!
Kas tu mums dah̄rgo dņimteni dewi,
Zilweku zilwekam peebeedroji,
ņwinigām dņeefmam lai ņweizinaņ tawi,
Paņaules ņcheh̄ligo waldneezi!

(Zulf. rs.)

Morijs Materlinks,

dwehseles baitu un šapnu dsejneeks.

(Turpinajums.)

Materlinka pirmee drukatee darbi, dsejoli, ir no 1886. g. un ir isnastufchi to reisejā šurnalā „La Pléiade“. Naktoschā gadā, atgreesees Belgijā, Gentā, Materlinks turat fatitās ar belgeeschu pašstamo rakstneeku Šoršču Rodenbachu, kas jausdams winā few tuwi radneežigu garu, gadaja winam eespehju nahkt klajā ar turpmakeem dsejoleem. Tee tā pirmais atsewischkais isderums tad parahdijās 1889. g. ar nosaufumu „Serres chaudes“ (Siltumnizas). Rā smagas nopuhtas tās ir, fahpigas, gurdenas, grubhtfirdigas; tā dwehseles šapni, kuru pašahwigi kauns leetuwens spēesch, tā fantastiskās sibeneem uskertās momentainās, nemeerigas un nesašarigas, brihwā ritumā tehrptas, tikai retumis ar wairak idilistu un fehri jubmigu nokrahšu. „Es šawām azim bahlus šapnus redsu Un dwehsele tā stikla sprostā waid“, ir raksturigi panti wina dsejās. Nestaitamas reises dsejneeks atfahrto, zil baigi wina dwehselei, zil ta gurda un behdiga. Dsejoli „Luhgščana“ wina dwehsele baitojas „kā seeweete“ un „Druhmas stundās“ ta wolti meklē weetu, kur

nobehgtees, kad wišas swaigsnes ir dšfufschas. Dwehseles šapni un bailes — tee ir galweene elementi jau Materlinka wišpirmatos darbos.

Morijs Materlinks.

Tai pašchā 1889. gadā isnahja, tā fahkumā minets, Materlinka pirmā drama „Prinzese Malena“. Saturs tai nemts no brahtu Grimmu pašazines par flaišto karakmeitu Malenu, kurai tehws nekauj eet pee firdsifredsetā printšcha un eeslehdš wina tumščā wežā torni. Bet pa 7 gadeem prinzeše isdrupina torņa muhri weenā weetā, isnahk laukā un redš, ta pa to laiku semē ploššees karšč, seme ir ispošita, un karalis, winaš tehws, ir nomiris. Rā kalpone nu wina nonahk pee zita karaka galma, kura dehls ir winaš

agrakais lihgawainis, bet tas nepašihst wina wairs un drihsumā dšers kahšas ar zitu. Bet tā tā šchi lihgawa ir pahrat neglihta, prinzis wismas basnizā grib few blafus flaišto kalponi. Nakti, kad Malena atkal ir kalpones drehbēs, prinzis padšen neglihto prinzešē un šauz kalponi pee fewis. Un ta tad šaka tā: „Es esmu Malena, kas tewis deht 7 gadus tumšbā sehdeju,

šlahpes un badu zeetu un pehz tam wehl ilgi trubtumâ un nabadšibâ dšihwoju. Bet šhodeen pahr mani atkal spihdeja faule. Es tew bainizâ esmu peelaulata un esmu tawa ihstâ seewa." Tad wini šluhystijâš, kâ pafaka stahsta, un bija laimigi wifu muhschu.

Ir raksturigi, ka Materlinkš, isleeto-dams to pašču faturu, pahrgrošija beigās glušči zitadâš. Ne laimigâš, bet ščajušmigi tragistâš. Kad Malena ir eekarojuse atpatak šawu prinzi, tad winâš šahzenfes mahte, karaleene Anna, nem un winu — noschnaudš. . . Bet par to prinziš nodur karaleeni un nonahwê pats fewi. Tragedija noslihtst ašnis. Šcho breefmu notikumumu dšejneekam buhs waja-dšejis, lai buhtu šlelets, to ispušchtot ar šawu šapnu un baitu juhsimibu, lai ihpašči Malenâš dwehsele weennotâš drebetu baigâš eepreekšnojautâš. "Man ir til bail," wina isšauzâš jau tad, kad torni pa islaustâ atmena špraugu lauščas apšchilbinošchâ faule un, kâ aukle faka, "spihd kâ šudrâbs un pehrles man uš drehbem! Un ir šiltâ kâ peens uš manâm rotam!" Un „man ir bail!" faka Malena, kad šarunajas ar prinzi pils ehnainâ parkâ. Bet wišbaigakâš juhsmas elpo tai šlatâ, kur šlimâ Malena guk weena pate gultâ, kamehr aš durwim gluhn fleptawâš; Malena dšird wehl nedširdamos fokus un dreb nahwes bailēs. Melnâis šuns pee gultas, kas meklê kur noslehphteš, wehjšch, kas aššarus rausta, Malenâš ehna, kura trihž pee šeenâš, kruzisškis, kas ešwahrstas, toku šchaltona aš loga, isškats pa logu uš tuwo šapšehtu — wišš guletajai wehsta breefmas un eedwešch bailēs. Bet tahdâš pat bailēs walda pahr wežo karali, kas muhschigi waid šawu „Ai! ai!", pahr pilsšargeem, kad tee miššigu tometu redš, „kas tâ isškatas, kâ šplautu ugunis uš pili", un redš šwaigšnes křihtam, kas ir „it kâ debefšš apraudatu šchis kahšas". Wiša daba ir šagrahbtâ no tahdâm pat bailēm, ta zeesh un raud lihds ar zilwetu, ir wišpahr kâ pawaditajš orchestris tai baitu melbijai, to zilweta dwehsele dšeed. Naw neweena troššchna, neweenaš kustiabas dabâ, kam nebuhtu ahršahrtejas nošihmes, kas neatklahtu to noslehpumainu un nerunatu lihdsi zilwezišgem notikumumeem. Tâ runâ šoki, pušes, gulbji, uhdens, wehjšch, ehnaš, šwaigšnes un tal břihdî, kad Malenu noschnaudš, šazetas kahjâš wišš elementi un pehšchna wehtra ar waru atrauj loguš, tâ ka baltâš lilijâš, kuras stahw palodšê, ar troššni nogahšchas semê.

Naw břihnams, kapehž Ottawš Mirbd nošauza „Prinzefes Malenâš" autoru par „belgeeshu Šchekšpiru". Teesham, pehž teiššmainâ šatura, aššmainâš intrigâš un ščajušmigâš katastrofâš šchi luga nestahw tabtu no Šchekšpira motiweem, kâ „Šamletâ", tâ „Karali Lirâ", „Dthello" u. ž. Tikai šarpiba ir tomehr nepahrprotama, jo Materlinkam ar ahrejo tragišmu ir žits nolubhs nekâ Šchekšpiram. Kur pehdejam tas křiht šwarâ jau kâ tahds, jau šawa dramatisma pehž, tur Materlinkš to isleeto, lai raditu ta eepaiduš zilweta dwehseles dšihwê. Un kur Šchekšpiru peewell pate juhtu žihna un kaišlibu tratofchana, tur Materlinkam ihstee waroni naw wis tee, kuri pahr lihškem kahpj un ašnis breen, bet tee ir, kâ Malena, tif wahjas dabâš, ka nešpehtu rotâ ne puki šaturet, ir wišpahr tee, kuru lihtenis ir tikai zeest, drebet, šapnot un eet bojâ. Šchi šmalši šehrâ pamatššana pat runâ beš šchambam pretim tai pahrliekai brutalitatei ahrejoš notikumos, kahdi ir „Prinzefê Malenâ" un kahdus Materlinkš neween pats wehšak nošodijis šawâ jaunibas darbâ, bet ari wehšalos raudšhjis arween wairak no teem atšwabinatees, lai šaštanotu lugaš juhsimibu ar ahrejo šabulu. Ušwešta „Prinzefa Malena" naw, žit šinams, nekur tituse.

1890. gadâ isnahža diwas ihšinas weenzehleenu dramas: „Neažinatais" (L'Intruse) un „Aklee" (Les Aveugles). „Neažinatais" bija pirmâ drama no Materlinka, kuru ušweda 21. majâ 1891. g. Parišes masais „Mahtšlas teatris", dšejneekam Werlenam par labu. Tas ir wišš weens škats, kur wehlu wakarâ ap degošchu lampu šehšch un šarunajas wairaki gimenes ložekki, weztehws, tehws, tehwožis un trihs meitas, kamehr blakus istabâ nama mahte guk dšemdeschanas břihdî uš nahwes gultas. Nahwe ir te galwenâ warone, un allais širmaiš weztehws ir tas, kas winu wiššgaischakš paredš un par winu wiššškadraški runâ. Šchis weztehws ir noštahdits eepretim teem žiteem, kâ allais paregis redšigeem allajeem, kâ miššišks gars razionališteem, kâ dwehseles zilwels juhtekku un meešas zilwekeem. Žitadi wišš wini runâ par wiššibeenišchšakâm un weenaldšigakâm leetam, bet no ik wahrda dšird nerwofu ušbudinajumu, nemeeru, baigâš gaidâš, un no šatra troššchna, waj istaptš trihšchanas, waj lapu drebonas, durwju išchihštonâš ir tâ, it kâ kahds pašchlaik nahktu nakti pa dahrsu, arween tuwal pa trepem, jau buhtu durwis, lihds

wisa istaba top pilna no wina druhmi smagàs elpas; te nobseest lampa, fit diwpadfmit, jaunpeedsimufchais behrns eebrehzas un durwis parahdas diakonise ar mehmu sinu, ka nahwe sawu darbu ir darijuse — dsemdetaja tur blafus istabà guf no miruse.

Tàs paschas baitu fajubtas isteiz, titai plastifikatà weidà, tà monumentalì simboliska skulpturas grupa, otrà drama „Allee“. Diwpadfmit akli wihri un seewas ir apmalbijufchees wejà beesà meschà. Winus ir iswedis no klostera flimnizas wezais mahzitajs, ir atstahjis winus, folijees eet raudsit juheu un atkal atnahft. Tagad wadonis sen jau pasudis, wini gaida, kurn, baschijas un firdas par to, klausas us katru trofknì, dšird, tà juhra tabtumà krahz, lihds arween skaidraki nojaušch, ta gaida — welti . . . So wadons-mahzitajs naw wis aigahjis tabtumà, bet nofehdees turpat un no wezuma speests ir eemidfis us pehdejo dusu; tur winsch fehseh winu widu tà lihkis un mehnestari apspihd bahlos matus, bahlo feju un stihwas falistàs rokas. Pa tam arween klahat nahf schmahzofchà juhra, arween tuwak neisbehgamais listeni. Tikai weenas seeweetas redfigais jaunpeedsimufchais behrns steepj rotas us preefchu: waj tas winus glahbs? waj tas buhs jauns wadons scheem aflajeem?

Zif „Allos“ ir simbolisma un kahds tas ir, par to tizis dauds runats. Katrà sinà schi Materlinka drama ir ta, no kuras gribejuschi wiswairak islastit un iskultot, pee kam weens tur domajas tehlotu rakstmeezibas wehsturi, otis pat wifu zilwejes listeni, kas, atstahita no sawa lihdschinejà un tagad aif wezuma mirufchà garigà wadona, skatas pehz jaunas gaismas un tizibas . . .

Nahkofchà gadà Materlinké pats apleezinaja, tur flehpjas pirmawoti wina uffkateem. Winsch tulfoja un isdewa 14. gadu fimtena mistizisma praweescha Reifbruka (Ruysbrook), schi tà fauktà „brihnischigà“, jeb „doctor extaticus“ originalako darbu „Garigo kahju rotu“. Ta ir slawas dseefma par dwehfeles dšito dšihwi, par tàs sadraudsefchanos ar debefu bruhrganu un uswaru pahz trihs galweeneem eenaidneefem: kauno garu, pasauli un meefas lahribam. Titpat gaischi Materlinké apleezinaja sawu garigo radneezibu ar wahzu mistisko romantiki Nowalis-Hardenbergu, kad pahris gadus wehlat tulfoja un isdewa gabalus no wina darbeem.

Bet Reifbruka tulfojuma gadà eekrita wehl weens neleels dramatisks dsejojums „Septinas prinzezes“, krahschnaks, glesnainaks, nekà lihdschinejās dramas. Septinas prinzezes guf us septinam marmortrepju lahpeem; sudraba lampa deg sem laureem un lilijam, pahz sibda spilwe neem un stikla durwim. Bet laukà plehschas fehri lauki ar druhmeem egku mescheem, ar garu kanali, twaitainu smagu gaisu, nospeestem semneeku stahweem, kuri gurdeem foteem eet garam. Septinas prinzezes baltàs drel bès, kailam rokam — ir deenwidus behrni, tàs flahpst pehz faules, pehz weegla gaisa un zeesch, arween wairak sajahtotas no drudschaineem purwu twaikeem. Wehl atmosas tàs feschas, kad prinzis Marzels tàs modino, bet Urjula, winam wismitakà, ir jau miruse . . .

1892. gads atneja „Beleasu un Melisandi“. Schi mihlestibas tragedija ir ta, kura, zeenigi israhdita, ir gurwufe wiswairak skatuwes panahkumu, jau sahtot no pirmisrahdes 16. majà 1893. gadà Parise. Un wina pehz muhsu domam ir Materlinka wisdsejiskakais darbs, wehl tagad titpat swaigs sawas liriskatàs weetàs, tà 3. un 4. zehleenos, ar winu burwigeem dialogueem skarp Beleasu un Melisandi, tà ihsts sawà tragistà skaitstumà. Skaitis atstahita karatmeita, kas meschà pee awotina raud, ir pasihstama figura nekaitamàs pasakàs; tapat tà karadehls, kas to useet un apprez. Bet no schi weentabrschà pasihstama motiwa Materlinké isschketina tik smalku un dšiku konfliktu, kad seef Melisandei, kura pate nesin, no kureenes ta, atmoftees sawà dwehfele un atmoftees ari otram zilwekam, kas lihds tam tapat staigajis, nesinadams, kas winsch ir un pehz ka raud wina firds. Tumschais meschs, wejà druhmà pils, akkais Arfels, sapnotajs Beleas ir figuras un apstahkti, kahdi pasihstami jau no Materlinka agrakam dramam, bet „Beliasà un Melisandè“ pirmo reis naw wiswaldiba ahrejai dabai un tàs simboleem, bet dramaš pasause ir abu waronu dwehfele. Baitu un sapnu fajuhfma te ir dauds wairak diferenzeta, wispahz juhsmiba dauds smalkata, intimata, dibinata ne us trofchnainam kaislibam, bet us dšitam pat subtilam dwehfeles iuhdam.

Nahkofchee darbi bija 1894. gadà „Aladina un Palomids“, „Tur eefschà“ (Intérieur) un „Tentafchila nahwe“, isdoti weentopus un nosaukti „trihs masas dramas preefch marionetem“

(leſſu teatra). Tàs ir kà ſtizes waj ſtudijas par teem paſcheem motiweem, kuri apſtrahdati jau agratàs dramàs, pee kam pirmà ar ſawu fehri ſmalto tragifmu atgahdina wiſtuwat „Beliaſu un Meliſandi“, otra — „Neaizinato“, trefchà — „Prinzeſſ Malenu“. Kà tur Malenai, tà ſche maſajam prinzim Tentafchilam tuwojas fleptawas, kamehr wiſch aif aifflehgatàm durwim welti ſauz pehz palihga. „Tur eefſchà“ ir no wiſam trim ihſnàm dramam wiſwairak iſſtrahdata un noſlehgta. Temats ir atkal nahwes tuwoſchanàs, tikai no ahreenes ſtatotees. Gimene fehſch „tur eefſchà“, meerigi, tapat ap lampas gaismu, kà „Neaizinatà“; bet pa tam abrà, aif loga ſtahw wiku draugi, un firmgalwja wadibà tee neſ uſ mahjam wezatàs meitas lihki, atraſtu upè. Klufi wini nahk, klufi ſarunajas un wiſſ ſtats ir kà tragifla pantomima. Ir tà, it kà ſem ta idiliſkà meera „tur eefſchà“ buhtu jau palikka ſprahgtoſcha mina un deglis jau kwehlotu, tà ta no azumirkka tik atkaraſ, kad ſpaidigo klufumu pahtraufk peepfehſ nelaimes ſprahdſeens.

Tos augſtumus, kahdos Materlinka mahſſla bija pajehluſes „Beliaſa un Meliſandè“, wina ſafneedsa atkal tikai ar „Aglawenu un Selifeſi“ 1896. gadà. Ta atkal ir wiſzaur lirika, ir dſiki fehra elegija par tahdu pat weentuku dwehfeli, kà Meliſande, tik weentuku, ka ta, no pirmà dſihwes ſchlehrſchka beedeta, zitu neſin, kà pate labprahtigi eet no zeta un lautà no dſihwes. Diwas mahſas mihl weenu wihreeti: Aglawena, kaſ ar wiku ir ſaderinata un maſa Selifeſe, kura gribetu joprojam dſihwot kà mahſa, bet ne-wardama pahſpeht greiſſerdibas juhtas un negribedama trauzet mahſas laimi, klufi uſupuredamàs, kriht jubrà no torna. Hauptmans uſnehma to paſchu motiwu ſawos „Weentukos“, tikai ar to ſtarpibu, ka kà galweno tehloja newis ſeeweeti, bet wihreeti.

Tai paſchà gadà iſnahza ari Materlinka pirmais apzerejumu krachjums „Trésor des Humbles“ (Nabago mantiba), kaſ ir nepezeſchams, lai ſaprastu wina paſaules uſſtatus un wina dſejiſtàs mahſſlas garu. Idejas, kuras jau minetàs dramàs iſteiz weens waj otrs firmgalwis waj lahda warone, te ir formuletas daubſ ſtaidrakà un noſlehgta weidà. Jau apzerejumu wirſrakſti tàs ſtudina. „Dwehfeles atmosfchanàs“, „Par dſiko dſihwi“, „Gefſchſigs daikums“,

„Iddeenas tragika“, „Kluſu zeeſchana“ . . . tee iſteiz wadoſchos motiwus Materlinka uſſtatos. Zilweſam ir dſitaka dſihwe, wiſch mahza, nelà ta, kuru aptwer wina kaiſlibas un prahts. Muſſu dwehfeles dibenà ſnaufch zita daiſkata paſaule, ar kuru tik ihſti wehl ſahſas zilweſs kà garigs radijums. Un Materlinks pareds, ka ſchi paſaule jau zetas augſchup, ka dwehfele iſpeld no ſarweem dſitumeem un mehſ ſtahwam uſ fleegſchana jaunam attihſtibas laikmetam, tam, kura waldis newis tihrais prahts, bet dwehfeles wiſihpatnejakee ſpehki. „Tapehz katram par ſewi buhs atraſt ſchà iddeenas ſemà un neiſbehgamà teeſchamibà eefpehju uſ augſtatu dſihwi. Naw zita zeenigala mehrka muſſu dſihwei. Kaſ muhs ſchſkir weenu no otra, ir tee ſakari, kahdi mums ir ar muhſchibu. Baronis tikai tapehz ir leelaks nelà garigais ubags, kaſ winam blatus eet, ka taſ ſawà laikà ir dſihwi ſajutis kahdu no ſcheem ſakareem . . . Un taſ ſtahw muſſu rokà, wehl pawairot ſchos ſakarus. Katra dſihwè ir weena deena, kad debefis winam paſchas no ſewis atdaras; no ſchi azumirkka pa leelai dakai ſkaitas wina ihſtàs garigas perſonibas muhſchs . . . Zo pateefi mehſ peedſimſtam tai deenà, kad mehſ pirmo reiſ dſiki ſajuhdam, ka dſihwè ir kaſ nopeetns un negaidits“ . . . Schai dwehfeles atmosfchanai un dſikai dſihwei nebuht newajaga leelu momentu un ſſaku wahrdu; gluſchi otradi: taiſni tàs ir klufàs ſtundas, ta ir dſika klufu zeeſchana, wiſweentahſchaka iddeeniba ahrejà ſinà, kura atwer dwehfelei wiſwairak eepaidu. „Waj tad redſamà dſihwe ween kriht ſwarà un waj mehſ teeſcham paſtahwam tikai no tahdam pahdhibam, kuras war rokà ſanemt, kà almentinus zeimalà?“ . . . „Mahzeet muhſ zeenit dſihwes maſàs ſtundas!“ iſſauzas Materlinks. Un tahſak: „Ko juhs gaidat, lai debefis ar ſibeneem un pehrkoneem atdaras? Buhs pehz tam laimigàm ſtundam wehrot, kur debefis klufi atweras — un tà tàs weras weennotak.“ — „Waj muſſu dwehfeles uſſeed til negaiſa naktis?“

Ari „dſejai“, kà Materlinks ſaka: „naw zita noluhka, kà turet wakà tos leelos zetns, kuri wed no redſamà uſ ne-redſamo.“ Tapehz wiſch iſteizas pret tagadejo dramatiſko mahſſlu, zil ta, kà pee Schelſpira, tehlo ſtraujas kaiſlibas, ſſatus eſektus un troſſchnainas zihnas.

Beidsot fataliſms, padofchanàs littenim un dſihwes neſchana ar ſtoiſtu pa-

zeetibu ſkan zauri kà Meterlinka dramàs, tã wina pirmos teoretifkos apzerejumos. Wiſpabr naw gruhti pabrleezinatees, zil daudj ſawàs idejàs Materlinks aifnehmees gan no Keiſbruka un Nowaliſa, gan Emersona, Plotina un Marka Aurelija, ko winſch patš ari nenoleeds.

Kad „Nabago mantiba“ iſnabza 1896. gadã, uſ pirmàs lappuſes ſtabweja ſchahds dahwinajums: „Schorſchetei Leblàn“. Un kaš tad wehlat wehroja mainu Materlinka uſſkatoš, kaš pabrſteigtš ſkatižàs uſ „Monnu Wannu“, redſeja pabreju no pirmatnežã aſtetiſma uſ dšihwes žildina-

ſchanu ar ſkateem un gaiſcheem wahrdeem, pabreju no baiku un ſapnu dſejaš uſ ſmalku baudu dſeju, taš newareja paet ſežen ſchim dahwinajumam, kã ſihmei, kã dſejneeka dšihwè eefſanejiš jaunš wahrds, kã „Nabago mantiba“ noſlehdj pagahtni, un „Monna Wanna“, kã rakſiita ſpeziãli preeſch ſkaiſtãš attriſes Schorſchetes Leblàn, Materlinka wehlatãš ſeewas, uſſahf jau žitu laiſmetu . . . Ar to eepaſinufchees, wareſim nobeigt ar kritiſku apſkãtu par wiſu Materlinka darbibu un noſihmi.

(Eurpmãt beigaš.)

Johannas atwadifchanàs.

Iſ Schillera „Orleanas jaunawa“. No Aſpaſijaš.

(Stat. bildi „Orleanas jaunawas parahdiba“).

Urdeewu mani kalni, mihlàs druwas,
Ardeewu klufàs, maigàs eeſejaš!
Pa jums nu wairak neſtaigàs Johanna,
Uſ muhſchu wina teiz jums ardeewas!
Juhs plawas maniš ſlazitãš, juhs toki,
Ko tilu dehſtijufe, ſalojat!
Ardeewu tumſchãš lejaš, wehſee ſtrauti!
Tu atbãlſs, manas lejaš ſaldã balſs,
Uſ manãm dſeeſmam atbildi tu dewi,
Neſad Johanna neſfirddš wairš tewi!

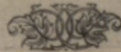
Man jaſchkiras no mihlàs tehwu ſehtas,
Kur preekã pawaditš daſchš brihtinſch jauſ!
Nu ejat maldã, awiſ, iſkãidetas!
Wairš nebuhs gana, kaš juhs kopã jauſ,
Man tagad žitaš awiſ uſtižetas,
Tãš jawed turp, kur ſchãuſmainš aſinš lauſ.
Šcho mehreki gara ſauzeenš manim ſprauda,
Ne ahriğš godš man ruhp, ne ſemeš bauda.

So taš, kaš kruhmã reiſ ar ugunš ſwehlu
Pee Moſuš nolaidãš uſ Goreba,
Kaš to ar peſtiſchanas gaitu zehlu
Pee bahrgã foraona raidižã,
Kaš deewbijigo Iſaj-tehlu
Par ſawu karotaju atſina,
Taš teiža manim — ſlehpš ſcha toka ſaru —
„Gj ſludini wirš ſemeš manu waru!

Tew rupjã dſeſi lozekluš buhš kalbit,
Ar tehraudu ſew maigàs kruhtiš klait,
Ne wihra mihlai buhš tew ſirdi walbit,
Ar ſemeš grehku leeſmam fairinat,
Nedš bruhtes wainagam tew dšihwi ſalbit,
Tew nebuhs behrnu ſlehpš mihlinat;
Bet tewi greſnoš godš un kara ſlawa,
Kağds ſemeš ſeewam wehl neweenai nawa.

So kad wiſdroſchãtee ſahf pagurt kaujã,
Kad frantiſchu ſemeš liktenš ſwaigſne dſeeſt,
Zel manu karogu tad leeſmu graužã,
Ei lepno warmahku gaš ſemi ſweeſt
Kã aſchãiš plahwejš kuhluš nozeht plaujã;
Tew buhš tã laimeš ratu aplahrt greeſt,
Iſ dšimtãm ahrem eenaidneekuš raidit,
Un peſtit Reimſu karali tur ſwaidit.“

No debeſim eš ſanehmu ſcho pauſmu,
Tãš ſuhta man ſcho brunu žepuri,
Šchãi dſeſi juhtu Deewa ſpehta jauſmu
Kaiſt kruhtiš ſerubleeſmaini;
Ta mani projam rauj uſ kara traufmu,
Un mani ſagrahbj it kã weeſuli
Klau! žihnaš troſknis welas ſchurp ar waru,
Sirğš kağjãš ſleenas, taures ſauž uſ karu...

Orleanas jaunavas parahdiba.

(Zurrijnojumš.)

Trefchais zehleens.

1. fkatš.

|| Istaba pili.

(Medj Peleafu un Melisandi. Melisande istabas dibenā wehrpj pee ratina.)

Peleafs.

Zniolds nenahk; kur winsch aigahjis?

Melisande.

Winsch ahra kaut ko dširdeja un iŝgahja paraudšitees, kas tur ir.

Peleafs.

Melisande . . .

Melisande.

Kas ir?

Peleafs.

Waj juhs wehl faređsat strahdat? . . .

Melisande.

Eš tilpat labi strahdaju tumšā . . .

Peleafs.

Man leekas, ka wiš pili jau gut. Gold wehl naw mahjās no medibam. Un tatschu ir jau wehlu . . . Waj winam wairs nesahp no ta kriteena? . . .

Melisande.

Winsch faka, ka wairs nesahpot.

Peleafs.

Winam wajadsetu buht usmanigakam; winam wairs naw til lokanas meefas kā diwdefmitgadus wejam zilwekam . . . Eš redsu šwaigšnes pa logu un mehnes šposchumu uš kofeem. Ir wehls laiks; winsch nenahks wairs. (Pee durwim klaudšina.) Kas tur ir? . . . Ešschāl. . . (Masais Zniolds atwer durwis un eenahk istabā.) Ak tu tā klaudšinaji? . . . Pee durwim tā newajaga klaudšinat. Tas ir tā, it kā nelaimē buhtu atnahkuse; redši, kā tu mahminu eš nobaidijis.

Masais Zniolds.

Eš jau til drufjin ween peeklaudšinaju.

Peleafs.

Ir wehls laiks; tehtinsch schowakar wairs nepahrnahks; tew ir laiks eet gulet.

Masais Zniolds.

Eš neeeshu gulet agrak par jums.

Peleafs.

Kas? — Ko tu tur faki?

Zniolds.

Eš faku . . . ne agrak par jums . . . ne agrak . . . (Winsch sahł staki schusttet un aishbhg pee Melisandes.)

Melisande.

Kas tew ir, Zniold? Kas tew ir? . . . kapehž tu usreiš tā raubi?

Zniolds (schusttedams).

Kapehž . . . Ai, ai! kapehž ka . . .

Melisande.

Nu kapehž? . . . Kapehž? . . . faki man . . .

Zniolds.

Mahmin . . . mahmin . . . tu fahš eeshot . . .

Melisande.

Bet, Zniold, ko tu eedomajees? . . . Man ne prahtā nenahk aiseet . . .

Zniolds.

Ja, ja; tehtinsch ir aigahjis . . . tehtinsch wairs nenahk mahjās, un tu ar' aiseeš . . . Eš jau redseju . . . eš redseju . . .

Melisande.

Bet, Zniold, par to nekad naw bijuse ne runa . . . No kam tad tu redsejis, ka eš taisos aiseet? . . .

Zniolds.

Eš redseju . . . redseju . . . Tu krushtehwam kaut ko teiji, ko eš newareju fahširdet.

Peleafs.

Winsch ir meegains . . . winsch fapno. Panahž schur, Zniold; waj tu jau guli?

... Panahz sche pee loga; redsi, kà gulbji plehschas ar funeem . . .

Iniolbs (pee loga).

Wai! wai! Wini aisdsihs funus! . . .
Wini aisdsihs! . . . Wai! wai! uhdeni!
. . . ar spahrneem! . . . ar spahrneem!
. . . Wineem ir bail . . .

Peleafs (veenahdams pee Melifandes).

Winsch ir meegains; winsch zihnas ar meegu un azis jau kricht zeeti . . .

Melifande.

(Dseeb pusbalsi un wehrpj.)

Swehtais Daniel, swehtais Michael,
Swehtais Michael, swehtais Rafael . . .

Iniolbs (pee loga).

Wai! mahmin! . . .

Melifande (ahtri peezeldamas).

Kas tew ir, Iniolb? . . . Kas tew ir?

Iniolbs.

Es pa logu to redseju . . . (Peleafs un Melifande peestreen pee loga.)

Peleafs.

Bet naw jau nefa. Es nefa neredsu . . .

Melifande.

Es ar' ne . . .

Peleafs.

Kur tad tu redseji? Kurâ pusê?

Iniolbs.

Tur lejâ, tur lejâ! . . . Wairs naw . . .

Peleafs.

Winsch nesh wairs, to runâ. Buhs redsejis mehnes gaismu meschâ. Tâ beeschi rodas sawadi atspihdumi . . . waj warbuhst kas buhs strehjis pahr zetu . . . waj pa sapneem. So redseet ween, man leeskas, winsch tuhlin eemigs . . .

Iniolbs (pee loga).

Tehtinsch mahjâs! tehtinsch mahjâs!

Peleafs (eedams pee loga).

Winam taifniba; Gold eenahk pagalmâ . . .

Iniolbs.

Tehtinsch! . . . tehtinsch! . . . Es eeschu winam pretim! . . . (Sstreen lautâ. Klufums.)

Peleafs.

Wini kshpj pa trepem . . . (Genahk Gold un masais Iniolbs ar lampu rolâs.)

Gold.

Juhs tumfâ wehl gaideet?

Iniolbs.

Es atnesu gaismu, mahmin, sposchu gaismu! . . . (Winsch pazet lampu un apstata

Melifandi.) Tu est raudajuse, mahmin? . . . Tu raudajuse? . . . (Winsch pazet lampu pret Peleafu un pastatas ari us to.) Un tu ar' tu ar' est raudajis? . . . Tehtin, pastatees, tehtin: wini abi divi ir raudajuschi . . .

Gold.

Nelaid wineem tâ gaismu azis . . .

2. skats.

Pils tornis. — Sem weena loga eet garam apatsch zelsch.

Melifande.

(Pee loga, suladama walejos matus.)

Trihs atlas mahfas

(Wehl zerefim)

Tur' selta lampas

Pret debefim.

Tâs torni kshpj

(Tâs, juhs un mehsh)

Un gaida aishweenu

Jau septito deenu.

At! pirmâ fata,

Wehl zerefim,

Es dsirdu muhf' gaismu

Pret debefim.

At! otrâ fata,

(Tâ, juhs un mehsh)

Es sinu, karals

Muhs apmeklès.

Ne, teiz ta wisshkshstâ

(Wehl zerefim)

Muhs' gaisma isdseest

Pret debefim . . .

(Genahk Peleafs pa apato zetu.)

Peleafs.

Hola, ho!

Melifande.

Kas tur ir?

Peleafs.

Es, es un es! . . . Ko tu tur dari pee loga un dseedi kâ putninsch, kas naw no schejeenes?

Melifande.

Es fataifu matus preesch naktis . . .

Peleafs.

Tad tee ir mati, to es gar muhri redsu? . . . Es domaju, tew tur ir gaisma . . .

Melifande.

Es atwehru logu; torni ir par karstu . . . Schi naktis ir jauka . . .

Peleafs.

Un swaigshnu bes skaita; es nekad neseshmu redsejis tik dauds, kâ schowafar; . . .

Bet mehnefs wehl ir jubrâ . . . Restahwi ehnâ, Melifande, noleezees masleet, lai es tawus wafejos matus redsu.

Melifande.

Es nedrihtstu . . . (Wina noleezas pa logu.)

Beleafs.

Ai, Melifande! . . . af, tu efi flaista! . . . jif tu efi flaista! . . . noleezees! noleezees! . . . laid man pee tewis tuwat tift . . .

Melifande.

Es neteeke wairs tuwat . . . es lee- zos, jif ween waru . . .

Beleafs.

Un es newaru ustahpt augstaf . . . fneeds man fchowakar wismas faru roku . . . pirms nekâ es aiseju . . . Riht es aiseefchu . . .

Melifande.

Ne, ne, ne . . .

Beleafs.

Ja, ja; es aiseefchu, riht es aiseefchu . . . fneeds man taru roku, taru maso rozinu fneeds manam luhpam . . .

Melifande.

Es tew nefneegfchu rokas, ja tu aisej . . .

Beleafs.

Sneeds jel, fneeds . . .

Melifande.

Tu neeefi projam? . . .

Beleafs.

Es wehl pagaidifchu, es pagaidifchu . . .

Melifande.

Es redsu rofi tumfâ . . .

Beleafs.

Kur? . . . Es redsu tif wihtola farus, kas gar muhrem karas . . .

Melifande.

Semaf, semaf, dahrsâ; tur semê tum- fchos fatumos.

Beleafs.

Ta naw rose . . . Es tuhlin eefchu paskatitees, bet fneeds man papreefch roku; papreefch roku . . .

Melifande.

Sche, sche . . . es semaf wairs ne- waru leektees . . .

Beleafs.

Manas luhpas nefneedsas lihds tawai rokai . . .

Melifande.

Es semaf wairs newaru leektees . . .

Mehnefchraftis. V. 1905.

Es tuhlin waru frift . . . Wail man mati nofriht gar muhri! . . . (Winas mati pee- pefchi atraifas, kamehr wina leezas, un wetas pahr Beleafu.)

Beleafs.

Ai! kas tas? . . . Tawi mati, tawi mati nahf pee manis! . . . Wiif tawi mati, Melifande, wiif lihst pahr mani! . . . Es nemu winus rokâs, es fpeeschu winus pee luhpam. Es winus tinu ap roku un tinu ap faklu . . . Scho nakti es farwas rokâs wairs netaiifu wafâ . . .

Melifande.

Laid mani! laid mani! . . . Tu no- raufi mani semê! . . .

Beleafs.

Ne, ne . . . es netad neefmu redsejis tahdus matus, kâ tew, Melifandel . . . Redfi, wini nahf tif augstu semê un wini wetas wehl man lihds firdij . . . Wini mani apfeds wehl lihds pat zefeem! . . . Un mihtsti wini ir, tif mihtsti, it kâ no debefim lihstu! . . . Ne debefis es wairs neredju zauri zaur taweem mateem! Ba- fkat! . . . ne abas rokâs newar wisus winus faturet; lihds wihtola sareem wini karas semê . . . Wini dsihwo manâs rokâs kâ putnini . . . un wini mihl mani, wini mihl mani mihtaf nekâ tu! . . .

Melifande.

Laid mani, laid mani . . . Kahds waretu nahft . . .

Beleafs.

Ne, ne; fcho nakti es tewi nelai- difchu . . . Scho nakti tu efi mana wan- gineeze; wifu nakti, wifu nakti . . .

Melifande.

Beleaf! Beleaf! . . .

Beleafs.

Es winus peefefchu, peefefchu pee wihtola sareem . . . Un tu man neaifeefi . . . Redfi, es fluhpstu tarwus matus . . . Manas zeechanas ir sudufchas tarwos matos . . . Waj tu dsirdi manus fluhp- stus pa taweem mateem? . . . Tee kabhj augfchup pa taweem mateem . . . Rats mats lai tew nonef weenu fluhpstu . . . Redfi, redfi, es waru atwehrt rokâs . . . Man rokâs ir wafâ, bet tu mani newari wairs atstahft . . .

Melifande.

Wail wail! man fahp . . . (Duhjas pazelas no torna un lido ap wineem pa nakti) — Kas tas ir, Beleaf? — Kas tur lido ap mani?

Peleafs.

Tās ir duhjas, kas pazehluščās no torna . . . Es winas isbeedeju; winas aislaiščās . . .

Melisande.

Tās ir manas duhjas, Peleaf . . . Gešm, palaid mani; winas nenahks wairs atpatat . . .

Peleafs.

Kapeh; winas wairs nenahks atpatat?

Melisande.

Winas tumšā pašubis . . . Lauj man pazelt galwu . . . Es dširdu šofus . . . Laid mani! — Tas ir Gold! . . . Man šķeet, tas ir Gold! . . . Winsch buhs muhs dširdejis . . .

Peleafs.

Pagaidi! . . . Tawi mati ir fatinufchees ap sareem . . . Tee tumšā ir aishruschees . . . Pagaidi! . . . Ir tumšs . . . (Genahk Gold pa apato zeku.)

Gold.

Ko juhs te darat?

Peleafs.

Ko es te daru? . . . Es . . .

Gold.

Juhs esat behrni . . . Noleezees, Melisande, tā laukā pa logu, ka neistrihti . . . Waj juhs nesinat, ka jau ir wehls laiks? — Buhs drihs pušnatts. — Nespehlejatees tā pa tumšu. — Juhs esat behrni . . . (Nerwosti smeedamees.) Tihree behrni! . . . Tihree behrni! . . . (Aiseet ar Peleafu.)

3. skats.

Pils pagrabus.

(Genahk Gold un Peleafs.)

Gold.

Usmanees: te šchurp, te šchurp. — Waj tu nekad nees nokahpis šchais pagrabus?

Peleafs.

Ja gan, reis agrak; bet tas jau sen atpatat . . .

Gold.

Tee breefmigi plaschi; ta ir wefela rinda alu, kuras Deerws šin tur beidšas. Wisa pils ir uszelta us šchim alam. Waj tu juhti to nahwes smaku, kas te walda? — To es tew gribeju parahdit. Peh; manam domam, ta nahk no kahda mafa apakšemes esera, ko es tew parahdišču. Usmanees; ej man pa preešču pa manas uguns gaischumu. Es tew došču šinu, tad mehš buhšm tur klahk. (Wini eet tah-

kat, kusu zeesdami.) Eš, ej! . . . Peleaf! apstahjees! apstahjees! (Winsch faker winu pee elšona.) Deewa deh! — Waj tad tu neredš? — Wehl weenu šoli un tu buhtu besdibenā! . . .

Peleafs.

Bet es it nefa neredseju! . . . Gaischuma wairs nebija . . .

Gold.

Es biju nogahjis šahnus . . . bet ja es tew nebuhtu atturejis pee rokas . . . Nu, te ir tas štaignajais uhdens, par to es tew stahstiju . . . Waj tu juhti nahwes smaku, kas te pazetas? — Aisešm lihds tam klints galam, kas tur pahrfahrees, un tad nolez galwu drufku. Tad smaka tew šitisees taišni azis.

Peleafs.

Es juhtu jau . . . ir tahda tā kapu smaka.

Gold.

Tahkat, tahkat . . . Ta ir ta smaka, kas dasčas deenas pešmirdina wisu pili. Šitai karals negrib tizet, ka ta nahkot no šchejeenes. — Wajadsetu aismuhret šcho alu ar mironu uhdeni. Wispahrbuhtu laiks reis pahrbaudit šchos pagrabus. Waj tu eewehroji tās plaišas muhros un welwu stabos? — Te strahda kahds šlepens spehks, ko neweens nemana; un ja to nemems wehrā, tad weenā nakti nogrimš wisa pils. Bet ko lai dara? neweens patš negrib kahyt šche lejā . . . Ir šawadas plaišas daschos muhros . . . Ai! redš! . . . waj tu juhti, kahda nahwes dwašcha te zetās augšchup?

Peleafs.

Ja; wisapfahrt mums ir nahwes dwašcha . . .

Gold.

Noleezees; nehištees . . . es tewi tureschu . . . dod man . . . ne, ne, rofu ne . . . ta waretu isslihdet . . . bet elšoni, elšoni . . . Waj redš besdibenu? (Ušubinatts.) — Peleaf? Peleaf? . . .

Peleafs.

Ja; man leekas, es redsu lihds pašcham dibenam . . . Waj ta ir uguns, kas tā dreb? . . . Tu . . . (Winsch pezelas, apgreesčas un štatas us Gold.)

Gold (drebščā balši).

Ja; ta ir uguns . . . Es til winu wizinaju, lai apgaismotu seenas . . .

Peleafs.

Es smoku te . . . ešm prom . . .

Gold.

Ja; eefim . . . (Wini klusu aiseet.)

4. ſkats.

Terafe pee pagraba iſejas.

(Uſnaht Gold un Peleafs.)

Peleafs.

Ah! Beidsot waru elpot! . . . Weenu azumirkli man litās, ka es ſaudeſchu ſamanu ſchais milſigās alās; es tiklo nekritu pee ſemes . . . Tur ir til mitrs un ſmagš gaišs, tā ſwina raſa, un tumšba til beeſa, tā ſaſabtota mihkla . . . Un te wišs gaišs no plaſchajās juhras! Redſi, zif ſwaigs ir wehſch; til ſwaigs, tā la-paš, kaš no ſaſajeem pūmpureem weras. . . . Al ja, lejā pee teraſes laiſta puķes un tā ſmarſcha no ſaſuma un mitrām rosem kaſpi ſchurp augſchā . . . Wajaga drihš buht pušdeenai, puķes jau ir torna ehņā . . . Ja, ir pušdeena; es dſirdu, ka ſwana un behrni kaſpi lejā uš juhru peldeees . . . Es nedomaju, ka mehš til ilgi buhtum palikuſchi pagraboš . . .

Gold.

Mehš turp notahpām ap pulkſten ween-paſdmiteem . . .

Peleafs.

Agrak; buhš bijis, agrak; es dſirdeju noſtkam pušdeſmit.

Gold.

Pušweenpaſdmit waj zeturfni pirms weenpaſdmiteem . . .

Peleafs.

Wiſi logi pili ir atwehrti. Scho pehž-pušdeenu buhš ahrkahrteji karſis . . . Paſlat, kur muhſu mahte un Melifande pee weena pils loga . . .

Gold.

Ja; winas ir noſlehpuſchās ehnaš puſē. — Ja, runajot par Melifandi, man ir jaſaka, ka es to dſirdeju, kaš wakar wakarā notika un tika runats. Es ſinu gan, tās ir behrna rotakaš; bet tomehr tam nebuš otrreiš wairš notikt. Meliſande ir koti jauna un kaujaš weegli aiſ-rauteeš; wajaga winu ſaudſet, jo wairak tapehž, ka wina tagad warbuht ir labās zeribās . . . Wina ir koti ſmalta, pat ne pilnigi peeauguſe un maſakais ušbudina-jumš waretu ſazelt nelaimi. Ta naw pirmā reiſe, kad es manu, ka juhru ſtarpā warbuht kaut kaš ir . . . Tu eſi wezaš, nekā wina; tad peeteek, ka to paſaku tew . . . Iſwairteeš no winas zif eephež-jamš; bet atkal ne uſtribtoſchi; ne uſtrib-

toſchi . . . — Ko es tur redſu uš zeka meſcha puſē? . . .

Peleafs.

Tee ir ganampulki, kurus dſen uš pilſehtu . . .

Gold.

Tee raud tā paſuduſchi behrni; tā do-mat, ka wini jau parebš meefneeku. — Zif jauka deena! Zif brihnum laba deena preekſch plaujaš! . . . (Wini aiseet.)

5. ſkats.

Pils preekſchā.

(Genahht Gold un maſais Iniołds.)

Gold.

Nahž, Iniołd, eefim atſehdiſimeeš te; nahž man klepi; no ſchejeeneš mehš redſeſim, kaš meſchā noteek. Es tewi kaſdu laiſu nemaš wairš nedabonu redſet. Tu mani ar' atſtahž; tu weenmehr eſi pee mahminas . . . Paſlat, mehš eſam atſehduſcheeš taiſni ſem mahminas logeem. — Wina warbuht paſchlaik ſkaita ſawu wakarluhğſchanu . . . Bet ſaki man, Iniołd, wina ir beeſchi kopā ar kruſtitehwu Peleafu, waj ne?

Iniołds.

Ja, ja; weenmehr, tehtin; kad tewiš naw, tehtin . . .

Gold.

Tā! — Paſlat; tur kaħdš eet dahrſā ar uguni. — Bet man teiza, ka wini ne-dſiħwojot miħli . . . Laiſtam wini beeſchi ĩlidojaš . . . waj ne? Waj naw teeſa?

Iniołds.

Ja, taš ir teeſa.

Gold.

Ja? — Tā, tā! — Bet par to gan wini ĩlidojaš?

Iniołds.

Par durwim.

Gold.

Rā? par durwim? — Ko tu tur ſtaħſti? — Bet pag, iſſtaħſti; kaſehž tad wini ĩlidojaš par durwim?

Iniołds.

Kapehž ka negrib, ka winas ſtaħw waka.

Gold.

Kaš tad negrib, ka winas ſtaħw waka? — Nu, kaſehž tad wini ĩlidojaš?

Iniołds.

Es neſinu, tehtin, par to uguni.

Gold.

Es nerunaju par uguni; par to mehš runaſim wehlat. Es runaju par durwim.

Atbildi uf to, ko es tew prafu; tew waja mahzet atbildet; ir laifs . . . Neleez tà roku mutè . . . Nu . . .

Zniolds.

Tehtin! tehtin! . . . Es tà wairs nedarifchu . . . (Winfch raub.)

Gold.

Nu, kapeh; tu raudi? Kas tew ir?

Zniolds.

Wai, wai! tehtin, man fahp, fur tu fappeedi . . .

Gold.

Es fappeedu? — Kur tad es tewi fappeedu? To es neefmu gribejis . . .

Zniolds.

Te, man roku . . .

Gold.

To es neefmu gribejis; nu neraudi wairs, es tew riht ko dofchu . . .

Zniolds.

Ko, tehtin?

Gold.

Bultu maksti un bultas; bet fahi man, ko tu fini par tam durwin.

Zniolds.

Waj leelas bultas?

Gold.

Ja, ja; koti leelas bultas. — Bet kapeh; wini negrib, ka durwis stahw wakâ? — Nu, atbildi beidsot! — ne, ne, newelz atkal luhpas uf raubdam. Es nemas neefmu dufmigs. Meks tehsefim gluschi meerigi, tà tà Beleafs un mahmina, kad wini ir kopâ. Par ko wini runâ, kad wini ir kopâ?

Zniolds.

Waj Beleafs un mahmina?

Gold.

Ja; par ko wini runâ?

Zniolds.

Par mani; weenmehr par mani.

Gold.

Un ko wini par tewi faka?

Zniolds.

Wini faka, es ifaugfchot koti leels.

Gold.

At, lahfts manai dshwei! . . . te es fehfschu, tà atks, kas mellè fawu mantu juhras dibinâ! . . . Es te fehfschu tà jaunpeedfimis behrns, meshâ pamefts, un juhs! . . . Bet pag, Zniold, es biju fajuzis; runafim nopeetni. Waj Beleafs un mahmina nerunâ kahdreis par mani, kad manis naw klah? . . .

Zniolds.

Ja, ja, tehtin, wini weenmehr runâ par tewi.

Gold.

Tâ! . . . Un ko wini runâ par mani?

Zniolds.

Wini faka, ka es ifaugfchot titpat leels, tà tu.

Gold.

Waj tu pastahwigi efi pee wineem?

Zniolds.

Ja; pastahwigi, tehtin.

Gold.

Waj wini nelad nefaka, lai tu ej zitur rotafatees?

Zniolds.

Ne, tehtin; wineem ir bail, kad manis naw klah.

Gold.

Wineem ir bail? . . . no kam tu redfi, ka wineem ir bail?

Zniolds.

Mahmina weenmehr faka: neej prom, neej prom . . . Wini ir nelaimigi, bet wini fmejas . . .

Gold.

Bet tas nepeerahda, ka wineem buhtu bail.

Zniolds.

Ir gan, tehtin; winai ir bail . . .

Gold.

Kapeh; tu fahi, ka winai ir bail?

Zniolds.

Wini weenmehr raud tumfâ.

Gold.

Tâ! . . .

Zniolds.

Un tad man ar' jaraud . . .

Gold.

Ja, ja . . .

Zniolds.

Wina ir bahla, tehtin.

Gold.

Oh! . . . pazetibu, mans Deews, pazetibu . . .

Zniolds.

Ko, tehtin?

Gold.

Nefas, nefas, mans behrns. — Es redseju wilku sfrejiam meshâ. — Tâ tad wini fateef labi? — Es esmu laimigs, finadams, ka wini labi fateef. — Waj wini fluhpftas kahdreis? — Waj ne?

Iniolds.

Waj ſtubpſtas, tehtin? — Ne, ne. —
 Al ja! tehtin, ja, ja; weenreis. . . ween-
 reis, kad leetus lija . . .

Gold.

Tad wini ſtubpſtijās? — Bet kà, kà
 wini ſtubpſtijās? —

Iniolds.

Tà, tehtin, tà! . . . (Winfch ſtubpſta
 wina uf luppam; ſmeedamees.) Wai! wai!
 kahda tew bahrsda, tehtin! . . . Wina
 dur! dur! Wina wiſa top ſirma, tehtin,
 un mati ar'; pawifam ſirmi, pawifam
 ſirmi . . . (Rogs, ſem kura wini fehſch, ſchaj
 brihdi top gaischs, un ta gaischums kriht uf wineem.)
 Ai! ai! mahmina aisdedſinajufe lampu.
 Ir gaischs, tehtin, ir gaischs.

Gold.

Ja; ſahf tapt gaischs . . .

Iniolds.

Geſim mehſ ar', tehtin . . .

Gold.

Kur tu gribi eet?

Iniolds.

Tur, kur ir gaischs, tehtin.

Gold.

Ne, ne, mans behrns: palikſim wehl
 druſku tumſà . . . wehl newar ſinat, wehl
 newar ſinat . . . Waj tu redſi tur lejã
 tos nabadſinaus, kas fur ugunt meſchã? —
 Ir leetus lijis. Un otra puſe, waj tu
 redſi, kà wezais dahrsneeks rauga pazelt
 to foku, ko wehjſch nogahſis pahz zeku? —
 Winſch to neſpehi; fokſ ir par dauds leels;
 fokſ ir par dauds ſmags un winſch paliks
 tà guſot kà ir kritis. Tur nefa newar
 darit . . . Man tà leelas, ka Beleafs
 buhs ahrprahſigs . . .

Iniolds.

Ne, tehtin, ahrprahſigs winſch naw,
 bet winſch ir koti labs.

Gold.

Waj tu gribi redſet mahminu?

Iniolds.

Ja, ja, es gribu wina redſet!

Gold.

Tik netaiſt troſſchna; es tewi pazelſchu
 lihds logam. Breeſch manis tas ir par
 augſtu, kautſchu es eſmu tik leels . . .
 (Winfch pazet maſo.) Bet nezel ne maſato
 troſſni; mahmina waretu breeſmigi iſ-
 bihtees . . . Waj redſi wina? — Waj
 wina ir iſtabã?

Iniolds.

Ja . . . Al, jif gaischs!

Gold.

Waj wina weena pate?

Iniolds.

Ja . . . ne, ne; kruſttehws Beleafs
 ar' ir.

Gold.

Tas! . . .

Iniolds.

Wai! wai! tehtin! tu mani ſpeed! . . .

Gold.

Nekas; klufu; es wairs neſpeediſchu;
 ſkatees, ſkatees, Inio! . . . Man pa-
 ſlihdeja kahja; runã klufak. Ko wini dara?

Iniolds.

Wini nefa nedara, tehtin; wini kaut
 ko gaida.

Gold.

Waj wini ir tuwu weens pee otra?

Iniolds.

Ne, tehtin.

Gold.

Un . . . Un guſta? waj wini tuwu
 pee guſtas?

Iniolds.

Pee guſtas, tehtin? — Es neredſu
 guſtas.

Gold.

Kluſak, klufak; wini tewi ſadſirdes.
 Un par ko wini runã?

Iniolds.

Ne, tehtin; wini nerunã.

Gold.

Bet ko tad wini dara? — Wini ta-
 tſchu kaut ko dara . . .

Iniolds.

Wini ſtatas gaismã.

Gold.

Wbi diwi?

Iniolds.

Ja, tehtin.

Gold.

Un neſata nefa?

Iniolds.

Nefa, tehtin; wini nemaf neaiſwer azu.

Gold.

Waj wini neet tuwat weens otram?

Iniolds.

Ne, tehtin; wini nejuſtas.

Gold.

Waj wini fehſch?

Iniolds.

Ne, tehtin; wini ſtahw pee ſeenas.

Gold.

Waj wini nemahj? — Waj nefaskatas?
— Waj nedod sîmes?

Iniolds.

Ne, tehtin. — Wai! tehtin, wini ne weenreis neaîswer azis . . . Man ir breefmigi bail . . .

Gold.

Klufu. Waj wehl nekustas?

Iniolds.

Ne, tehtin — man ir bail, tehtin, laid mani semê!

Gold.

No ka tad tew bail? — Skatees! skatees! . . .

Iniolds.

Es wairs nedrihstu skatitees, tehtin! . . . Laid mani semê! . . .

Gold.

Skatees! skatees!

Iniolds.

Wai! wai! es kleegechu, tehtin! — Laid mani semê, laid mani semê! . . .

Gold.

Nahj; eefim raudsit, kas ir notizis.

(Wini aiseet.)

Zeturtais zehleens.

1. skats.

Koridors pili.

(Genoht un fastopas Peleafs un Melisande.)

Peleafs.

Kur tu eefi? Man ar tewi schowalar wajaga runat. Waj es tiffchu pee tewis?

Melisande.

Sa.

Peleafs.

Es nahku no tehwa istabas. Winam ir labafi. Ahristis mums teiza, ka winsch esot glahbts . . . Lai gan wifu scho ribtu man bija tahda nojauta, ka schi deena nebeigfees labi. Nahdu laitu jau man auffs ta dun, it ka nelaim buhtu turwu . . . Un te peepesch leetas ir grossjuschas uf labu; schodeen tas jau ir tikai laika jautajums. Wifus istabas logus winsch ir atwehris wakâ. Winsch runa, leekas laimigs. Gon winsch wehl neruna ka weseles zilwesk, bet tomehr wina domas jau nenahf wairs tikai no winpasaules . . . Un winsch passina mani. Sanehma manu roku un fazija uf mani tai dihwainâ balsi, tahda winam ir, kamehr winsch flims: „Waj tu tas, Peleaf? Pag, es nekad to nebiju eewehrojis, bet tew ir ta

nopeetna un skaidra feja, ka teem, kas ilgi nedfihwo . . . Tee wajaga zetot, wajaga zetot . . .” Tas ir dihwaini; bet es darifchu, ka winsch teiza. Mana mahte klauffjas wimu un raudaja no preeka. — Waj tu neka neefi manijuse? — Wifs nams tublin leekas atdfihwojotees, dsird elpojiam, dsird runajiam, dsird ejam . . . Paklau, es dsirdu runajiam aif schim durwim. Atbildi ahtri, ahtri, tur es tewi fatiffchu?

Melisande.

Kur tu wehles?

Peleafs.

Dahrsâ; pee atlo atas? — Waj tu gribi? — Nahfi?

Melisande.

Sa.

Peleafs.

Tas buhs beidsjamaîs wakars; — es eeschu zetot, ka tehws teiza. Tu mani wairs neredsefi . . .

Melisande.

Neruna ta, Peleaf . . . Es tewi weenmehr redsefchu; es tewi weenmehr skatiffchu sawa preefschâ . . .

Peleafs.

Ta buhs laba skatiffchana . . . es buhschu tif tahtu, ka tu mani wairs newarefi faredset . . . Es luhfoschu aiseet foti tahtu . . . Mana firds ir pilna preeka un tomehr man ta ir, it ka wifs debes un semes swars guletu uf manas meefas.

Melisande.

Kas ir notizis, Peleaf? — Es wairs nefaprotu, ko tu runa . . .

Peleafs.

Ej, ej, schirfimees. Es dsirdu runajiam aif schis seenas . . . Tee sweschneeki, kuri schoricht atnahlfuchi pili . . . Wini taifas aiseet . . . Eefim prom; tee ir sweschneeki . . . (Wini aiseet latrs uf sawu pufi.)

2. skats.

Istaba pili.

(Redf Artelu un Melisandi.)

Arleks.

Tagad, kur Peleafa tehws ir glahbts, un flimiba, schi weza nahwes kalpone, ir atstahjuse pili, beidsot schai namâ eenahf drufstu preeka un drufstu faules . . . Bija ar laiks! — Jo kopsch tawas atnahlfchanas te kaudis dsihwoja tikai tschufstedami ap aifsehgtu istabu . . . Un pateefi, man bija schehl tewis, Melisande . . . Tu te atnahzi pilna preeka, ka behrns, kas sweht-

fus gaida, un tai brihdi, kad tu eenahzi schai namâ, es redseju, kâ pahrwehrâs tawa feja un laifam ari dwehsele, tâ kâ pascham negribot ir feja japahrwehrâsch, kad ap pusdeenâs laifu eceet tumschâ un aufstâ alâ . . . Un no ta laifa es par wifu to beeschi ween newareju tewi fapraft . . . Es tewi nowebroju, tu biji te, warbuht meeriga, bet tu isstatijees til fawada un ustraukta, kâ tahds, kas weenmehr gaida leelu nelaimi, ari faulê un flaisitâ dahrsâ . . . Es to newaru tâ isflaidrot . . . Bet es biju behdigis, tewi tâ redsedams; jo tu est wehl par jaunu un par flaisitu, lai jau dshwotvot deenu un natti nahwes ehnâ . . . Bet nu wisstapst zitadi. Manos gados es esmu eeguwis — un tas war buht ir wisistakais auglis no mana muhscha — esmu eeguwis, patst nestnu kâ, tahdu tijibu, ka notilumeem war ustijetees, un arween es esmu redsejis, ka wisst, kas ir jauns un flaisis, ari rada few apfahrt jaunus, flaisitus un laimigus eespauidus . . . Un tagad tu est ta, kas atwehrs durwis tam jaunam laifmetam, ko es paredsu. — Panahz schurp; kam tu paleez bes atbildes un nepazel azis? — Es til weenreis tewi esmu fluhpsijis, tai deenâ, kad tu atnahzi; lai gan firmgalweem wajaga schad tad aisschabt ar sawam luhpam feeweetes peeri waj behrna waigu, lai waretu tijet, ka ir wehl swaiga dshwiba un lai aismirstu us azumirkli tuwâs nahwes draudus. Waj tew ir bail no manâm wezam luhpam? Un kâ man bija schehl tewis wisst schos mehneschus! . . .

Melifande.

Weztehw, es nebiju nelaimiga . . .

Arkels.

Warbuht tu est weena no tam, kuras ir nelaimigas, paschas to nesinadamas. . . Lauj man tewi tâ usstatit, gluschi tuwu, weenu azumirkli . . . zilwelam ir tahda lahre pehz flaisituma, kad nahwe slahw pee fahneem . . . (Genahf Gold.)

Gold.

Beleafs schowakar aishbrauz.

Arkels.

Tew ir afnis us peeres. — No tu est dattis?

Gold.

Nefa, nefa . . . es gahju ehrschtu schogam zauri.

Melifande.

Noleezeet drusku galwu, mans funks. . . Es noslauzischu jums peeri . . .

Gold (winu atgrubsdams).

Es negribu, ka tu man aisteez, waj dsirdi? Gij prom, ej prom! — Ar tewi es nerunaju. — Kur ir mans schlehps? — Es atnahzu pehz sawa schlehpa . . .

Melifande.

Sche; us luhgschanaas galda.

Gold.

Atnes. (Us Arkelu.) — Jau atkal ir atrasts weens badâ nomiris semneeks pee jubras. Ir tâ, it kâ wisst wini taiftos nomirt sem muhsu azim. — (Us Melifandi.) Tâ, mans schlehps! — Kapehz tu tâ drebi? — Es tewi nenahweschu. Gribuju tit paraudst asmenu. Tahdeem noluhkeem es schlehpu nelectoju. Kapehz tu skatees us mani til neustizigi, kâ us ubagu? — Es tew ubagu dahwanas nemaj neprasu. Tu domâ gan manâs azis kaut ko redset, kamehr es tawâs nefa nerebsu? — Waj tu domâ, ka es ko sinu? — (Us Arkelu.) — Waj redsat schis leelas azis!? — Buhtu iadomâ, winas ir lepnas us sawu bagatibu . . .

Arkels.

Es redsu tifai leelu newainibu . . .

Gold.

Leelu newainibu! . . . Ne, winas ir wehl leelatas, nefa newainiba! . . . Winas ir wehl schlichstakas, nefa jehrina azis. . . Winas waretu Deewam mahzit, kas newainiba ir! Leelu newainibu! Dsirdeet: es esmu winam til tuwu, ka es juhtu swaigo dwaeschu no winu plattstineem, kad tee flehdsas; un tomehr no winapausles leelajeem noslehpumeem es neesmu til tabtu, kâ no wismasakâ noslehpuma schais azis! . . . Leela newainiba! . . . Wairaf nefa newainiba! Ir tâ, it kâ debesu engeli bes miteschanas tur swinetu swehto kristibu! . . . Al, es pasihstu schis azis! Es winas redseju pee darba! Tais winas zeet, tais zeet! jeb es winas tew aistaischu us ilgu laifu! . . . Neleez tâ labo roku pee kalla; es tatschu runaju toti weentahrschi. . . Man naw newenas wiltus domas. . . Ja man buhtu kahdas wiltus domas, kapehz es tâs lai neisteiftu? Ah — neraugi behgt! — Sche! — Dod man roku! — Al, tawâs rokas ir par daudf karstas. . . Gij prom! Man reebjas no tewis! . . . Sche schurp! — Nu waitst nelihds behgschana! — (Winsch fater winu pee mateem.) — Us zekeem tu man nahst lihd! — Us zekeem! — Us zekeem manâ preekschâ! — Ha, ha, tawi garee mati beidsot kaut kur noder! . . . Us labo puft un tad us kreiso! — Us kreiso puft un

tad uf labo! — Absaloms! Absaloms!
Uf preefschu! atpakaf! Lihdf semei! lihdf
semei! . . . Redfi, redfi; es jau smejos
fà wezß wezis . . .

Arkels (peefreedams).

Gold! . . .

Gold (ar peepeschu peeppeestu meeru).

Dari, fà gribi, ja! — Man tas nez-
mas nekriht fwarà. — Es esmu par wezu;
un tad, es neefmu isluhfs. Es nogai-
dischu gadijumu; un tad . . . Oh! tad! . . .
tikai tapehz, fà tà ir parafß; tikai tapehz,
fà tà ir parafß . . . (Iseet.)

Arkels.

Kas tas ir ar winu? — Baj winsch
ir peedsehris?

Melisande (afaràs).

Ne, ne; bet winsch mani wairs nez-
mihl . . . Man naw laimes! . . . Man
naw laimes! . . .

Arkels.

Ja es buhtu Deewß, man zilweta firdß
buhdu gauschi schehl . . .

3. skats.

Terase pee pils.

(Redf maso Iniolbu, fàß puhlas pazelt leelu atmeni.)

Masais Iniolbs.

Ai! tas almens ir smags! . . . Sma-
gats nekà es . . . Smagats nekà wifs
fàs . . . Es redsu faru selta bumbu
widu stary klinti un scho nekreetno atmeni
un es newaru winu aissneegt . . . Mana
rozina naw tik gara . . . un tas almens
nekaujas pazelteß . . . Es winu newaru
pazelt . . . un neweens patß winu nez-
wares pazelt . . . Winsch ir smagats,
nekà wifs nams . . . leelas, fà winam ir
fatnes semè . . . (Tahlumà dßird ganampultu
blaujam.) — Ai! ai! fà aitinas raub . . .
(Winsch eet flatitees uf terases malu.) Ai!
naw wairs faules . . . Masas aitinas
nahf mahjà . . . Tur winas ir . . . tur
winas ir! . . . Winam ir bail no tumfas . . .
Winas speefchas! . . . Winas gandrihf
newar wairs paeet . . . Un raud! un
raud! un tà steidßas! . . . Ir jau pee
krustzeta. Ai! ai! winas nefina wairs,
tur eet . . . Neraud wairs . . . Gaida . . .
Zitas grib eet uf labo puß . . . Wifas
gribetu eet uf labo puß . . . Bet winas
newar . . . gans sweesch winam ar se-
mem . . . Ai, ai! winas grib te dßiht
garam . . . Nu winas padodas! winas
padodas! Winas nahfs gar terafß . . .
Gar klintim . . . Es redfeschu winas

gluschi turu . . . Ai, ai! zit winu dauds!
. . . zit winu dauds! . . . Wifß zeffch
pils . . . Nu wifas ir klusu . . . Ga-
nin! ganin! tapehz winas wairs nerunajas?

Gans (turu neredß).

Tapehz, fà tas naw zeffch uf kuhli . . .

Iniolbs.

Kur winas eet? — Ganin! ganin! —
tur winas eet? — Winsch mani wairs
nedfird. Ir jau par tahfu . . . Winas
eet ahtri . . . Un bes trofschna . . . Tas
wairs naw zeffch uf kuhli . . . Kur gan
winas schonakti gulèß? — Ai, ai! —
Paleef gluschi tumfschß . . . Saeet tahdam
fàs japafata . . . (Aiseet.)

4. skats.

Struhkala dahrsa.

(Genahl Peleasß.)

Peleasß.

Tas ir pehdejais wafars . . . pehde-
jais wafars . . . Wifam ir jabeidsas . . .
Es esmu spehlejis fà behrens ar to, fo es nez-
passinu . . . Es spehlejis fà fapni ar lit-
tena flafdu walgeem . . . Un fàs fàs ir,
fàs mani peepeschi usmodinajis? Es behg-
schu kleeagdams no preefa un no fahpem
fà afß zilwets, fàs behg no fawa dego-
schà nama . . . Es teiffchu winai, fà es
behgfschu . . . Mans tehws ir bes bree-
fmam; un tapehz man wairs melot pa-
fcham pret fewi . . . Ir wehlu; un
wina nenahf . . . Es daritu labaf, ja
aifeetu winu neredsejis . . . Tatschu man
wajaga winu wehl scho reiff redset . . .
Ir schis fàs, fo es wairs newaru atze-
retees . . . daschreis man tà leelas, fà
buhdu fints gadi, kameyr es winu neefmu
redsejis . . . Un winas azis es wehl nez-
esmu flatijees . . . Man nepaliktu it neka,
ja es tà aifeetu projam. So wifas schis
atminas . . . fàs buhtu tà, it fà es
drufzinu uhdens gribetu aifneft schidrà
audekla fomà . . . Ne, man wajaga winu
pehdejo reiff redset, lihdf winas dwehfeles
dßilumeem . . . Man wajaga winai teiff
wifu, fo es neefmu teizis. (Melisandeenahf.)

Melisande.

Peleasß!

Peleasß.

Melisande! — Baj tu ta, Melisande?

Melisande.

Ja.

Peleasß.

Nahz; nepaleez tur mehnefs gaifmà. —

Nahz fchurp. Mums til dauds ir ko teikt . . . Nahz te fchai leepas ehnâ.

Melifande.

Lauj man buht gaifmâ . . .

Beleasf.

Muhs waretu redset no torna logeem. Nahz fchurp; fche mums naw nefa ko bihtees. — Usmanees; muhs waretu redset...

Melifande.

Es gribu, ka mani reds . . .

Beleasf.

Kas tew ir? — Waj tu wareji isnahft nepamanita?

Melifande.

Ja, taws brahlis guleja . . .

Beleasf.

Ir wehls laifs. — Pehz weenas stundas aifflehgs wahrtus. Wajaga ujmanitees. Kapehz tu nahzi til wehlu?

Melifande.

Tawam brahlim bija nelabs fapnis. Un tad man drehbes aifstehras aif durwju naglam. Redsi, ir pahrephstas. To wifu laifu es nokaweju un es wehl ftrehju . . .

Beleasf.

Mana nabaga Melifandel . . . Man gandrihs bail tew aiftift . . . Tu wehl efi bes elpas ka isbeedets putninsch . . . Un preefsch manis, preefsch manis tu wifu to dari? . . . Es dsirdu tawu firdi pufstam, it ka ta buhtu mana . . . Nahz fchurp . . . tu-waf, wehl tuwaf pee manis . . .

Melifande.

Kapehz tu fmejees?

Beleasf.

Es nefmejos; — waj warbuht es fmejos no preeka, patš to nefnadams . . . Drihsat wajadsetu raudat . . .

Melifande.

Wehs te reis bijam pirms ilgeem laifteem . . . Es atzeros . . .

Beleasf.

Ja . . . ja . . . Pirms ilgeem mehnescheem. — Toreis es nefinaju . . . Waj tu fini, kapehz es tewi luhdsu atnahft fchowakar?

Melifande.

Ne.

Beleasf.

Ta warbuht ir pehdejâ reise, kad es tewi redsu . . . Man wajaga aifseet prom uſ wifseem laifteem.

Melifande.

Kapehz tu weenmehr faki, ka tu ej projam? . . .

Beleasf.

Waj lai man tew fazit, ko tu jau fini? — Waj tu nefini, ko es tew gribu teikt?

Melifande.

Ne, ne; es neka nefinu . . .

Beleasf.

Tu nefini, kapehz man ir jaafseet . . . Tu nefini, ka tas ir tapehz, ka . . . (Winfch stubpsta wimu kaisligi.) Es tewi mihlu . . .

Melifande (Mufa balsi).

Es ar' tewi mihlu . . .

Beleasf.

At, ko tu teizi, Melifande! . . . Es tikko to fadsirdeju! . . . Nu ledus ir lausts ka ar fwehlofchu dselsi! . . . Tu faki to tahdâ balsi, kas nahf no pafaules malas! . . . Es tikko to fadsirdeju . . . Tu mihli mani? — Tu ar' mani mihli? . . . No kura laika tu mihli mani?

Melifande.

No wifseem laifteem . . . No ta laika, kad es tewi redseju . . .

Beleasf.

At! ka tu to faki! . . . Ir ta, it ka tawa balsis nahftu ka seedons pahr juhru! . . . Es ta wimu nekad neefmu dsirdejis . . . ir ta, ka leetinsch fmidstinatu man uf firds! . . . Tu to faki til weentahrschi brihwi! . . . Ta ka engels, kad tam ko waiza! . . . Es to nespehju tizet, Melifande! . . . Kapehz tu mani lai mihletu? — Waj tas ir teefa, ko tu faki? — Waj tu newil mani? — Waj tu drufstu nemelo, lai es pasmeetos? . . .

Melifande.

Ne; es nekad nemeloju; es meloju til tawam brahlim . . .

Beleasf.

At! ka tu to faki! . . . Tawa balsis! tawa balsis! . . . Ta ir tihrafa un fwaigaka nekâ uhdens! . . . Ta nahf ka tihrs uhdens uf manâm luhpam! . . . Ka tihrs uhdens uf manâm rofam . . . Dod, dod man tawas rotas . . . At! tawas rozinas ir masas! . . . Es nefinaju, ka tu til skaiſta! . . . Es nekad nebiju redsejis til dauds skaiſtuma, pirms es tewi redseju . . . Mani bija tahds nemeers, es mekleju wiszaur pa mahjam . . . mekleju wiszaur pa laufu . . . Bet es neatradu skaiſtuma . . . Un nu es to efmu atradis! . . . Es to atradu! . . . Es netizu, ka wirs semes

buhtu flaištata feeweete! . . . Kur tu efi? — Es nedfirdu wairs tawu elpu . . .

Melifande.

Tapeh; ka es skatos uf tewi . . .

Peleafs.

Kapeh; tu skatees uf mani tif nopeetni? — Meh; jau efam ehnâ — Ir toti tumfchs sem fchi toka. Panah; gaismâ. Bitadi meh; newaram redset, zif meh; efam laimigi. Nah; nah; mums atleef tif ma; laika . . .

Melifande.

Ne, ne; palifim te . . . Tumfâ es tew esmu tuwat . . .

Peleafs.

Kur tawas azis? — Tu tatschu neef; projam? — Tu nedomâ par mani fchai azumirlli.

Melifande.

Tatschu; es domaju tifai par tewi . . .

Peleafs.

Tu skatees zitur . . .

Melifande.

Es tewi redseju zitur . . .

Peleafs.

Tu efi ifklaidus . . . Kas tew ir? — Tu neifskatees laimiga . . .

Melifande.

Tatschu; es esmu laimiga, bet es esmu behdiga . . .

Peleafs.

Ir beeschi behdigi, kas mihl . . .

Melifande.

Es weenmehr raudu, kad es domaju par tewi . . .

Peleafs.

Es ar' . . . es ar', Melifande . . . Es arween esmu pee tewis; es raudu no preela un tomehr . . . (Winfch attal fluhpsta winu.) — Tu efi tif sawada, kad es tewi apkampju . . . Tu efi tif flaišta, it ka tew drih; buhtu jamirft . . .

Melifande.

Tu ar' . . .

Peleafs.

Ja, ja . . . Meh; nedaram to, to meh; gribam . . . Es tewi nemihleju wehl pirmo reis, kad tewi redseju . . .

Melifande.

Es ar' ne . . . Man bija bail . . .

Peleafs.

Es newareju ifturet tawas azis . . . Es gribēju tuhlin tift projam . . . bet tad . . .

Melifande.

Un es, es negribeju nahft . . . Es wehl nefinu kapeh; bet man bija bail nahft . . .

Peleafs.

Ir tif dauds, to nekad nefinâs . . . Meh; muhschigi gaidam, gaidam; un tad . . . Kas tas par trofni? — Slehds wahrtus zeet! . . .

Melifande.

Ja, aifflehd;sa wahrtus zeet . . .

Peleafs.

Meh; wairs neteekam eefchâ! — Baj d;firbi aifbultejamos? — D;firbi! d;firbi! . . . Un leelâs waschas! . . . Ir par wehlu, par wehlu! . . .

Melifande.

Jo labat! jo labat! jo labat! . . .

Peleafs.

Tâ? . . . Nu redft! . . . Nu ta wairs naw muhsu gribal . . . Wi; ir pasudis! wi; ir glahbts fcho wakar! — Nah; nah; . . . Mana fir;ds pufft ka trata lihds faklam . . . (Winfch aplampj winu.) D;firbi! d;firbi! mana fir;ds grib mani noflahpet . . . Nah; nah; . . . Zif flai;fti ir tumfâ! . . .

Melifande.

Kah;ds stahw aif mums! . . .

Peleafs.

Es nered;su neweena . . .

Melifande.

Es d;firdeju trofni . . .

Peleafs.

Es d;firdu tifai tawu fir;di tumfâ pufftot . . .

Melifande.

Es d;firdeju faufâs lapas fchabot . . .

Peleafs.

Tas ir weh;sch, kas peepeschi apfluffis . . . Tas apstah;as, kamehr meh; fluhpftijamees . . .

Melifande.

Zif garas muhsu ehnas fchowakar! . . .

Peleafs.

Tas aplamp;as lihds dah;ra malai . . . Af! zif tabtu no mums winas aplamp;as! . . . Skatees! skatees! . . .

Melifande (ap;speeftâ bal;fi).

Ai! — Winfch stahw aif toka!

Peleafs.

Kas?

Melifande.

Gold.

Beleafs.
Gold? — fur tad? — es nefa ne-
redsu . . .

Melifande.
Tur . . . fur muhsu ehnas beidsas . . .

Beleafs.
Ja, ja; es redsu. — Neeefim atpakaf
tit peepefchi . . .

Melifande.
Winam ir fchlehp . . .

Beleafs.
Man fchlehp naw . . .

Melifande.
Winfch redseja, ka mehſ ftuhpftijamees . . .

Beleafs.
Winfch nefina, ka mehſ winu redse-
juſchi . . . Refuſtees; negroſt galwu . . .
Bitadi winſch ſtrees wirſu . . . Winſch
paliks tikmehr ſtahwot, kamehr domàs, ka
mehſ winu neredſam . . . Winſch uſrauga
muhs . . . Stahw wehl uf weetas . . .
Ej nu, ej tuhlin projam . . . Es winu
gaidiſchu . . . Es winu aptureſchu . . .

Melifande.
Ne, ne, ne!

Beleafs.
Ej! ej! Winſch ir wiſu redſejis! . . .
Winfch muhs nodurs! . . .

Melifande.
Jo labaf! jo labaf! jo labaf!

Beleafs.
Winfch naht! winſch naht! . . . Ta-
was luhpas! . . . tawas luhpas! . . .

Melifande.
Ja! . . . ja! . . . ja! . . . (Smi-
fuma pilnà kaiſlibà wini aplampjas.)

Beleafs.
Ai! ai! Wiſas ſwaigsnes triht! . . .

Melifande.
Uf mani ar! uf mani ar! . . .

Beleafs.
Wehl! wehl! . . . Dod! dod! . . .

Melifande.
Wiſu! wiſu! wiſu! . . . (Gold metas
uf wineem ar fchlehpu rokà, un nodur Beleafu,
kas pee atas patriht. Melifande bailès aiſftreen.)

Melifande (ſtreedama).
Wai! wai! Man naw duhfchas! . . .
Man naw duhfchas! . . . (Gold klufedams
felo winai ſtarp lokeem.)

(Zurpmaſ beigas.)

Meitenes fehras.

Pehz Schillera. No Birſneeku Sofijas.

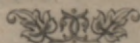
(Stat. bilci „Meitenes fehras“.)

Krahz ofolu meſchs un mahſtoni ſtreen,
Bet meitens uf kraſta fehsch wehl arween.
Kul putas tur greeſdamees wiſku rats,
Ta nopuhſchas: „Tumſchs; nerod iſeju aſs,
Kas mirfuſt aſaru leetu.“

Sirds nomira. Paſaule tuſſcha man,
Ko wehletees winai wehl atleelas gan!
Nahz, Staidrotà, behrnu ſew lihſt nemt;
Wiſs iſbaudits, ſafneegts, ko dſihwe ſpehj
lemt.
Es dſihwoju, miſheju, zeetu.“

„Par welti, naw preeka, kas aſaràs ſels,
Kur waimanas tahdas, kas miruſchus zels.
Bet luhſt, ko wehlees eeguht tu ſew,
Lai ſlimà ſirſnina ſadſihtu tew,
To es, peeluhgtà, labpraht tew dotu.“

Lai pluhſt par welti mans aſaru ſtrauts,
Par welti ir miruſchos waimanas ſauz.
Bet dwehſelè dſilli ir paglabats
Preeſch ſuhrſtoſchas ſirſninas dahrgums man
tahds,
Sauz par miſlas ſahpem ſcho rotu.

Meitenes sebras.

Belâ pehž labaka.

No M. Leepas.

(Zurpinajums.)

V.

Nonehmusēs un stipri meeriga eegabja Gewa istabā.

Ar usnabkluscho grubto firdi wina bij tikuse galā jau agraki; winsch zetais — wehsais, kas neredseja preekščā zeribu peepildischanās, bet tomehr lita dšhwot, turetees, lai nabhtu kas nabhdams, — schis til daudso pagabjuscho, nodšhwoto deenu prahts bij nodibinajees atkal. Tagad nu, ahrā, pee dabrsa seh-tas, wina bij pahrdomajuse ari to, kas nu bij stary winu weenā un Alwinu, Belmeni, Zihruleni un ziteem otrā pusē. Ari tagad wina bij nospreeduse, ka daris til pehž pahrliezibas, to, kas winai litās buht tas labakais. Wairisees no wisa, kas waretu zitus apwainot, nepelniti aisskahrt, bet ja nu tomehr isnabhtu, ka, kà tas winai litās, isjeltos naidš pret winu tahdas leetas dehš, kà šaimneeku dahwinajums winām ar Alwinu, — tad — panest ir to bes wahrda runas, nemas nemeħginat labot tur, kur nebuhtu zeribu.

Gewai istabā eejot, Alwina bij jau gultā un kahrtōja segu; tad wina nogulās, notrekschejās un palika kľusu.

Bet schis trekschis isnabža pawisam neparastš, un kaut nu ar' Gewa šinaja, ka nesanems wina draudšigi, tad tomehr til daudš naida, aisskahruma eefneeba, aistureja noteikti wilkto elpu.

Nabhtoschā rihtā Alwina peezehlās, kà jau nu labi sen, kľusebama; bet gihmi parahbijās schad un tad til daudš nizinaschanas, spihtibas, aisskahruma, ka Gewa eeraudšija to pee pirmā azu usmeteena un noprata us weetās, ka tas — winai.

Kas šmagals usgulās winai us kľubtim, šanehma wehľak firdi un eesabħa spēest.

Brofastis Alwina peešehdās pee galba, pahda steigschus jo steigschus un isgabja laukā.

Gewa noprata, ka ir te likts šajust, ka wina wainiga, pelnijuse, ka ar wina šchahdi apejas, — bet palika pee galba un ehda, kà jau nu bij ehduše zitām reisem.

Te isnabža no kalpu dšhwokka Belmu, Zihrukū un wehľ weens kalpu pahris, pašlatijās us wina, meitu, loga pušš, pašlatijās pašči, šihmigi nosmihnedami, un apsehđās wehľ us šola, kas stabweja pee seenas. Masu brihdi wehľak Belmene bij eeraudšijuse Alwinu un usfauza tai, pagreesdamās un fibri eesabħnis pret logu:

„Waj tu jau pilna?“

„Pilna!“ atfauzās Alwina.

Tahľak Belmene nedibinaja, nokľuseja druskū un eesabħa šawadā, šihmigā balšš:

„Nu, kabšs nu tagad tas gihmis?“

„Nu, kabšs . . .“ atbildeja Alwina.

„Ko?“ brihņijās Belmene, „naw wis laimigs?“

Pahrsheidsa tas ir zitus.

„Newar buht!“ eesauzās nu ir Zihrulene. „Nebuhš labi apšlatijuse!“

Tas Alwinu šaihđšinaja.

„Tad jau nu wari apštatit pate!“ atzirta wina Zihrulenei. „Es neredšu.“

Belmene schoreiš nedomaja eet Zihrulenei palihgā teeptees. Brihņischanās bij isnabħuse gan, bet gluschi nejauschi, un tas, šo stabšija Alwina, nemas til netizams neisnabža. Ja, beigās, winsch isnabža wehľ kà tas wispareisakais, kas raksturotu Gewu tad nu til labi, žif labi til eespeħjams.

„Bet tad jau,“ eesabħa wina pehž kahda brihšcha un aplaida azis gar ziteem, „tad tal tas žilweks . . . Waj es jums neteizu, ka prot? Ta tal ir tahda mahš-

fla, ka . . . Kas wehl tà prot? Sarihko wifu tik smalki, ka fina gan, bet no deguna — ne muschas, tik fwehta, tà wafareja . . .”

Gewa fajuta tagad wehl dsitaki, wehl smagati, kas wijs isnahzis, isaudfis, tà nu wina ir tagad wehl domaja, is fainneeku dahwinajuma. Fahrleezinofchi un skaidri, dauds skaidrati, nekà aishwatar, nostahjäs winas preefschä winu, teefataju, taifniba un teiza, ka naidam pamati, ka ir isskaidrojams ir tà, tà wini to domà, jo nefsina taf, tà tas wijs isnahzis, nefsina winas taifnibas. Un lamehr aishwatar Gewa nebij warejuse tizet, ka isskaidroschanäs waretu to lihdsjet, un wafar wafarà bij domajuse, ka jaet wifam tam garam, jaatstahj leetas paschas winu gaitai, tamehr tagad isnahza, ka schi isskaidroschanäs tomehr wajadfiga, tik wina spehtu nowehrst scho nesapraschanos, scho nelahgo stahwolli. Isskaidros, pateiks wifu, atmems aishdomam spehtu, peeliks pee winu taifnibas sawu taifnibu, un tad . . .

Wina gribeja isrunatees ar Alwinu zif drihs ween buhtu eespehjams. Bet Alwina turejäs tahtumà, tà ween tik wareja, nehma ahra darbus un ka tad ar' gadijas kehki, — taifja wifu ihfi un ahtri, un bij atfal laukà. Zif pret pusdeenu, pehz gowju eelaischanas, isnahza zif nezif isdewigs brihdhis.

Kaut nu gan katra gows sinaja sawu weetu, tad tomehr weenumehr bij jasteids peeset winas zif drihs ween eespehjams, jo zitadi waretu isnahkt tahda gluschi nejauscha sadruhsmeschanäs; fewischki paschas niknakäs bij seenamas bes' masakäs apstabschanäs.

Tagad nu ar' winas nagoja, tà prasdamas, lihds tad nu wifas bij peesetas un ehda katra sawà weetà.

Gewa apstahjäs durwju tuwumà. Alwina safwehräs tà us eeshanu, bet tad pagreesäs eefahnis un atspeedäs pret kahdu stabu.

Gewa pagaidijas drusku un tad eesahka: „Waj dfi, Alwin? Man wajadseja ar tewi drusku parunatees.”

Ustrunata palika kusu un tik azis ween pameta us winas pufi.

„Ja,” turpinaja Gewa un paspehra kahdus fokus us winas pufi. „Man leetas, ka fainneezei waretu buht nowihlees . . .”

„Kas nowihlees?” noprasfija Alwina dsistri, nelaijni.

„Nu, aishwatar . . . bij jau patumschs.

Tad wareja gaditees, ka winai pahrmehmees . . . Es . . . waretum isdalkt tà nebuht . . .”

Winai bij lizees, ka schabdi buhtu wislabaki: tà wina wisdrihsat peerahditu, ka nebuhtu rehfinajuse us leelaku dahwanu, un waretu tad pasfaidrot to zitu.

Nu Alwina noraudsijas winà tihri meerigi; bet ar' tik kahdu brihdi, jo Gewas waina lifäs winai tik leela, ka tàs islaboschanai wajadsetu pawifam zita, ne scha neezigà plana. Un lihds ar to tad nebij Gewai domat, ka wina, Alwina, sapibkufe dahwanu deht, ja, ka wina pawifam buhtu gahjuse raudsit, kas eeliks Gewas gultà, un, no staba atfwehrufes, wina ismeta:

„E! Ne te tàs dahwanas, ne . . . Man tahdu neeku nemas tik breefmigi newajaga! Un, wispahri, kas man! Lai loschnà, kas loschnajuschki lihds schim, es neweenam neko . . .” Un isgahja pa durwim laukà.

* * *

Kahdas deenas wehlat Gewa lifa gowim redelès pee kuhts peewesto fehtu. Laifs bija karstis, nefamà labi dauds, un, galwas lakatu us paloda nolikufe, wina strahdaja kailu galwu.

Kahdu leelaku klehpi redelès eemetufe, wina apstahjäs drusku, lai faliktu labaki stipri isjukufchos matus, un pasfatijäs zaur logu us kalpu dsihwolka pufi. Wehl fokus peezdesmit atstatu, bet tomehr taifni pa wiswairaf eemihito kuhts zelinu nahza Kruhms.

Kas karstis isstrehja Gewai zaur kaullem, un, pee gowju fles atspeedufes, wina palika stahwot un raugotees, tà nahzeis tuwojas. Bet tad wina fanehmäs un isgahja atfal pehz fehla.

„Labdeen,” fweizinja Kruhms; laiJNI, bet tomehr dodams balfi nostanu, ka winam nebuhtu nelahda tahtaka noluhka, winsch buhtu gadijees gluschi nejauschki.

Gewa atnehma labdeenas.

„Ko ta nu juhs, jauntunds, zihnatees ap tik leelu wesumu?” turpinaja winsch tahdà pat balfi, tà eesahzis.

„Ja, mana deena.”

„Un neweens nepalihdses?”

„Ne; mums tà eedalits.”

„Tà? Deesgan dumji. War taf pahrstihwetees.”

„Nemem tik leelu . . .”

„Nu tomehr . . . Un tad tad zilwels fastihwejees . . . Bet zif malfatu, tad eetu palihgà?”

Tà fweestas, faststrehja Gewai afinis

galwâ, noskrehja karstis ari lejup, pat zaur kabjam, un, nelahda labata padoma neatradama, wina wairijâs:

„At, nu, kam to . . . ? Tas jau . . . gan es pate . . .“

Kruhma gihmi pahrlahja uswaras fmaidi.

„Nelas,“ turpinaja winsch, „ta naw naudas: waru ari druftu pagaiditees.“

Gewa stomijâs wehl.

„Un warefchu, warbuht, ar' druftu atlaist,“ turpinaja winsch atkal, „ja darbs nebuhs ween til gruhts,“ — un fehrâs pee fehka.

Ta buhtu spehjuse, Gewa buhtu eefaukusēs, lai winsch tâ nedara, lai paleef, tur bijis. Tagad wina palika kâ bes padoma, raudsijâs fehka nehmejâ un nefustejâs ne no weetas.

Kruhms panehma, zif fehrâs, nopurinaja kheppi, lai watigais fehks nenokristu zekâ un newafatos pa kabjam, un eegabhja kuhfi.

„Kur te nu list?“ fajuza winsch no tureenes pehz pahra azumirkeem.

Gewa pagahjâs lihds durvim un parahdija, bet tad wirsijâs atpafak uf wefsuma pufi un palika atkal stahwot.

Ta to laiku pirmâs kheppis bij noliks un Kruhms isnahza atkal laukâ.

„Nu, luhl sche nu,“ pateiza winsch, „kad fina, tur list, tad pawifam zita leeta,“ — un fneedsjâs pehz jauna kheppja.

Gewa stahweja wehl. Bet kad winsch bij atkal fawu kheppi nopurinajis un dewâs projam, — pafatijâs wina uf dšihwokfa pufi un fehrâs ari pee fehka.

Brihtinu wehlat fehks bij isdalits. Kruhms nopurinajâs no peelipufcheem sahles gabalineem, pateiza, ka malfas gaidifchot tuhlin pehz pirmâs algas ismalfas, un aigabhja.

Gewa palika kuhfi un atfpeedâs pret kahdu fles galu.

Ar ko fewifchku, gruhti nofakamu, litâs buht pildita leelâ, nesen kâ balfinatâ kuhfs. Gribejâs palikt bes kustefchanâs, domat weenas domas, otras, gan nu par un ap to pafchu, kas nupat bijis, un just, ka schis fewifchlais eenehmis wifu apafsch schim domam, stary un ari pahr winâm, pahrnehmis wifu zilweku un nef turp tur uf preefchu, pretim kam tur til ihfshmaini lairam.

Kuhfs bij klufa. Tit weenâ, otrâ weetâ eedfeedajâs pa muschai; bet tas tad pataifija wispahigo klufumu wehl fajubtamaku, wehl dšifaku, kâ kad stiprâs seenâs buhtu pirms tam elpojufchas un nu

buhtu aifturejufchas elpu, lai ar' waretu fanemt scho fewifchko.

Bet tad domas bij pahrlaidufchas wifu, kas bij notizis, un eefahka nahft kâ schaubas, kâ neapmeerinatiba. Sahka liktees, ka newaretu wis wehl tâ pilnigi tijet, ka Kruhmam buhtu tabdas domas, kâ nu tas sahbumâ bij lizees, sahka gribetees wairak atbalsta, wairak drofchibas, gribetees peerahdijumu, kas atfpehlotu weenas schaubas, otras, fanemtu winas wisas un aishwaditu fur — tur projam, projam. Un eefchâ sahka kas sahpet, wilktees kopâ, lita nemt rokâ fles malu un speest to, kâ kad tur buhtu wifa nelaimē.

Behz pusdeenas Kruhms atnahza pee winâm uf istabu: fainneeze bij aifshufijuse ar Alwinu kahduš darba deenu sahbakus, winsch bij tos ihfi un ahtri falahpijis un tagad panehmis lihdi.

Bet neifdewâs te Gewai dabuht ne kahdu taustamaku, stipraku atbalstu: Alwina palika istabâ wifu laiku, un atnahzejs parunajâs par scho, par to, nosmehfeja eedefstinato papirofu, un aigabhja atkal.

Bet kad tad Alwina eenefa fainneekeem falahpitos sahbakus un aifsteidsjâs mudigi ween lejâ uf ptawu, fur tagad strahdaja wiš kalpi, — Gewa eeraudfija, ka Kruhms nostahjees fawâ istabâ pee loga un raugas pahri, winâ. Nela labaka nesinadama, wina palika, fur bijuse, nolihka wairak pahr darbu un til schad un tad pafatijâs sagfchus, kâ winsch wehl arween stahweja turpat pee loga.

Bet tad fajehlâs tas, kas lihds schim bij klufejis, — ka winsch — dšehrajs. Zau sendeenam wina bij baidijufēs no schâs nelaimēs, tâ ka nu tagad tihri notruhtâs, kapehz nebij eedomajufēs par to tuhlin pirmâ, kuhfi. Un kâ kad tur buhtu atrodams wifa usminejums, wina noraudsijâs wehl labu brihdi pahri uf kalpu dšihwokli un til tad peezehlâs, panehma darbu un aigabhja uf gultu, no tureenes nebij wairs redsams, kas notika pee Kruhma loga.

Wina gribeja palikt pee ta, ko bij atfinufe par labato, tâ tad wifu, kas bij isnahjis, wajadseja mest no galwas laukâ. Lihds schim redietee peemehri bij taf peefpeedufchi taifit schahdu fpreedumu un tagad ta nu nedrihfsteja buht zitadi. Un domam, weenâm, litâs, ka buhtu te tihri weegli, jo ne nu wehl kas noteiktâs, tuwaks runats ne darits, ne kam kas finams; fawaldamas til pafchas domas, un — zauri.

Bet tomehr fajuhta bij sawadaka, nekâ wifâm zitâm reisem, kad ari wina bij taiſſijufe kahdu leelatu ſpreedumu Tur wina bij jutufe, ka ſpreeduma tahda prafa wiſa eefſcheene, wiſſ zilweſ, ka wina nemaſ zitadi newar, newar ir klaufteeſ uſ ſahnu baſſim, kaſ runâ weenam waj otram par labu, — te truhka ſchiſ weenibaſ un kaut nu ar' ſpreedums bij taiſſitſ, tad tomehr wiſſch nebij nahziſ tâ, kâ tam reisem un fur — tur pamatoſ turrejâſ kaſ wehl neiſpraſtiſ, bet tomehr jau tahdſ, kaſ negribetu peeſleetees tam, kaſ ſcho ſpreedumu zehliſ, pamatojiſ.

Behz kahda laika atnahza Alwina. Wajadſeja atkal gowiſ ſlaukt, wajadſeja darit zituſ darbuſ, un Gewa neeenahza iſtabâ pat launagâ un nolikâſ gulet tubliu pehz wakarinau.

Nahkoſchâ deenâ wina ſargajâſ no loga kalpu dſiſhwokka puſe un tâ ka nu Alwina bij eefahufe ſehdet tai galda galâ, kaſ bij aiſ ſtendereſ, tad wina pakrahmejaſ, kamehr otra nebij paehduſe un tiſ tad peeſehdâſ pee galda; bet nu — winâſ weetâ. Tapat, fopdamâſ, wina manijaſ iſeet tâ, ka no kalpu dſiſhwokka nemaſ ne-redſetu, fur wina atrodaſ un to dara. Tâ winai likâſ, ka ſchahdi tiſ wezâſ pehdâſ neween wina pate, bet ari ſtruhmſ, jo ſapratſiſ, ka no eefahitâ nekâſ neiſnaht.

Bet nahkoſchâ rihtâ, kamehr winâſ ſlauza gowiſ un rihtojâſ gar peenu, bij eemeſtſ winâſ gultâ kuſſſitſ puſu; wiſâſ nupat kâ pluhtâſ un feetaſ, mitraſ un wehſâſ, ſtingreem ſeedeem un lapam.

Schahda gabala negaidijufe, Gewa pirmâ brihdi apjuka un raudſijaſ puſeſ un tiſ tad atkehrâſ un eegrudha puſeſ kulê. Bet bij jau par wehlu, jo Alwina bij eeraudſijufe winâſ apjukumu, bij eeraudſijufe ari puſeſ un tagad nu noſmihneja nepahrprotami dſehligi. Behz tam wina iſmanijaſ kehki, bet atſtabja iſtabâſ durwiſ wakâ, lai tâ redſetu, kaſ noteek ar puſem.

Gewa jutâſ kâ peeſkerta, wainiga; iſgahja ari kehki un kehraſ pee trauku maſgafchanaſ, bet juta wehl arweenu ar wiſu Alwinâſ puſe efoſcho ſahnu, ka no tâſ tâ kâ nahktu, wehl arweenu tiſpat dſehligi, kâ wina ſmihneſchana:

„Sinam, ſinam.“

Bet kad klufeſchana wiſâſ tahtaki un tiſkai ſchad un tad tiſa pabrtraukta no ihſeem un ſtrupjeem teikumeem, kahdi bij wajadſigi ſcho waj te papraſot, eefahka zelteeſ kahjâſ, ka wina ſtarpâ — naids, nelabojaſ dſeſtrumſ. Sirdſ metâſ grub-

tala un grubtala un ka tad Gewa noſtabjâſ wehlat pee ſehtâſ un iſwiſka no kuleſ nu jau labi nolutuſcho puſu kuſſſi, — likâſ, ka waretu wiſſch palikt pee winâſ, un palaida wina roku wakâ tiſ tapehz, ka tubliu ſahtumâ bij noſpreedufe, ka wiſſch aiſſweeſchamſ.

Weegli noſſchabedamaſ, eekrita puſeſ ſahle, un wina ſaleeja atkal atleektſ pirkſtuſ, nolaida roku gar ſahneem un aiſgahja tahtakâ darbâ. Bet apalkſchâ, eekſchâ, palika kaſ neapmeerinatſ, grubtâ ſirdſ turejâſ tahtak un gurdinaja ſokuſ.

Brokaſtiſ Alwina aiſſteidsâſ uſ kalpu dſiſhwokli un atnahza atpakat tiſ pehz kahdâm pahra deſmit minutem un noſehdâſ uſ ehſchânu.

Seena pſahweji bij paehduſchi, kamehr wina bij tur, un tagad nu Belmi un Zibruki atnahza pee wina, meitu loga. Belmene uſſauza Alwinai, lai atverot logu, un atmetâſ pret palodu, ziti noſtabjâſ turpat tuwumâ.

Gewa pabrnehma nojauſma, ka nahkuſchi winâſ deht; gribetu, warbuht, wina redſet, apſtatit, nomehrit azim no galwaſ lihdiſ kahjam. Wiſlejamu galwaſ lakatinu wairaf uſ preekſchu pabihdijufe, wina nolihka pahr gultu wehl wairaf, tâ ka nu nebij wairſ lahgâ apſtatama ir Belmenei.

Belmene pameta azis tubliu uſ wina, tad eefahka runat par ſcho, par to: aiji-naja Alwinu uſ pſawu lihdiſ, rahjâſ par tâſ ilgo ehſchânu, behdajâſ, kaſ doſſhot nogodit trekno ſahli, — un tiſkai tad, kad wihrſ eebilda, ka ziti ar' paehduſchi, eefahka, tihri kâ neſagatarwojuſeſ:

„Bet kaſ winâm te par ſſaiſtam puſem!“

„Nu, meitaſ,“ paſtaidroja Zibrulene. Un ari tahdâ baſſi, kâ kad nebuhtu galwâ ne neezigatâſ blakuſ domâſ.

„Bet klaufeſ, wezi,“ turpinaja Belmene gluſchi newainigâ baſſi, „waj tu neiſtaſſitu man weenu buketi?“

Alwina pagreeſa galwu uſ Gewâſ puſi, bet tad noleezâſ druſtu ſemaki un eekreſſchejâſ.

„Kam tew buſete?“ praſſija Belmſ.

„Nu, tâ. Kad ta mihleſtiba kahjâſ, tad taſ weenumehr . . . Un tu man nepawifaſ neko tahdu neeſſ . . .“

„Nu,“ pabrtrauza wina wihrſ, „eeſim ween uſ pſawu. Ar tahdâm leetam mihlâſ kurrneeki, ſtroderi un ziti augſtati wiſri, mehſ, weentahrſchi zilweſi, — tapat . . .“

Bij iſnahziſ kamehrâ maſſ kneebeenſ. Bet tomehr Gewa nolaida rokaſ ar la-

Mistika.
No Gustawa Klimta.

1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

katu gultā un palīka tā fehschot ilgaku laiku. Bes gala, bes išejas rehojās pretim naidīguma, dfeštruma, iſſmeektu apnemtās weentulīgās deenas nahtotnē, ſteepa roſas pret ſirdi un ſpeeda wīnu kopā un wehla uſ augſchu kur — tur dibinā, dſiki eeflehtgās un turetās eľſas.

Sehku ſchoreiſ bij jaiſdala agrati, nekā paraſtē. Bet Kruhms bij to pamanijis un atnahza atkal, kaut ari uſ paſchām beigam.

„Un ta eſ beſ peknaſ gan?“ eefahka wīnſch jau pa gabalu, kad Ģewa nehma pehdejo klehpi.

„Kā redſat,“ atbildeja Ģewa atleekdamās, un iſlaida no roſam fehku.

„Bet eſ taľ malſas tagad tuhlin nemas nepraſſju!“ turpinaja wīnſch.

„Mums wehľat ziti darbi,“ ſkaidroja Ģewa.

„Schoreiſ ſweeſtſ . . .“

„Waj man tur buhſ darbſ?“

Ģewa paſmaidija.

„Neſinu, naw mana faziſchana.“

„Nu, kad tā!“ eefauzās tagad Kruhms, tad pelnoſ, ziľ wehľ waru!“ — un, Ģewas iſlaiſto fehku ſagrabſtiijis, wīnſch eemetās ar wīſu kuhťi.

Bij Ģewai japarahda ir ſchoreiſ, kur liťt, un jaeheet kuhťi. Bet tad wīna apgreesās un gabja tiľ laukā.

Kruhms nebij ſcha gaidijis un tagad atfahwa iſeet tai ahrpuſē un tiľ tad tika pee wahrda.

„Bet, jaunkundſ!“ eefauzās wīnſch, pahſteigtſ, „kā ta . . .? Waj ta juhſ nemas . . .? Jums taľ . . . eſ taľ domaju, ka eewiľľt elpu!“

Ģewa nebij wiſ domajuſe ſchahdi aiſeet, bet bij behguſe tiľ no turwuma tur, kuhťi. Tagad nu wīna pateiza, ka wajaďſeſchot gan eet, jo preekſchā — darbi, un atſpeedās ahrpuſē, pee durwju ſtenderes.

„At, nu!“ iſmeta Kruhms pret wīnas wahrdeem, nonahza lihđſ durwim, atmetās ar plezu pret aiſſkampeto puſt un eefahka raudſitees wīnā ſawadati, nekā lihđſ ſchim.

Jau atgreeschotees Ģewa bij ſajutufe, ka ſirdſ puſt jo ahtri un waigi ſahť twiľht.

Tagad wīna peetwihľa wehľ wairaf, pagreeſa galwu wairaf prom, eefahka raudſitees kur — tur kuhťſ dibinā un pateiza:

„Nu, ne. Kad darbſ preekſchā, tad . . .“

Bet wiſſ zits zilwekſ bij pee ſcheem ſawadeem Kruhma ſkateeneem un pee ta, ko tee tur eekſchā modinaja, pee ſchi ſa-

wadā nemeera, un iſteiktaiſ iſnahza tā kā kaiſ, kā beſ dwehſeekſ.

Kruhms raudſijās, kā raudſijees, atbildeja uſ wīnas wahrdeem: „neeki gan,“

— un tad eefahka nopeetnā, draudſigā balſi:

„Bet kaſ jums iſti notizis?“

Bet taſ jau bij, ko nedrihſteja teitt, kaſ nedrihſteja nahťt pahr lubyam.

Bet lai nu dabuhtu wairaf laika un padoma, kā te wiſlabati tiťt wafā, tad Ģewa ſanehmās un pagreeſa galwu pret jautataju.

„Man?“

„Nuja. Juhſ tahda . . . Agrat juhſ nemas tahda . . .“

„Ar, tahda pat. Man nekaſ . . .“

Kruhms paſmaidija, jo domaja, ka nu — tiľai teepas.

„Nebijāt gan,“ pateiza wīnſch ſaudſigi, nogaidija druſtu un pahrgahja atkal wezā balſi:

„Bet ja juhſ to ſcho deht, tad gan welti. Ģſ jau ar' dſirdeju, ko wīni tur, un ſaku tiľ jums: ſptaujeet wīneem wirſū! Tee jau naw pat tahdi zilwekſ, ka tur buhtu wehrtſ roſas peelift. Tāſ babbāſ, tāſ jau . . . Gan wīnas kahdreiſ iſwahriſeekſ paſchāſ, beſ uhdena un uguns.“

Ģewa dſirdeja gan, ko wīnai ſtabſtija, bet juta ar', ka eekſchā teek wiľtſ ſawſ pawedeenkſ.

Tur, pirmā brihđi, pee ſtenderes noſtabhoteekſ, wīnſch bij tizis tā kā tuwakſ, wairaf nomahťtſ, bet tad wīnſch bij turejeekſ tahťat un bij tizis atkal tiľ ſajuhtamſ, ka tagad nu wīna ſinaja, ka wīnai jabara, ko reiſ noſpreedufe, jaluhko tiťt projam no ſchis ſtenderes, no ſarunas, japahrtrauz wiſu, kaſ eefahzeekſ. Tiť ta nu wehľ wajaďſeja, ka iſnahťtu taſ tā, ka otriſ nejuſtoſ apwainotſ, buhtu wīnam maſat ſahpigi.

„Ne,“ pateiza wīna, kad Kruhms apkluſa, „taſ naw.“

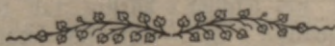
„Naw?“ nowiľka taſ. „Bet eſ domaju, ka buhtu. Juhſ jau aiſwakar wehľ nemas ne . . .“

Uſ ſcho wīna neteiza ne wahrda, no klufeja tahdu brihđi, atſwehtrās no ſtenderes un tad pateiza:

„Bet nu gan darbſ . . .“

Kruhms palika wehľ pee durwim, kad wīna eefahka eet, bet tad noſlepojās, iſnahza no kuhťſ un aiſgahja tuhlin uſ dſiľhwoľli.

(Kurpmat wehľ.)

Etika.

No profesora Dr. Fr. Paulsena.

(Turpinājums.)

Otrā nodala.

Kristīgās tizības ufkati.

1. Senās pafaules pēgreeschana pē kristīgās tizības ir wisdsifakā pahrvehtiba, kahdu Eiropas zilweze ir pēdshwojufe. Ta ir pilniga pahrgrōfiba wiseem pafaules ufkateem, tahda „wisu wehtibu pahrwehrteschana“, leetojot Niegšches isteizeenu. Es raudshichu wispirms usrahdit scho pretestibu zif afit ween eespehjamš, nostahdot kristīgās mahzibas par paschaisleegschanos wisā wina bahgā warenibā eepretim greeku ufkateem par paschaisstahweschanos un ustureschanos. Pateesā dshwe, sinams, wed wisus pē islihdshinajumeem un tuwinajumeem; to netruhsit jau pirmatnejā kristīgā tizibā, spehzigati tee parahdas widus laikos un wehl wairak jaunlaikos, kā wehslak buhs rahdams. Sche es gribetu stingri un, warbuht, weenpuffgi uswehrt wispirms to pretestibu paschā buhtnē, kahdu kristīgā tiziba pate sewi fahjuta, kad ta eenahza sengreeku pasaulē. Greeskiflā pafaules atjihschana un kristīgā pafaules nolēegschana ir abi tee dshwes zeti, kusus reetumsemju zilweze ir usnehmufe, abi tee zeti, kusus zilwels wispah war eet. Scho pretestibu reif wajaga aptwert wisā winas afumā, jo zitabi newarēs fapraft ari wisus islihdshinajumus starp abeem ufkateem.

Wehl weena pēshime eepreesh. Mums turpmak buhs runa par to kristigo tizibu, kahda ta kā warana pasaulwehsturiflā parahdiba ar uswaru eenahf fenatnes dshiwē. Un nu war tā jautat: waj schi kristīgā tiziba fassan ar Jēsus ewangeliju? Zeb-

ta peenehmufe fawu pasaulē naidigo, pahrdabigo raksturu tilai tais jaunos apstahktos, kad tai nahzās stahtees pretim fenam paganismam? Tā wairakfabrt ir apgalwots. Ir teifts: Jēsus mahziba esot dshiwēi un pasaulē pateeshbā draudšiga un atklahta; wina fludinajumu todols esot mihlestibas un meera walstiba jau sche semes wirfū.

Es no fawas pufes tomehr neefmu pahrlēezinats, ka senā kristīgā tiziba buhtu til tahtu atschkhrufēs no Jēsus kristīgās tizibas. War buht, ka schur tur plaifā ir pawehrufēs plaschaka; ir teesa, ka ewangelijos naw gluschi sweschas preela fahjuhtas par pasauli un dabu, un Jēsus mahzibās teescham ir runa ari par deerwalstibas isplatischanos sche semes wirfū. Bet tomehr schis domas, zif waru spreest, naw tur waldoschās. Pahrt tam jau no fahuma pazekas diwi raksturigi wilzeeni, kuri wirsas us zitu pufi; pirmals: juhdu tautas mehanifto zeribu pazelschanās no pasauliguma garigumā; otrs: atkahpschanās no teem juhdu deerbhijibas pamateem, ka taisnigais jau schaf pasaulē mantojot labklahjibu.

Kas shmejas us pirmo, tad Jēsus deerwalstiba ir gluschi zitada, nekā ta, kura mita fenejās tautas zeribās us Mesiju. „Debesu walstiba“ ir, lai ta kahda buhdama, latrā finā ne Dawida walstis, kuru tam Kunga fwaiditam buhs pehjs sweschneeku ispostischanas atkal uszelt. Ja Jēsus pats sewi ari ufkatiija par pasfludinato Mesiju, tad tomehr par to winsch naw atstahjis schaubu, ka winsch Mesija us-

derwumu faprot gluschi zitadi: newis ufzelt fawas tautas abrejo gobibu, lausti netizigo jubgu un nodibinat preesterisko deerwalsti. Katru mehginajumu, pawedinat waj speest winu uf scho pufi, winsch stingri atraida. Wina „deerwalstiba“ wispaher naw nefas pafauligs, eestahdei lihdsigs; wina pretineeze naw wis romeeschu waj zitu netizigo waldiba, bet patmihlibas un grebhu waldneeziiba. Garigu walstibu, t. i. sahtana walstibu, winsch grib ispostit, kura gan parahdas ari twe-ramã weidã ar kauneem gareem un welna apfehsteem; un gariga, tihri eefschigã ir ari ta deerwalstiba, kuru winsch grib dibinat; ta ir tur, kur ir Deewa un zilweku mihlestiba un kur meers un swehtums mahjo dwehfesles; ta pastahw gluschi neatkarigi no wisãm laizigãm waram un abrejeem apstahfkeem. Lai walda paher Israeli romeeschi waj augstee preesteri no Arona zilts, arweenu tur sahtanam war buht wara, ja patmihliba un grehks tur waldis. Yet tapat ari iffurã abrejã fawerwemẽ war eetilpt „debesu walstiba“, kura ir wisur, kur zilweku dwehfesles greefchas pee Deewa un kalpo fawam tuwakam brahligã mihlestibã: tur ir dshwiba un laimiba. Tã deerwalstiba ir gan pafaulẽ, bet naw no pafaulẽ, ta stahw pilnigã neatkaribã no wisãm pafaulẽ waram, pilnigã weenaldisibã pret wisãm pafaulẽ walstibam.

Kas sihmejas uf atmafku par taifnigumu un deerwijibu schai dshiwẽ, tad par to ewangelijos, zil es redju, netur naw runa, bet beeschi gan par mantas krahfchanu debesis, kur gaidama islibdinafchana stary nopelnu un labklahjibu. Schai pafaulẽ mahzefkeem usleel atfazifchanos no laizigãm mantam un eenaidu pret pafauli un pafudina, ka winu listenis buhs eenatds un wajaschanas tapat ka winu mahzitajam.

Muhfu ewangelija beigã parahdas wehl jaunã eewehrojamas domas: pafudinajums par schis pafaulẽ galu. Ar fludinajumu par Jesus zeefchanam un nahwi stahw safarã fludinajums par wina atgreeschanos, bet ar to nahf wisas tagadejã kahrtibas gals. Tad jafahkas jaunai walstibai, Deewa walstibai, kura waldis Messija ar faweem isredseteem. Waj zeribas uf scho Messija walstibu pehz laizigã pafaulẽ isnihfchanas jau no fahkuma bijufchas Jesus usflatos par „debesu walstibu“, buhs grubti isschirt; warbuht pehz pirmã laikmeta, kur schi

walstiba wehl mita pafchã pafaulẽ, nahza otrã laikmeta, kur scho walstibu nolika uf winpafauli, kad neisdewas peedabuht ne tautu, ne tã wadokus, lai tee scho walstibu tepat nodibinatu. Katrã simã teem mahzefkeem, kureem tif Jesus nahwe un augfchanzefchanas dema pilnu flaidribu par wina mahzibam, bija gaidas uf pafaulẽ galu un winu mahzitaja atnahfchanu tas stiprakais tijibas pamats. Ar scho noteiktibu kristigã tijiba ari uswareja feno pafauli, usfaukdama itweenam: pafaulẽ gals ir turu klahf, glahb fawu dwehfeli no isnihzibas, krahj tã muhschigã mantas, kas naw padotas isnihzibai.

Es nedomaju wis, ka Jesus pret schahdeem usfateem to buhtu eebildis. Ja winsch kam buhtu pretojees, tad drihsat tam, ka „deerwalstibu“ eekahrtotu par jaunu pafaulẽ walsti, par kahdu wehlat ari tapa basniza, par walsti ar waldibu, likumeem un politiku, ar nodomeem un lihdselkeem, ar peemehrojumeem un ispalihdseljumeem. Es nesinu, waj winsch ka wehstures filosofis buhtu apmeerinajees ar to, ka garam ir jatehryjas laizigã formã, ja tas grib usturetees schai laizigã pafaulẽ; bet par to man naw schaubas, ka wina firds nebuhtu jutufes wilka pee basnizas un winu waldneeku gresneem swehtkeem un zeremonijam ka katotu, tã protestantu semes, bet gan pee tam klufãm fapulzem, kahdas fanahza wina pirmee peekriteji, fanahza ka wajati, ka krusa neseji un zeteji wina wahrda dehl. Un ari par to es neschaubos, ka, ja kristigai tijibai wehl ir semes wirfu faws usdewums, un es tizu, ka tahds winai teescham ir, tad to neispildis wis pafauligã kristigã tijiba, bet ta, kura stahw paher un pret waldoscho pafauli. Kristigã tijiba ir zihnitaju un fawas pahrelezibas aisstahwetaju tijiba.

2. Un tã es raudfifchu attehlot pamatwilzeenos kristigo tijibu tai weidã, kahdã ta eelaufã fenatnes pafaulẽ ka noleedsejs, ahrditajs spehks un tapehz tika no winas wajata ar nahwigu eenaidu; pee tam ir jaewehro, ka mans tehlojums, faskanã ar wispahrejo sche sprausto usdewumu, aifrahdis wiswairak uf to, pret to jaunã tijiba usstahjã un to wina noleedfa.

Jaunã tijibas usstahditais dshiwes ideals stahw wisfkarbakã pretrunã ar klafkã fenatnes idealu. Pehdejais redf dshiwes usdewumu zilweka dabigo spehju wispilmigã attihstibã un wispuffigã nodar-

binaschanâ. Kristigâ tiziba ar skaidru apstnu sprausch, gluschi preteju mehrki: ne dabigâ zilwela un ta dsewuku peepildischanâ, bet to nonahweschanâ, lai rastos eespehja dsmnt „jaunam zilwekam“. Wajaga no jauna peedsmnt, peedsmnt no augscheenes, lai nahktu debesu walstibâ. To Jesus prafa no Nikodema, un atgreeschanâs no grehkeem, to winsch prafa lihds ar Sahni Kristitaju, ir pateesibâ tahda pate jaunpeedsimschana. Wezais un jaunais zilweks isfchiras tapat, kâ meesa un gars un Pawils atsiht diwejadu dshwi: meefigo un garigo; pirmâ ir isnihziga, otrâ ir muhschiga. Jaunâ dshwiba ir wezâs dshwibas nahwe un gars ir tas, kas war meesu nofaut. (Rom 8, 13.)

Schi jaunâs tizibas daba parahdas winas swehtos eestahdijumos. Zelfsch us kristigo tizibu eet zaur kristibu; Pawils to apsthemê kâ lihdsibu Jesus nahwei, jo kamehr kristigâ tiziba stahweja naidâ ar pafauli, kristiba it nopeetni atgahdinaja to afins kristibu, kura nereti ween sefoja uhdens kristibai. Eikpat tuwu norahda us nahwi otrs sakraments: ehdot Jesus meesu un dserot wina afins wina tizigee peemin wina upura nahwi un ir paschi ar to gatawi upuret wina wahrdam fawu dshwibu. Sewehrojams ari, kâ jaunee deewnami bija tai paschâ laikâ kapweetas un sem altareem tika apglabati mozeneeku fauli. Dabas zilweks ar schausmam atraujas no nahwes, pehz greeku un juhdu usflateem nahwe dara neschkibstu ari religistâ sinâ; tikai kristigai tizibai nahwe ir mihka, jo ta ir eesja jaunâ dshwibâ.

Schee usstati nu peepilda wisu wimu dshwi. Ko wezais un dabas zilweks zeena un kahro, tas jaunam zilwekam leekas newehrtrigs waj laitigs, un otradi, tās fahpes un trubkums, no kâ pirmâs zenschas isbehgt, winam ir derigas un swehtigas. Ushradisim scho starpibu starp abeem pafaules usflateem wehl daschos galwenos wilzeenos.

3. Attihstut un nodarbinat fawu prahstu greekeem bija toti swarigs, wimu filosofeem patš swarigalais dshwes us dewums. Turpretim pirmatnejâ kristigâ tiziba statas us prahtu un dabigo atsihschanu ar maszeenibu un neustizibu. Taisni tos garâ nabagos Jesus slawê kâ swehtigus; tee ir nabagi un nemahjiti kaudis, kas winam eet pakal kâ mahjelki; teem behrneem top appaismots, kas gudreem un prahtigeem paleek apsehpts. Dabigais prahts un gudriba ir pat kawellis zetâ us Deewa walstibu, jo krusita wahrds tam

schkeetas neprahtiba. Wehlatâ basniza, sinams, newareja usturet spehkâ schos usstatus: topot par pafauligo waru, tai wadjadseja eeguht par fawu ari wisfwarigato pafaules waras lihdselli, sinaschanas. „Garigais kalpa gihmis juda jau 3. gadu smnteni, kad zehlâs gudri basnizas mahjtaji un bagati biskapi; bet pafauli uswarejuse bija kristigâ tiziba fawâ nabadstigâ tehrpâ.“ (Hases Basn. wehst. I. 258.) Un atskanas no schis pirmatnejâs dabas ir tomehr manamas wisâ kristigâs basnizas wehsture; es domaju neween neustizibu pret sinatnistfo pehtischanu un prahtbu pehz paklawstibas ari prahtâ sinâ, kas nereti tika usstahdita ais tibri pafauligeem eemeesleem, bet to firdsweenteesibu, kahda allasch ir bijuse raksturiga pee wiseem ihsti tizigeeem un kura wareja atzelt wisas starpibas, kahdas pastahweja starp zilwekeem prahta un isglishtibas sinâ. Dstki tizigi zilweki aishween ir jutusches atgruhsti no paschapsstnigâs sinatnes, no kritikas un no pehtizijumeem.

Kâ sinatne un filosofija, tikpat sweescha un naidiga pirmatnejai kristigai tizibai leekas mahkfla un dseja. Gan jau ne tapehz ween, kâ mahkfla stahweja wezo elku deewu kalpibâ, bet tapehz, kâ ta greeschas pee firdsprahsta, glaimo meesigeem juhtekteem ar labpatifu. Dshwe ir pahroleku nopeetna leeta, lai waretu to seedot rotakam un fantastijai. Bet ari schai sinâ kristigâ tiziba ir padewufes zilweka dabigai dfinai, darit few juhtekteem baudamus tehslus no wisa, kas ir dailsch. Us kristigâs tizibas pamateem tad isauga kâ sawa filosofija un sinatne, tâ ari sawa kristigâ mahkfla. Tikai pee teem tizigeeem, kuri us tizibu statas toti nopeetni, atgreeschas wezâs baifmas no tizibas leetu tehloschanas redsamâ weidâ, kas wineem leekas kâ tizibas apgahnischana un wimas gara nowillschana pihschkos.

Jesus nahwe ir beeschi falihdsinata ar Sotrata nahwi. Un teescham, falihdsinajums ir ihsti noderigs, lai norahditu us to, kahda plaifsa bija abu raksturu un jenteenu starpâ. Lai falihdsinam tik, kâ notika wimu teefaschana. Sotrats, ja daudi mas ween tizet Platona apologijai, tura ateneeschu teefasch preeschâ garatu runu, kura weegli, graziofi, nereti ar smaltu ironiju tehlo fawu leetu; winsch labi sina, kâ nahwe ir tuwu: winsch pasihst fawus lihdsipilfonus, bet tas wina jautri meerigo garu nebuht nenomahz; taisni otradi, war just, ar kahdu preeku winsch, nahwei azis

flatidamees, apfinas un ustura fawu firde-meeru. Un tapat winsch juhtas fawâ nahwes deenâ: filosofifkas farunas pilda wifû deenu libds pehdejam azumirklim, feewas un behrni ir nowesti pee malas, lai tee, nespehdami fawalditees, nefabojatu muhscha gala mahfklas darbu. Zif koti no schis Sokrata nahwes atschiras tas, kas noteef Pilata teefas namâ un uf Golgatas kalna! Te mehds nedfirdam wis dialektiftus runas mahfklas darbus, bet tikai nedaudsus wahrduš, pilnus wisdfitafas nopeetnibas. Atradijîs weenu teefnefcha jautajumu, Jeshus uf wiseem ziteem jautajumeem neatbild: winsch naw tas wihrs, kas runatu weltus wahrduš. Un tapat pee frusta: tik daschi wahrdi, dftka nopubta pahtrauz ilgâs, mehmâs, breefmigâs zeeschanas, libds stakfch fawzeens beidsot fihmè, ka wifis ir pabeigtis. Atenâs ta ir kâ skaita fazihfste, kuru muhsu preefchâ uswed un kura muhs estetifti aisgrahbj un pazilâ. Jerusalemè ta ir pateefa, breefmiga zihna, kura muhs wisdfitakâ dwehfefè fatrizina.

4. Kâ prahfs, tà greeku tikumi, kuri naw nefas zits, kâ attihfitti un eewingrinati dabas dfenufki, ir pehz pirmo kristigo usfstateem bej nofihmes, waj pat kaitigi, ir, kâ wini faka, spihdoschi kaunumi. „Lai tas leekas zif labi efam, ka dwehfefe walda pahr meefu un prahfs pahr kauneem dfenuteem, tad tomehr ne dwehfefe ne prahfs newar pareiff waldbit, ja tee paschi nekalso Deewam, tà ka Deewas to ir nolizis; jo kahds kungs pahr meefu un netikumeem war buht zilwefa gars, kas nepafihdamš pateefo Deewu un nepadodamees wina waldbibai, ir uf muhschigu postu padots wiseem kauneem gareem? Un ari tikumi, kuri neifet no Deewa, ir pateefibâ wairaf netikumi; jo lai ari daschs winus usfstatitu par tikumifteem, tomehr kad pee wineem turas wina paschu un ne Deewa labad, tad tee ir pilni augstprahftibas un uspuhtibas un kâ tahdi naw tikumi, bet ir netikumi.“ Tâ fkan fw. Augustina fpreedums par wiseem tibri zilwezigeem tikumeem. War buht, ka agrakais daifrunatajs schais afos wahrdos eet fawâ nahwes fpreedumâ par zilwezigeem tikumeem tahkat, nekâ to prafa Jeshus mehrenafas juhtas. Tatfchu ari ewangeliji nefin, fo wairaf waretu nostahdit taifni pretim jauneem usfstateem, nekâ farifeju eedomigo paschtaifnibu. Schais paschtaifnigos, kuri schkeetas wifû bauflibu peepildot un Deewam par to paschafpinigi pateijas, winos ari Jeshus reds fawus

ihstos preteneefus, un wini no fawas pufes eenihst to wihru, kas faeetas ar muitneefem un grehzneefem un pat krituscham feeweetem rahda schehlastibu un peedofchanu. Ja schis rakstura ihpaschibas peekriht Jeshum, tad mums ir jafaka: maszeeniba eepretim dabigai tikumbai un taifnibai, uf kuram greeki bija tik lepni, peeder pee kristigâs tijibas pamatihpaschibam, tapat kâ no otras pufes grehtu atfihfchana un pafauschanâs uf Deewa schehlastibu. Lai ir jabuht neween pee grehzneefem, bet ari un par wifam leetam pee teem taifnigeem, lai gan, kâ rahda lihdsiba par pasudufcho dehtu, pehdejee to ispidis wismasaf.

5. Apftatiftim zilwefa dabigos tikumus weenu pehz otra. Sahkumâ drofchfirdiba, ihpaschi kareiwifta drofchfirdiba, ir patš pirmâs tikums. Ta dibinas uf paschusturas dfenufa, ta nodrofchina karam fawu praftbu iswefchanu zihnâ ar teem, kas winam stahjas pretim. Turpretim kristigais zilwefs nepretojas fawam eenaidneefam un kaunumam, bet peezeefch to un pajetiba, zeeschana, ta ir wina „drofchfirdiba“. Schkehpû winsch rotâ nenem, jo schkehpû ir lihdsellis, ar fo eeguht datu no schis pafaules, kamehr kristigam zilwefam naw dasas pee schis pafaules un winsch negrib te few datu dabuht; wina mantojums ir nahlamâ pafaulè un to ar schkehpû newar ne atnemt, ne eenemt.

6. Ar drofchfirdibas tikumu ir tuwu radneejigs taifnibas tikums, faprotot ar to neween attureschanos no netaifnigeem darbeem, bet ari taifnibas uftureschanu pee ziteem, t. i. gabdashanu, lai nekur netaifniba nenotiftu un neweens netaifnibu nezeestu. Tâ faprata taifnibas peenahfkumu greeki un romeefchi un tà to nefen ir Iberings usstahdijis fawâ „Zihnâ deht taifnibas“. Kur kareiwiftas paschusturas lihdsellis ir sobens, tur pilfonifkas paschusturas lihdsellis ir juridifks prozeffs uf taifnibas pamata.

Senâ kristigâ tijiba neatfihst ari schahdu taifnibu par tikumu; ta pasfihst tikai peenahfkumu, nedarit netaifnibu, bet nepasfihst peenahfkuma, netaifnibu nezeest. Ta nefaka wis: ja kahds tewi apwaino un taru taifnibu min ar kahjam, tad tu drihfsti un tew pat buhs pretotees winam un aifstahwetees, bet wina flaidreem wahrdeem atmet wezo Mosus bauflibu: azi pret azi, sobu pret sobu un leef tās weetâ jaunu: „Bet es jums faku, ka jums ne-

buhš pretotees kaunam, un ja tew kahds eekt pa labo waigu, tad sneeds tam ari kreiso, un ja kahds ar tewi grib teefatees, lai dabuhtu tawus swahrtus, tad dod wi- nam mehteli, un ja kahds tewi speesch eet weenu juhdsi, tad ej ar winu diwas juh- dses." Eā tad staidreem wahrdeem te noleeds neween dufmas un naidu un at- reebibu, bet ari kildas un teefaschanas. Tapehz ari Pawils korinteescheem stingri aisleeds greestees pee paganu teefnescheem, jo waj winu paschu starpā neefot neweena, kas waretu starp brastheem buht schlibrejs teefnefs? Un tad winsch turpina: „Wis- pahr tas jums jau ir kauns, ka jums ir teefaschanas weenam ar otru. Kapehz juhs nekaujāt, lai jums labaf noteef ne- taisniba? Kapehz juhs nekaujāt, lai labaf jums atnem to, ko jums grib nemt?“ Bes schaubam pirmatnejās draudjes scho bausli ja ari ne tatreis peepildija, tatschu tureja par peenahkumu; ar bailem no so- bena faskaneja bailes no teefam un tee- faschanas.

Ari schai sinā tagadejā kristigā tijiba ir azim redsot nowehrfufes no pirmatnejās; mehš to turam par wisdabigako leetu pa- faulē aistahwet sawu taisnibu, west prah- was un nodot sodam to, kas mums ne- taisnibu darijis. Nerunajot par to, waj tas ir labi waj ne, ka mehš tā daram, ir jaatsihsti, ka senās kristigās tijibas garā mehš tā nedaram.

7. No schi stahwokta war saprast fenās kristigās tijibas atteezibu us walsts dsihwi. Greekeem un ro- meescheem politiska darbiba bija ta wis- augstakā un brihwam pilsonim wiszeeni- galā. Eā winam bija ari religists pee- nahkums, jo wina deewi bija walsts deewi un pate walsts, waj pilsehta bija kahda deewiba, kurai winsch kalpoja. Turpretim kristigā tijiba ir nepolitiska, ta ir weenaldsiga pret wisām politiskām parah- dibam. No weenas pufes nemot, ta ir individualistiga, no otras pufes universalistiga; individualistiga tai sinā, ka wina greechas pee latra dweh- feles fewischki, universalistiga, ka wina neisschkir tautibu, lahtu, bagatibu, weenu pilsehtu waj walsti no otras, ko wisu is- schklyra un us ka dibinajās senā politiska dsihwe. Eā kristigās tijibas peekriteji flatas us walstim un winu zenteeneem tā us ko sweschu; walsti un walstju starpā zibnas deht schis pafaules leetam ar wa- ras un wiltus libdsefkeem, ar karu un ar teefam, lamehr kristigs zilwels, kas schis

pafaules leetas neparfo nezeena, newar ari kareiwistumu un pilsonistumu zeenit tā tikumus un war no teem tikai pehz eespehjas atrautes un atturetees. Winsch peeder pee walsts, tā winsch pee schis pa- faules peeder, tā sweschineeks un zetineeks. Winsch paklausa walsts warai, illeeto tee- fibas un likumus, tā jau to dara ari sweschneeki; bet winsch wisu to neusskata par sawu leetu, jo wina tehwseme naw te semes wirsi, wina zeriba, wina ilgoscha- schanās, wina manta un flawa naw no schis pafaules, bet ir debefis. Parwalst- neeka peenahkumus winsch gan ispilda. Winsch mafsa nodokkus, tura likumus, kui leeds netaisnibas, tura tos neween no soda bihdamees, bet sawas firdsapfinaš dsihst, un zil waldbiba aistahw taisnibu, til tahku ari waldbibu usflata par Deewa eestahdijumu. Bet kad waldbiba usstahda prašbas, kuras runā pretim firdsapfinaš, tad kristigs zilwels tai newar pa- klawst; winsch neupure elka deerweem, neds swehr pee winu wahrda; ar to winsch atsihst, ka preefch wina ir kas augstaks, nekā laizigā walsts, proti Deewa walstiba, par kuras pilsoni winsch fewi apfinaš, un no teem peenahkumeem, ko winam usleek schi pilsonibo, winsch naw nowehrschams ne ar tahdam laizigās waras pawehlem. Sinams, ari sche winsch tik- tahk padodas, ka bes kurneschanas usnemas to sodu, ko ir pelnijis; pretim winsch ne- turas.

Eā kristigee bija padewigi waldbiba un tomehr eefschigi til brihwi no walsts, ka neds drihstjeja neds gribeja buht kahdas greeku waj romeschu walsts pilsoni.

8. Zeturtais tikums blatus gudribai, drofchfirdibai un taisnibai ir pehz greeku usflateem saprahtiba jeb „sufrosine“. Eā peemiht tam, kas prot weseligi, ar mehru un daihi baudit, un kur wajaga, ari at- teiktees no baudam. Par scho tikumu few- wischki ruhpejas greeku audsinašana: ar meefas wingribu un daihām mahfklam ta grib dehstit sehna meefā un dwehfele spehju sawalbitees un daihi baudit. Sa- zihkstes meefas weiklibā un mahfslās ir tautas leelakee swehtli!

Senā kristigā tijiba isturas pret bau- dam gluschji zitadi un tapehz minetā ti- tuma ari neatfihst, waj, ka pee drofchfirdibas, atsihst tikai ta noleedseju pušt: spehju pretotees baidu kahrbinajumeem. Kristigs zilwels behg no laizigi meefigeem preekeem latrā winu weidā; ja tee ari paschi par fewi naw grehzigi, tatschu it

weegli tee war faitet dwehselei, faistidami to pee laiziguma un isnihziguma un ne-
 faudami tai pazeltees us muhschibu. Wis-
 nopeetnatos wahrdoos Jesus leef israut un
 nomest katru lozekli, kas ir par apgreh-
 zibu: esot labaf eegubt muhschigu dsh-
 wibu ar weenu azi, klibam un troplim,
 nekà ar wesele meefu reis krist elles leef-
 mäs. „Nemihlejat pasauli, neds to, kas ir
 pasaulè. Jo kas pasauli mihl, tam naw
 mihlestibas us Zehwu. Jo wifs, kas ir
 pasaulè, tà meefas preeks, azu kahriba un
 augstprahtiga dshwe, naw no Zehwa, bet
 no pasaules.“ Tà kristigos pamahza apu-
 stulis Jahnis sawà pirmà wehstulè, no-
 leegdamš neween rupjus meefas preekus,
 bet ari estetikas baudas (azu kahribu), un
 wifu, kas scho dshwi schis pasaules behrnu
 azis dara brachnu un leeliftu. Tahdà
 pat garà Betera pirmà wehstule usaizina
 brachus, lai tee kà sweeschneeki un zekineeki
 schai pasaulè atturetos no meefageem pree-
 teem, kuri stahw karà ar dwehfeli. Un
 Pawils nepagurst fludinat, ka teem, kas
 Kristum peederot, peenabhotees fist frusta
 sawu meefu. Un nekur naw tahda us-
 aizinajuma darit meefu un dwehfeli eeneh-
 migu daitam dshwes baudam, waj at-
 tibit meefigàs un garigàs spehjas, pee-
 dalotees pee gimnastistam rotakam, fa-
 zihstem waj mahkflas un dsejas. Kristiga
 zilweta audsinaschanai ir gluschi zits us-
 dewums, nekà bija greeku audsinaschanai:
 tai wajaga atwehrt sapraschanu par schis
 dshwes isnihzibu no weenas puses, bet tad
 par winas dšito nopeetnibu no otras puses,
 tapehz, ka no tam, kà scho dshwi dshwo,
 atlaras wisa muhschigà dshwe. Wet
 mahkflas un wingroschana newar saga-
 tawot us muhschigo dshwi; tàs peeder pee
 ta meefas sehjuma, no ka plaus muh-
 schigo pasufchanu. Kà lai kristigs zilwets, kas
 tibkoja pehz neisnihzigà dshwes wainaga,
 buhtu warejis dshitees pehz tà goda, to
 dewa paganu rotakas un winu lauru wai-
 nagi? Kà tas lai atrastu patilfchanu pee
 dsejneeku pasafam, kas klausjäs ta Kunga
 un wina apultata wahrduš? Kà tas lai
 zenstos pehz isglibtibas, kas dñinäs pehz
 „swehtibas“? Tas wifs bija tà patš par
 fewi saprotams, ka to newajadseja nemaf
 fewischki teitt; pee ihsta kristiga zilweta
 nemaf nebija domajama kahre pehz tahdam
 leetam.

Peo kristigeem stahw augstà zeenà ne-
 wis isglibtiba un runas mahkfla, bet
 weenteeftiba un klusu zeeschana. Klusu
 zeeschana ir pirmas peenabhums, kuru
 Ambrosijs eeteiz garidsneekem: „Rakstis

stahw: pehz taweem wahrdeem tu tapft
 pasudinats. Kapehz tad tu sfrej ar wahr-
 deem pasudinaschanas breefmäs, kur tu ar
 klusu zeeschanu wari palikt droschibà? Es
 esmu daudsus redsejis, kas krituschì greh-
 tos ar wahrdeem un runam, bet neweena,
 kas buhtu kritis ar klusu zeeschanu. Ta-
 pehz ir swehtigs tas, kas war klusu zeesht.“
 Un turpat tahlaf: „War buht peeklahjigi
 un patihkami jofi, bet pee bajnizas leetam
 tee neder; kas nestahw swehtos rakstos, tà
 mehs to lai leetojam? Ir ari jabaidas
 pee dsejneeku pasafam, ka täs nemihstina
 muhsu gara nopeetnibu. Wai jums, kas
 juhs smejatees, jo jums buhs jaraud; tà
 faka tas Kungs, un waj nu mums buhs
 mellet pehz ta, kas muhs sche smihdina, lai
 mums tur buhtu jaraud? Wan schheet,
 ka buhs atturetees neween no negodigeem
 jofeem, bet wispah no wiseem; mums
 nahlas tikai weena leeta: mute, pilna fal-
 duma un schehlastibas.“ — Ir sinama
 leeta, zil leela loma klusu zeeschanai bija
 klosteru dshwe. Ari runat par swehtam
 un labam leetam te swehtais Benediktis
 atkauj jo retaf jo labaf.

9. Ar to ir noteikta ari kristigàs ti-
 zibas istureschanas breft laizigam man-
 tam. Tà ka bagatiba kalpo wispirms
 meefigai lablahjibai, best tam daitam baudam
 un isglibtibai, tad zilwets, kas nezeena
 schis leetas, newar zeenit ari tos lihdsel-
 kus, ar kureem täs eeguhstamas. Baga-
 tibam naw nosihmes preeksch kristiga zil-
 weta; winam ir deesgan, ja tam peeteel, ar to
 apmeerinat ikdeenischas wajadsibas. Un
 bagatiba naw tikween kà weenaldfiga, ta
 war buht pat bihtama. Patš par fewi
 ihpafchums naw grehts, kà jau wifs, kas
 pilnigi weenaldfigs, bet winsch ir bihtams
 tai finà, ka pastahwigi kairina us schi
 ihpafchuma isleetofchanu laizigeem mehr-
 teem un tà waldfina un samaità dwehfeli.
 Naw neweenas dshwes mahzibas ewan-
 gelijos, kas til beeschi atkahrtojas, kà mah-
 ziba par bagatibas breefmam. Jesum tas
 leelas gandrifs neeespehjami, ka bagats
 zilwets waretu nahft Deewa walstiba;
 drihsaf tad kameelis islihdischot zaur ada-
 tas azi. Bagatiba faista pee schis pa-
 faules, leef alimirst ruhpes par winpa-
 fauli; bagatiba dara paehduschu weenal-
 dfigu pret tuwakà truhkumu, kà to pee-
 dshwoja bagatais wihs, pee kura durwim
 gahja Lazars; bagatiba atfweschina no
 Deewa, jo ta nezeesch zitu kungu few
 blafus: juhs newarat Deewam kalpot un
 naudai. Tapehz Jesus aisleedsa saweem
 mahzeekem, kurus isfuhtija us fludina-

ſchanu, neſt lihdſi ſeltu un ſudrabu un naudas maku; un droſchi ween taſ naw tilai gadijums, ka Judafam, kaſ nehſaja naudas maku, tapeh; ka laikam bija ſtarp wiſeem diwpađſmit taſ ſaimneeziſkaiſ, nab;as tapt par nodeweju. Tapeh; uſ bagato jauneklī ſlaneja tee wahrdi: ej un pahrdod wiſu, kaſ tew ir, un dod to nabegeem, tad tew buh; manta debefiſ!

Daſchi tulkotaji pretojaſ tam, it ka te buhtu praſta pilniga priwatihpaſchuma atdoſchana ziteem. Jau Klements no Alekſandrijaſ ſawā rakſā „Rah; bagatneek; top ſwehtig;?“ rahda, ka praſiba wiſu pahrdot un nodot nabageem nenofiſhmejot wiſ teeſcham atmeſt paſchu mantu, bet tilai atmeſt aplamoſ uſſkatoſ, ka kaſribu un dſihſchanoſ peh; bagatibaſ. Un neſkaiſtamaſ reiſeſ wehl ir uſſtahditiſ taſ patſ aprobeſchojum; pimatnejeem uſſkaſteem. Peh; ſchahda iſſkaidrojuma waretu teikt ari tā: ja mahte uſſauz behnam, kaſ ſanehmis rokā aſu naſi: lee; naſi noſt! tad taſ nenofiſhmejot wiſ, ka naſiſ teeſcham jaleel no rokaſ, bet tilai, lai neſagreeſchoteeſ ar naſi, kuru paſchu zitadi jau warot paturet rokā. Waj taſ jauneklīſ teeſcham buhtu aiſgahjiſ noſlumis, ja wiſch; tā buhtu ſapratit; Jeſuſ praſibu? Man ſch;eet, wiſch; buhtu teizis:

ja gan, tā eſ jau no paſchaſ jaunibaſ ari eſmu domajiſ.

Ari eſ te nerunaju par to, waj ir labi, ka ſch; Jeſuſ praſibaſ pilnigi neiſpilda un waj ir eeſpeh;am; taſ wiſpaſrigi iſpildit; katrā ſinā, ne: dewejeem pretim wajadſetu ſtahwet nehmejeem; bet eſ turoſ tilai pee ſcho praſibu iſtāſ un nepahrprotamāſ noſihmeſ un atraidu wiſuſ tulkojumuſ, kuri rauga ewangeliju ſameerinat ar tagadejo paſauli. Saka, ka iſpildot ſcho praſibu ſagruhtu wiſa muh;u kulturāſ dſihwe. Taſ koti war buht, bet ko taſ ſche peerahda? Kur ewangelijā ſtahw rakſitiſ, ka kulturāſ dſihwei jateel uſturetai? Ari pret Tertulianu, kaſ noleed;ja kriſtigitieem peekopt paganu elkkalpibai wajad;ſigōſ amatuſ, daſchi eebilda, ka to newarot noleegt, jo ziſwekam tatſchu „wajagot dſihwot“; bet Tertulian; tad atbildeja ar jautajumu: waj teeſcham tew wajaga dſihwot? weenalga ka? Rahda kopiba tew ir ar Deewu, ja tu dſihwo gan, bet ne peh; wiſa likumeem? Tu ſaki: tew buh; truhtum; jazeſch? Bet taſ Kung; ſauz par ſwehtigitieem wiſuſ toſ, kaſ truhtumu zeeſch! Tew nebuh;ſ patwerſmeſ, kur ſawu galwu nolikt un nebuh;ſ uſtura? Bet taſ Kung; ſaka: nedomajat par uſturu, ſkatateeſ uſ lilijam!

(Europat wehl.)

Chrgliſ.

No Birſneeku Sofijaſ.

Uſ klint; kalna ehrgliſ uſmeteeſ
Domā: Taiſn; ir wejaiſ Deew;.
Wiſch; dewiſ man naguſ ſtiptuſ, ir a;ſ
Man red;ſiga, aſa; piln; ſpehla eſ patſ
Brih;wiſ lidoju debef; augſtumōſ,
Bei ſchauſmu ſkatoſ beſdibenoſ.
Uſ klint; raga droſchi lig;da ſnauſch;
Mani behni, til rihta weh;ma toſ glauſch;
No manis pleh;ſ daſch; kritiſ ſweh;ſ;
Preeſch; manis leh;ā ir ganibāſ jeh;ſ,

Mahteſ un gana apſargat;ſ,
Lih;ſ kamehr to aſaidam nemt man praht;ſ.
Biriſt ſiltajā meeſā man naguſ naw ſchehl;
Preeſch; manis Deew; wairak audſejiſ wehl.
Eſ ſwehru, taiſn; ir wejaiſ Deew;!
Sauz ſkati wiſch; ſpahrnōſ pazehleeeſ
Un lido mahju;ſ, kur gaida trih;ſ
Ta maſee; lig;da atſneegta drih;ſ.
Ta tulk;cha. Gar klinti wiſch; ſpahrn;ſ ſit.
No ſpahrneem tam aſiniſ rit.

* * *

Fragmenti is atraſta rokralſta. No Leonida Andrejewu.

Birmà data.

Birmais fragments.

... abrprafts un ſchauſmas.

Wiſpirms es to ſajutu, kad mehš gabjâm pa N. zetu, — gabjâm deſmit werſtes, bej pahtraulkuma, bej apſtabſchanaš, weenadâ ahtrumâ, neuſlaſtdami eewainotos, bet pameſdami toš eenaidneefam, kaš kâ tumſcha neiſſchirama maſa dſinâš mums pakaf un pehž trijâm, tſchetram ſtundam noſlauzija muhſu gahjeena pehdaš. Bija koti karšis. Neſinu, žit gradu, tſchetrdeſmit, peeždeſmit, waj wairaf, ſinu titai, ka karšiums nemitejâš ne uš brihdi, bet bija noſpeedoſchi weenlibdſigs un dſiſſch. Saule bija tit leela, tit ugunija un ſchauſmiga, it kâ seme buhtu tai tuwojuſeš un drihſi ſadegtu ſchaj neſchehligajâ uguni. Un aziš wairš negribeja raudſiteeš netur. Maſinſch, ſarahweeš azugrauds, maſinſch kâ magonu ſehkka, mekleja nemitofchi ſem nolaiſteem plakſtineem ehnaš: ſaule iſduhrâš zaur plahno autu un ſpeedâš ar aſſnainu gaiſmu iſmozitajâš ſmadſenêš. Bet lai nu kâ, — tâ bija labati, un eš ilgi, warbuh t wairaf ſtundu no weetaš gabju aiſwehrtâm azim un dſirdeju, ka wiſaplahrt puhliš dodâš uš preekſchu: ſmagi un neweenadi žilweku un ſirgu ſoti, dſelſritenu tſchirſteſchana ſaſpeeschot ſmaltoš otuš, ſmaga un uſtraukta elpoſchana un ſauſa ſatneebtu iſtaltuſchu luhpu tſchahpſteſchana. Bet wahrduš eš nedſirdeju. Wiſi klufeja, it kâ dotoš uš preekſchu mehma armija; un kad kahds krita, taš krita klufedamš, un žiti atſitâš pret wina meefam, krita, klufedami peežehlaš, un neatſtatidameeš gabja tablak, — it kâ ſchee mehnee buhtu ari kurl un aſli. Ari eš daſchureiſ atſitoš un kritu un tad kâ negribedamš at

wehru aziš, — un taš, ko eš eeraudſiju, litâš man, kâ meſchonigš iſdomajumš, ſmagi, abrpraftigi murgi. Saſarſuſchaiš gaiſš trihžeja un bej maſakâš ſkanaš, it kâ gatawi iſkuſt trihžeja atmeni; un tablaš ſaleektâš kauſchu rindaš, leelgabali un ſirgi atdalijâš no ſemeš un wehſi un mehmi lihgojâš, — it kâ tur neeetu wiš dſiſhwi žilweki, bet beſmeeſaš ehnu armija. Leelâ, tuwâ, ſchauſmigaš ſaule uš katru plinteš ſtobru, uš katru metala trauku eedeſſinaja tuhſtoſcheem maſu apſchilbinofchu ſauku un tâš wiſur, no ſahneem un apatſchaš duhrâš aziš, ugunigi baltâš un aſaš, kâ balti nokarſeti ſchitfu gali. Bet iſtaltuſchaiš, dedſinoſchaiš karſtumš ſpeedâš zauri meefai, kauloš, ſmadſenêš, un brihſcham litâš, ka uš plejeem wairš nekuftaš galwa, bet kaut kahda dihwaina, neparaſta, kâ ſmaga un weegla, ſweſcha un breeſmiga bumba.

Un tad — un tad man peepeſchi eenahja prahtâ mahjaš: iſtabaš kaktš, gabalinſch no ſilajâm tapetem un noputejuſe, neaiſtitka uhdenš karafe uš mana galdina, kuzam weena kahja iſkafa par abâm otrâm un ſem tâš paliktš ſalozitš papira gabalinſch. Bet blakuš iſtabâ, — un eš winuš neredſu — leekâš, ka atraſtoš mana ſeewa un dehſi. Za eš waretu kleeht, eš buhtu eekleedſeeš, — tit neparaſta bija ſchi meerigâ parahdiba, ſchiš ſilo tapefeſchu gabalinſch un apputejuſe, neaiſtitkâ karafe.

Sinu, ka eš apſtabjoš, pazeldamš rokaš, bet kaut kaš no muguraš puſeš mani gruhda; eš ſahku, paſchirdamš puhli, kaut kur ſteigdameeš ahtri ſotot uš preekſchu, un nejutu wairš ne karſtumu, ne nogurumu. Un ilgi eš tâ gabju, zaur beſgaligâm kluoſcham rindam, gač ſarka

neem nodegufcheem pakauscheem, gandrih pcedurdamees karsteem beßpehzigi nolaiſteem ſchtifeem, kad doma par to, to es daru, kurp es tik ſteidſigi eju, mani ap-tureja. Tikpat nepazeetigi es nogreesos ſahnis, iſtuhlos klajumâ, pahrlibdu pahr laut kahdu grawu, un apfehdoß ruhpiigi uſ atmena, it kâ ſchis nelihdjenais karstais atmenis buhtu bijis wiſu manu dſtau mehrkis.

Un tur es to wiſpirms ſajutu. Es ſkaidri redſeju, ka ſchee, — no noguruma un karstuma pamiruschee, ſtreiputojoſchee un krihtofchee, ſaules ſpoſchumâ mehmi ejofchee kaudis — ka wini ir ahr-prahrigi. Wini neſina, uſ kureeni wini eet, wini neſina, kapehſ ſpihd ſchi ſaule, wini it nefa neſina. Wineem wairs nawa uſ plezeem galwas, bet dihwainas un ſchauſmigas bumbas. Luht, weens, tapat kâ es, ſteidſigi ſprauzas zaur rindam un kriht; luht, otris, treschais. Luht, pahr publi pazehlâs ſirga galwa ar ſarkanam, ahrprahrigam azim, plaſchi atplehſtu muti, it kâ ſagatawodamâs uſ laut kahdu breeſmigu, neparastu kleeðſeenu, pazehlâs, no-krita, un uſ brihdi ſchai weetâ ſadruhs-mejâs un ſaſtahjâs zilweſi, dſirdamas aiſ-ſmafufſchas, dohjas balſis, ihſ ſchahweens, un pehſ tam no jauna ſahlas klufa, beſ-galiga kuſteſchanâs uſ preeſſchu. Jau weſelu ſtundu es ſehdu uſ ſcho atmeni, un man garam arweenu eet un eet, un tapat trihſ ſeme un gaiſs un tablas pa-rahdibu rindas. Mani no jauna pah-rem ſaufais karstums, un es jau wairs neatminu to, kaſ man parahdijâs preeſſch ſekundes, un man garam arween eet un eet, un es newaru ſapraſt, kaſ taſ ir. Preeſſch ſtundas es biju weens uſ ſcha atmena, bet tagad ap mani jau ſalaſjees bars peleku zilweſu: ziti nekufteedamees guſ, laikam miruſchi; ziti ſehd un kâ ſa-ſtinguſchi raugas garamahjeos, tapat, kâ es. Weeneem ir plintes un tee iſſlataſ, kâ ſaldati, ziti iſgehrbti gandrihſ kaili un ahda teem tik tumſchi ſarkana, ka ne-gribas uſ to ſkatitees. Netahku no manis guſ kahds ar kailu muguru uſ augſchu. No weenaldſibas, ar kahdu wiſch at-ſpeedis ſeju pret aſo un karsto atmeni un atleektâs rokaſ delnas baltuma redſams, ka wiſch jau miris, bet wina mugura ſarkana kâ dſihwam, un tikai weegls dſel-tenums, kâ ſaſapatâ gaka runâ par nahwi. Es grihu atwiſktees no wina noſt, bet nawa ſpehka, un, lehni kuſteedamees es ſtatoſ uſ beſgala ejofcheem, dihwaini ku-ſtoſcham rindam. Es ſkaidri ſinu, ka

man galwâ buhs drihſi ſaules dubreens, bet to ſagaidu meerigi, kâ ſapni, kur nahwe parahdas tikai kâ pahreja zekâ uſ brihniſchkâm, neiſſkaidrojamâm parahdi-bam.

Un es redſu, ka no puhta atdalas ſaldats un teefſcham tuwojas mums. Uſ brihdi wiſch eekriht grahwî, bet kad no tureenes iſleen un no jauna ſahf eet, wina ſoki ir nedroſchi un it kâ ar beidſa-meem ſpehkeem wiſch publas ſaturet ſa-was iſtodſijufſchâs meefaſ. Wiſch nahf tik taiſni uſ mani, kâ zaur ſmago nogu-rumu, kaſ man gulſtaſ uſ ſmadſenem es ſatruhſtoſ un jautaju:

„Ro ter wajaga?“

Wiſch apſtahjas, it kâ buhtu gaidijis tikai wahrdu, un ſtahw miſſigs, bahrdains, ar ſapleſtu apſakli. Plintes winam nawa, biſſes turaſ aiſ weenas pogas un zaur pahrlibſumu redſama balta meefa. Rokaſ un kahjas tam iſtodſijufſchâs, un wiſch, kâ redſams, publas taſ ſaturet, bet ne-war; kâ pazet rokaſ, taſ tuhlin noſriht uſ ſemi.

„Ro tu? Tu labaf ſehdi, —“ es runaju.

Bet wiſch neweiſli kuſteedamees ſtahw, klufe un raugas uſ mani. Un es ne-gribot peezekeſ no atmena, un klanida-mees ſtatoſ wina azis — un redſu winâs ſchauſmu un ahrprahta beſdibeni. Wiſeem azu graudi ſarahwuſchees, bet winam tee iſpluhduſchi pa wiſu azi: kahdu ugunſ-juheu winam wajaga redſet zaur ſcheem leelajeem, melnajeem logeem! Warbuht, man kâ likâs, warbuht wina ſkatâ bija tikai nahwe, — bet ne, es nemaldos; ſchais leelajâs, dſikajâs, dſelſtenu rinkl, kâ putneem, apnemtajâs azis, bija wairaf kâ nahwe, wairaf kâ nahweſ ſchauſmas.

„Ej projam!“ es kleeðſu atkahpdamees.

„Ej projam!“
Un it kâ wiſch buhtu gaidijis tikai wahrdu, — wiſch kriht uſ mani, no-gahſdams mani gar ſemi, — arweenu wehl tahds pat miſſigs, ſarauſtitâ un mehms. Nodrebedams es atſwabinu pee-ſpeeſtâs kahjas, uſlehzu un grihu behgt — laut tur projam no zilweſeem, uſ ſau-lainu, trihzoſchu, neapdſihwotu tabli, kad uſ kreifo puſt, kalna galâ norihb ſchah-weens, un tuhlin pehſ ta, kâ atbalfoda-meem wehl diwi ziti. Un laut tur pahr galwu preezigi ſwilpodama, kleeðdama un laufdama dodas granata.

„Muhs apgahjuſchi!“

Nawa jau wairs ne nahwigâ karstuma, ne ſcho baiku, ne noguruma. Manas do-

mas flaidras, apfina noteikta un afa, un tad es aiseffs peestreju pee libkajam rindam, es redsu gaischus, preezigus wai-gus, dširdu aissmaufchus, bet flakas balffs, pawehles, jofus. Saule, it ka negribedama jaukt, taifni ka palabpufes augstaku un nobahlfufe, apflufufe, — un atkal, ka ragana, preezigi fwilpdama pahrschekhla gaisfu granata.

Es peegahju flacht.

Otris fragments.

... gandribs wiff sirgi un apkalpo-taji. Astotaja baterija tapat. Muhsu diwpadfmitaja, treschai deenai beidsotees palika tikai trihs leelgabali, pahrejee fa-maitati, — sefchi zilweki un weens ofi-zeeris — es. Jau diwdesmit stundas mehs ne-efam gulejuschi un nefa ehdufschi; trihs deenas no weetas welnischkigs trofsnis apsedja muhs ar sawu ahrprabta mehteli, atrahwa muhs no semes, no debeffm, no sawejeem — un mehs, dšihwi zilweki, maldijamees ka meh-neschsehrdfigi. Mirufchee, tee guleja mee-rigi, bet mehs kustejamees, strahdajam sawu darbu, runajam un pat smehjamees un bijam — ka mehneschsehrdfigi. Muhsu kufstibas bija noteiktas un ahtras, pawehles flaidras, ispildifchana pareifa, — bet ja kahds buhtu peepeschi eejautajees otram, kas winsch ir, neweens nebuhtu famellejis aptumfchotas smadsens atbildi. Ka fapni, wiff waigi iflikas jau fen pasifhtami, un ari wiff kas notika, likas jau fen finams, faprotams, jau kaut kad bijis, bet tad es kahda feja, waj leeta faktu usmanigi no-raudfitees, waj noklauffitees trofsni, — wiff mani pahrfteidfa, ka kas jauns, bes-galigi mihflains. Nemanot usnahza nafts, nebijam winu ne labi pamanijufchi un nobrihnijufchees par to, kur wina radas, kad jau no jauna dedja pahr mums faule. Un tikai no tem, kas atnahza is bateri-jam, mehs dširdejäm, ka kauja welkas jau trescho deenu, bet tuhlin atkal to aismir-fam; mums likas, ka wehl arweenu welkas weena un ta pate deena, besgaliga, nebei-dsama deena, te tumfcha, te gaischa, bet weenaldffigi nesaprotama un akka. Un neweens no mums nebijas no nahwes, jo neweens nesaprata, kas ir nahwe.

Meatminu, treschaja waj zeturtaja nakti es uf minuti atgulos, un ka tikai aif-webru azis, man parahbijas tas pats pa-sifhtamais, neparastais flats: filo tapefchu gabalinfch ar apputejuschu, neaifstiko ka-rasi uf mana galbina. Un blakus iftaba,

un winus es neredju, it ka atrastos mana feewa un deffs. Bet tikai tagad dega uf galda lampa ar satu kupeli, ta tad bija wafars waj nafts. Parahdiba palika ne-kustedamäs, un es ilgi, toti meerigi un usmanigi noraudfijos, ka laistas karafē uguns atspihdums, noglahstiju tapetes un domaju, kapeh; deffs neguf; jau nafts, un winam laifs gulet. Tad atkal no-glahstiju tapetes, wifus tos libfumus, fudraba pufes, kaut kahdus feetinus un trubbinas, — es nelad nedomaju, ka tif labi pasifhtu sawu iftabu. Dschreis es eepletu azis un redseju melnas debeffs ar farkaneem, ugunigeem, laufumeem, un no jauna tas aifwebru un glahstiju atkal ta-petes, spihdoscho karafi un domaju, kapeh; neguf mans deffs: jau nafts, un winam wajaga gulet. Reif, netahlu no manis pahrsprahga granata, apfweesdama ar kaut ko manas kahjas; un kaut kas dikti eeklee-djas, diktati par paschu sprahdfeenu, un es nodomaju: „kahds nonahwets,“ bet ne-peezechlos un nenowehrfu azis no filajam tapetem un karafes.

Beh; tam es peezechlos, gabju, rifkoju, luhkojos kaudis, pawehleju fchaut, — bet pats arweenu domaju: kapeh; neguf mans deffs. Kahdreif es to praifju leelgabal-neekam un winsch man ilgi un fihli kaut ko ifflaidroja un mehs mahjam weens otram ka faprasdami ar galwu, winsch smehjas un kreifas ufazis winam trihfeja, un azs wiltigi fchkeeleja kaut tur atpafak. Bet aif mums bija redfamas tikai kahdas kahju pehdas — wairak nelas.

Uf to laitu bija jau gaischs, un pee-peschi! — fahka libt leetus. Leetus, tahds pat ka pee mums — weenkahrfchas uhdens lahfes. Winsch bija tif negaidis un leeks, ka mehs wiff isbijufchees beidsam fchaut, nosweedam eerotfchus un fahlam flehptees, kur waredami. Leelgabalneeks, ar kuru mehs nupat bijam farunajufchees, palihda sem lafetes un tur palika, kaut gan tur winu katra brihdi wareja fapfeest, refnais feierwerkfers fahka isgehrbt kahdu noschauto, bet es ftraidiju pa bateriju un kaut ko mefleju — mehteli, waj ta ka leetus fargu. Un ufreif wifa plafchaja apgabala, pahr kuru, no usnahkofcha mah-kona lija leetus, eestahjas neparasts fluf-fums. Ka nokawejuses eefchnahzas un pahrpilifha fchrapnele, un palika flufu, tif flufu, ka bija fadfirdama feierwerkera kraf-fchana un leetus pilifchu atffchanas pret akmeni. Un fchi klufa un weenmufiga grabefchana, kas atgahdina rudeni un pee-mirufchus semes fmatu, un klufums, —

it kà aisdina us azumirkli meschonigo un ašnaino leetwenu; un tad es usmetu skatu us mitrajeem, spihdoschajeem eero-
tscheem, wini man brihnischki atgabdinaja
kaut ko mihtu, klusu, kà manu behrnibu,
kà pirmo mihlestitbu. Bet tablumâ no-
dahrdeja fewischki skati pirmais schahweens,
un isgaisa azumirkka klusais svehtums;
tikpat negaidot, kà zilweti noslehpàs, wini
fabla islihtst no sawàm flehptuwem; res-
nais feierwerkers us kaut ko kleejsa, no-
dahrdeja eerothschu trofknis, un no jauna,
ašnaina, nesaplehschama migla apnehma
šmadšenes. Un neweens neeewehroja, kad
mitejās liht, atminu tikai, ka pahr no-
schautà feierwerkera dšelteno gihmi riteja
uhdens — tà tad leetus bija lijis deesgan
ilgi.

... Man preekščâ stahweja jaunisch
šawwatneeks un rofu pee zepures peelizis
pastnoja, ka generalis muhs luhds wehl
turetees tikai diwas štundas, un tad pee-
nahks pastiprinajumi. Es domaju par to,
kapehž negut mans dehls un atbildeju, ka
waru turetees, žil ween wajadšigs. Bet
tad mani, nesinu kapehž, eeinterešaja wina
feja, — laikam gan ar šawu neparasto un
pahrschidsoscho bahlumu. Nebiju neko re-
dšejis baltaku par šcho feju; pat miro-
neem ir fejâ wairak šabrtuma, kà šchim
jaunajam besuhšainim. Warbuht ka winsch
žekâ us mums štupri pahrbijās un newa-
reja nonahwetees; un rofu pee zepures
winsch tureja tapehž, lai ar šcho ween-
lahrscho un parasto kustibu aisdšihu abr-
prahtigās bailes.

„Zuhs baidatees?“ es jautaju, aif-
štahrdams winu pee elkona. Wina elko-
nis bija kà no koka, bet pats winsch lehni
pafmehjās un kluseja. Šchini šmaidâ pa-
kustejās tikai wina šobi, bet azis bija tikai
jaunums un bailes — un wairak neka.

„Zuhs baidatees?“ es laipni atfahr-
toju.

Wina luhpas pakustejās, publedamās
ifrunat wahrdu, un tai paščâ azumirkli
notika kaut kas nesaprotams, brihnischkiš,
pahrdabigs. Labajā waigâ man eepuhta
šlts wehjšch, mani štupri nolihgoja — un
tikai, — bet bahlās fejas weetâ man
preekščâ atradās kaut kas ihšs, truls,
šarkans, un no ta lija ašnis taifni kà no
atšorketas pudeles, kà to šihmè us šlittâm
iskahrtnem. Un ap wišu to it kà wijās
šmeekli, bessobaini šmeekli — šarkani
šmeekli.

Es winus pašinu, tee bija šarkanee
šmeekli. Es melleju un atradu winus,
šchos šarkanos šmeeklus. Tagad es ša-

protu, kas bija wišās šchais šakroptotās,
šaraušitās, nedabigās meefās. Tee bija
šarkanee šmeekli. Wini apnem debekš un
šauli, un drihs wini leesees pahr wišu
jemi, šchee šarkanee šmeekli!

Bet wini, ruhpiigi un meerigi, kà meh-
neschšehrdšigi.

Trefschais fragments.

... ahrprahts un šchaufmas.

Šahšta, ka muhsu un eenaidneeku
armijās parahdijuschees dauds garigi šlimu.
Mums jau atwehrtas tschetras wahjprah-
tigo lašaretes. Kad es biju šchtabâ, ad-
jutants man rahdija . . .

Šeturtais fragments.

... apwijās kà tschuhštas. Winsch
redšeja, kà weenâ galâ pahrxiršta drahts
schahwās zaur gaisu un apwijās trim šal-
dateem. Ašās adatas plehša mundeerus,
duhrās meefās, uu šaldati, kà ahrprahšigi,
greesās kleezdami rinkti, un diwi wasaja
lihdsi trescho, kas bija jau beigts. Tad
palika dšihws wehl tikai weens un tas
atgruhda no fewis diwus mirušos, un
tee wasajās, greesās, wehlās weens pahr
otru un ari pahr winu — un peepešchi
wiš palika kà šastingušchi.

Winsch runaja, ka pee weena schahda
aifšchogojuma gahjušchi bojâ ne masak kà
diwi tuhštoschi žilweku. Kamehr wini
žirta drahti un mudscheja tās tschuhštas
lihšumos, pahr wineem bes pahrrauntuma
lija lošchu un kartetšchu leetus. Winsch
apgalwo, ka bijis šoti šchaufmigi un ka
šchis usbrutums buhtu beidšees ar paništu
behgšchanu, ja buhtu šinajuschchi, us šuru
puš behgt. Bet dešmit, waj diwpadšmit
zeeschu drahschu rindu un žihna ar tàm,
wefels labirints wilku bedru, ar dibenâ
šadšhteem meetineem — tà šamaitšija gal-
was, kà nekahdi wairs newareja noteikt
štahwoški.

Weeni, kà ašli gahšdamees dšitajās,
tumšhajās bedrēs usduhrās us ašajeem
meetineem, mehtajās un lehtaja kà špehtu
wihrimi; winus peespeeda no jauna trih-
toschas meefas, un drihšti wiša bedre lihds
malam, pahrwehrtās par mudšosochu kaudži
ašnainu, dšihwu un mirušchu meesu.
Wišur no apatschas steepās rolas, šram-
jos šaranteem pirkštem, šalampdamas
wišu, kas ween gadijās preekščâ, un kas
eekrita šchais lamatās, tas wairs newa-
reja kluht wakâ; šinteem štupru un wahju
pirkštu šchnaudša kà štangās kahjas, lehtās

apgehrbos, rahwa uf fewi zilwekus, urbās azis un schnaudsa. Daudsi, kà peedsehrufchi, ftrehja taisni pret drahtim, pakah-ràs uf tàm un sahla fleegt, kamehr lode winus nobeidsa.

Wisepahrigi, wif wi nam islitās kà peedsehrufchi: daschi breefmigi lamajās, ziti smehjās, kad drahts aifsehra winus aif rofās waj sahjas, un turpat nomira. Winsch pats, kaut ari no rihta nebija neta ne ehdis, ne dsehris, fajutās pa-wisam dihwaini: galwa greesās rinki un brihscheem mainijās bailes ar mefchonigu preeku — schaufmu preeku. Kad wina turwumā kahds eedseedajās, winsch uslehra dseefmu, un drihfi fastahdijās wofels, koti draudfigs foris. Winsch neatzeras, to wini dseedaja, tikai sin, ka koti jautru, preezigu. Ja, wini dseedaja — un ap-kahrt wifš bija farkans no ašinim. Pat debeffs isfkatijās farkanas, un wareja domat, ka dabā notikufe kahda katastrofa, kahda dihwaina pahrmaina un krafsu is-fufchana: — issuda filā un sakā un zitas fkaistās un klufas krahsas, un faule kweh-loja farkanā bengalifkā gaismā.

„Sarkanee smeekli,“ es fajiju.

Bet winsch nefaprata.

Ja, un smehjās. Es jau tew teizu. Kà peedsehrufchi. Warbuht, ka ari de-joja, kaut kas notika. Wisma! to, triju, kuftefchanās, isfkatijās kà dehofchana.

Winsch ftaidri atminejās: kad wina pafchā ftreefchana eewainoja kruhtis un winsch pakrita, winsch wehl kufstinajis kahjas, kà danzodams, kamehr faubejis fa-manu. Un tad winsch atzeras fcho behg-fchana ar fawadām juhtam: pa datai ar bailem, pa datai wehledamees wehl reis wifu to pahrdfihwot.

„Un affal lodi kruhtis?“ es jautaju.

„Bet, luhf: ne jau katru reis lodi. Bet labi buhtu, beedri, ja dabuhtu par duhschibu ordeni.“

Winsch guleja uf muguras, — dsel-tans, afu degunu, fchofku lauli winam bija isfpeedufchees, azis iswehlfufchās, — guleja kà mironis un wehl fapnoja par ordeni. Winsch jau sahla puht, jo bija fipris karstums, un pehz irihš deenam wina eewels bedrē, kà mironi, bet winsch guleja, fapnaini fmaidija un runaja par ordeni.

„Bet waj mahtei aifsubtijji telegramu?“ es jautaju.

Kà nobijees winsch paluhfojās uf mani zeeti un fauni un neatbildeja. Ari es klufeju un wareja dširdet, kà waid un kufst eewainotee. Bet kad es peezehfios,

gribedams aifseet, winsch ar fawu farkto, wehl fipro roku fatwehra manu roku un wehrās mani leelām degofchām azim.

„Kas tad tas tahds, a? Kas tad tas?“ bailligi un neatlaidigi winsch jautaja tu-redams manu roku.

„Kas?“

„Wisepahrigi . . . wifš tas. Luhf, wina mani gaida. Bet es newaru.“

„Sarkanee smeekli,“ es atbildeju.

„At! Tu tikai joko, bet es nopeetni. Nepezeefchami wajaga isfkaidrot, — bet waj winai isfkaidroti? Ja tu finatu, to wina raksta. Ko wina raksta? Un tu jau fini — winai wahrdi pelefi. Un tu,“ winsch finkahrigi paluhfojās uf manu galwu, aifflahra to ar pirkstu un negaidot eefmehees fajija:

„Bet tu efi nowejojis. Waj tu jau eewehroji?“

„Te nawa fpogufa.“

„Daudsi te noftrmojufchi. Dširdi, padob man fpoguli. Dod! Es juhtu, ka leen no galwas balti mati. Dod fpoguli.“

Winsch sahla trakot, raudat un fleegt un es isgahju no lasaretes.

Tai wafarā mehš few farktojam fwehtkus, behdigus un dihwainus fwehtkus, kufros stary klahfesofcheem nehma dalibu ari nomirufcho ehnas! Mehš norunajām wafarā fapulzetees dšert tehu, kà mahjās, kà fwehtkos, un mehš dabujām patwahri un pat zitronu un glahfes, un eerihfoja-mees sem toka — kà mahjās, kà fwehtkos. Pa weenam, pa diweem waj trim falaf-jās beedri un peenahja trofchnodami, ru-naja un jokoja, kaut to preezigu gaidi-dami — bet drihš apklufa, baibidamees raudfitees zits uf zita, it kà kaut kas fchufmigs buhtu nofthajees stary fcheem laudim. Saplofti, netihri, apaugufchi mateem, teewi un nowahrgufchi, pafaude-jufchi pafihstamo un parasto weidu, — mehš it kà nupat, pee patwahra, weens otu eeraudfijām — eeraudfijām un isbi-jamees. Ar leelato ruhpihu es melleju fchai fawadajā puhli pafihstamas fejas, bet newareju atraft. Schee laudis, ne-meerigi, fteidfigi, ar nenoteiftām kufstibam, kas uftrauzās no tatra mafakā trofchna un weenumehr melleja kaut to aif fewis, puhledamees ar neparastām kufstibam pee-pildit to tufchumu kufā wineem bija bailes eefkatitees — bija jauni, fwefchi zilweki, kufros es nepafinu. Ari balffs flaneja zitadi, norauti, ahtri, ar puhlem ifrunadamas wahrbus un fteidfigi, bes no-peetna eemefla pahreedamas fleegfchana, waj neprahtigos, neatturamos fmeekfos.

Un wiß bija fwefchs. Kofs bija fwefchs, faules reets fwefchs un uhdens fwefchs, ar fawadu smatu un garschu, it kà reißà ar mirufchajeem mehß buhtu atstahjußchi semi un pahrgahjußchi uf lahdu zitu pafauli, — noslehypumainu parahdibu un faunu, druhmu ehnu pafauli. Saules reeti bija dselteni un falti, pahr wineem tarajàs smagi, melni mahfoni, ne no ka neapgaifmoti mahfoni, un seme sem teem bija melna un mußfu waigi fchai taunajà gaifmà dselteni kà mironu fejas. Mehß wiß raudijamees uf patwahri, bet winsch ifdßfdams atspogutoja uf faweem fahneem dseltenos un baigos faules reetus, — un ari winsch kkuwa fwefchs, nedßhwß un nefaprotams.

„Kur mehß efam?“ kahds eejautajàs un wina balßi bija nemeers un fchaufmas. Weens nopuhtàs, otrs steidßigi fpaibija pirßtus, zits eefmehjàs un kahds peezehlàs lahjàs un sahla steidßigi fotot ap galdu. Tagad wareja beefchi fastapt fchahduß ahtri ejofchus, gandriß ftrejofchus zilweküs; daschreis tee dihwaini, kluft, bet daschreis laut ko nefaprotami murminaja.

„Kaxà,“ atbildeja tas, kas nupat fmejhjàs un no jauna eefmehjàs, dohji un ilgi, it kà wina laut kas speestu.

„Par ko winsch fmejas?“ kahds uf budinajàs. „Ußlaufatees! efat meerigi!“ Tas wehl reis paleezàs, eefmehjàs un padewigi apklufa. Sahla tumst, mahfoniß nogulàs pahr semi un mehß titai ar puhlem warejam ifschkirt dselteni-fpozigàs fejas. Kahds eejautajàs:

„Kur tad ,Laiwina.“

„Laiwina“, tà mehß fauzàm beedri, mafu ofßzeeriti leelos fahbatos.

„Winsch nupat bija fche. Laiwina, fur juß efat.“

„Laiwina, neflehpyatees. Mehß jubtam juhju fahbatu smatu.“

Wiß eefmehjàs, bet smeeklus pahraukdama no tumfàs atskaneja rupja, fadufmota baßs.

„Stahjatees, kà nawa fauna! Laiwina fchoriht mafà gaifminà noschahwa.“

„Bet winsch wehl nupat bija fche. Ta ir kkuhda.“

„Sums tas titai rahdijàs. Ei! pee patwahra; nogreeschat man tuhlin zironu.“

„Man ari! Man ari! . . .“

„Zitrons jau wiß.“

„Bet kas tas, lungi,“ fsumji, gandriß raudadama atskaneja kluwa un apwainota balßs. „Un es titai zitrona deßk ween atnahju!“

Weens no jauna dohji un gari fmejhjàs un neweens wairs winam to nepahrmeta. Bet drihßi apklufa. Eefmehjàs wehl reis un — apklufa. Kahds teiza:

„Rihtu bußß ufbruffchana.“

Un wairakas balßs nepateezigi eefauzàs:

„Lai paleef! Kas par ufbruffchana?“

„Zußß jau pafchi finat.“

„Lai paleef! Waj tad teefcham newar runat par laut ko zitu? Kas tad tas!“

Wafara blahßma nodßifa. Pazehlàs mahfoniß un tifa tà kà gaifchahß, un tas, kas ftraidija ap mums, apmeerinajàs un apfehbdàs.

„Deef kà tagad mahjàs?“ winsch ne-noteikti jautaja un wina wahrdeem speedàs zauri kà wainigs fmaids.

Un no jauna wiß kkuwa breefmigs, nefaprotams un fwefchs — lihds fchauftmam, gandriß lihds apßmas fufchanai. Un mehß wiß uf reiß fahlam runat, aißraudamees fastandinajàm glahßes un peeduhramees weens otram pee plezeem, rotam, zekeem, — un uf reiß apklufàm, dodami weetu nefaprotamajam.

„Mahjàs?“ laut kas eefleedsjàs no tumfàs. Wina balßs no ußtraukuma, baillem un naida bija aißmafufe un drebeja. Un daschus wahrduß winsch newareja ifrunat, it kà buhtu tos peemirßß. Mahjàs? Kas par mahjam? Waj tad laut fur ir mahjàs? Nepahrtrauzat mani, zitadi es fahßschu fchaut. Mahjàs es latru deenu mafgajos wannà ar uhdeni — aruhdeni lihds pafchàm malam. Bet tagad paet deenas, kad nemaf nedabuß nomafgatees. Uß galwas man abda fahl fahrtatees un tur eemetas tà kà blaugfnas, wifur neef, un pa meefu laut kas loda, loda . . . Es aiß netihribas waj prahtu faudefchu, bet jußß wehl fakat — mahjàs! Es eßmu kà loys, es fewi nizinu, es wairs nepaßßhtu fewi, un nahwe nemaf nawa tif breefmiga. Zußß man fmadßenes faplofat ar fawàm fchrapnelem, fmadßenes! Kur ari nefchautu, weenumehr trahpa man fmadßenes, — jußß runajat — mahjàs. Kahdàs mahjàs? Gela, logi, laudis, bet es tagad neeetu uf eelas, — man kauns. Zußß atnefat patwahri, bet man kauns uf wina raudßitees. Uß patwahri.“

Winsch no jauna eefmehjàs. Kaut fur kahds eefleedsjàs:

„Welns wina fin, kas tas ir. Es eefchu uf mahjam.“

„Uß mahjam?“

„Zußß nefaprotat, kas ir parahds!“

„Uf mahjam! Dfirdeet: winsch grib uf mahjam!“

Atskaneja wispabrigi smeekli un smagi waidi, — un no jauna wiß aplufa, dodami weetu nesaprotamam. Un tur ne tikai es weens, bet wiß, zit tikai mußs bija, to fajutàm. Winsch mums tuwojäs no scheem tumfchajeem, noslehpumainajeem un fweeschajeem laukeem; winsch pazehläs no tuffchäm, tumfchäm spraugam, fur warbuht wehl stary akmeneem mirst aismirsti un pamesti; winsch pluhda no schim fweeschajäm, neredsetäm debeßm, klusedami, aif schaufman saudedami waj samanu mehs stahwejam ap isdjestofcho patwahri, bet no debeßm, pazeldamäs pahr pasauli, usmanigi un kluff uf manis raudfijäs milfiga, nenoteikta ehna. Peepeschi, pawifam mums turumä, laikam pee pulka komandeera, fahla spehlet musta, un trati jautras skatas skanas it lä isfchahwäs nakti un klufumä. Ar fatrakotu jautribu un isajzinajumu, steidfigi, nemeerigi, koti

difti un koti jautri winas skaneja; wareja redset, lä tilpat tee, las spehlä, lä ari tee las klausas, reds tapat lä mehs pazehlufchos pahr pasauli fcho milfigo, nenoteikto ehnu.

Un tas orchestri, las puhta tauri, jau, lä bija manams, nehfaja fawi, sawäs smadsenäs, sawäs aufis fcho milfigo, klufesofcho ehnu. Saraustita un falausta weentuliga skana mehtajäs un lehfaja un lä ahrprabtiga un schaufmäs trihfzofcha pluhda kaut tur no zitäm skanam fahnis. Un zitas skanas it lä atskatijäs uf winu: til neweikli — fajuldamas, krisdamas un pazeldamäs, par dauds skatas, par daudf jautras, par daudf turwas melnajäm aifam, fur warbuht wehl mira stary akmeneem aismirsti laudis, — fkehja winas fajufuschä puhli.

Un ilgi mehs stahwejam ap isdjestofcho patwahri un klufejäm.

(Zurpmat wehl.)

Sokrata aifstahweschana.

Platona fazerejums. Latiwiski tulkors no greeku walodas.

(Zurpinajums.)

Peßz Sokrata atsihfchanas par wainigu.)

XXV.

Ka es, Atenu pilsoni, par to notifumu, lä juhß mani noteefajufchi, neefmu usbudinajeß, tur daudf eemeflu, stary ziteem ari tas, lä tahds isnahkums preeßsch ma-

nis nebija negaidits. Daudf wairaf pat es brihnos par balsu skaita famehru, tahds nodots par un pret mani. Nedomaaju, lä tilfchu noteefats ar til neezigu balsu wairatumu, bet gan ar daudf leelaku. Tagad turpreti, ja tikai trihsdesmit balßß man wehl buhtu nahfuschas par labu, es buhtu tijis attaisnots.¹⁾ Melitam

¹⁾ Sokrata laitä Atenäs daschäs prahwäs peßz tam, lad teefa apfubdseto bija atfinufe: par wainigu, tas patß wareja likt preeßschä fodu, lahdu tas, peßz saweem eeflateem, pelnijis. Apjuhß-tajß, fchini gadijumä Melits, likt preeßschä, lai Sokratam peefpreestu nahwes fodu. Sokrats nu fawufahrt wareja likt preeßschä mafatu fodu, lä peem. israidifchanu, eeflodifchanu zectumä, naudas waj zitu lahdu fodu. Teefnefcheem tahdä gadijumä peßz toreifejem Atenu lifumeem tikai atfika: waj peefpreest Melita eeteikto waj Sokrata pascha iswehleto fodu.

²⁾ Now flaidri iffinams, zil leels bijis swehrinato skaits, las Sokratu teefaja. Swehrinato teefas mehdsfa fastahwer no 501, 601, 701, 801, 901, 1001 u. t. t. lozella. Wairaki domä, lä teefas fastahwä, lam par Sokrati bijis jafpreeßch, bijis 601 teefneßß, no tureem tahdi 44 waj 45 attureju-fcheßß no balßfchanas. Nodotas tä tad 556 waj 555 balßß, no kuräm 308 waj 309 bijufchas pret un 248 waj 249 par Sokrati. 30 balßim wehl nahlor Sokratam par labu tas buhtu dabujis 278 waj 279 balßß un tä tad buhtu tijis attaisnots. Bet ne weens ween finatuu wißß issafas, lä Sokrats teefats no 501 teefnefcha, lam par labu runä tas apstahliß, lä swehrinato teefa palaikam fastahwejufe no 501 lozella, lä to aprahda Busolts sawä darbä „Griechische Staats- und Rechtsalterthümer“. Schahdä gadijumä wajadseja wismaf 251 balßß, lai Sokrats tiktu attaisnots. Lä lä nu Sokrats fata, lä tas buhtu notizis, ja winsch wehl buhtu dabujis 30 balsu wairaf, tad isnahl, lä fpreeschot peßz Sokrata wahrdeem tam par labu nodotas 221 balßß un pret to 280 balßß. Bet tas

nu gan, kà man leekas, es ari jau tagad esmu isspruzis un neween isspruzis, bet tas taf ikweenam gaischi kà deena, ka, ja i Anits un Likons tam nebuhtu peebeed-rojuschees mani lihdsapsubhdedami, tad Melits pat drofchi ween buhtu dabujis fableket tuhstosch drachmas¹⁾, tã ka tas nebuhtu fadabujis ne peehto dafu no balsu fkaita.²⁾

XXVI.

Nu, bet kà sodu schis wihrs leef preefschã nahwes sodu. Labi. Kahdu sodu bet, Atenu pilsoni, lai es patš few usleeku? Waj ne fkladra leeta, ka pehz nopelna? Kahdu tad nu? Kahdu sodu tad nu es pehz teefas un taifnibas pelniis zeeft waj kahdu soda naudu mafat par to, ka wifu sawu muhschu neefmu baudijis meera, par to, ka neefmu dšinees pehz ta, pehz ka kauschu wairums dšenas, ne pehz mantas, ne pehz mahjas labeerihzibas, ne pehz kara wadonu weetam, ne pehz tautas wadona lomas, ne ari pehz kahdeem ziteem amateem, wispahri ka neefmu peedaliiees ne pee fawehrestibam ne ari kahdam politifkam strahwan, kahdas muhsu walsti us deenas kahribas, turedams fewi par godigu, lai to daridams waretu iseft sweitã? Kahdu tad ihsti par wifu to, ka neefmu trauzees turp, fur es nebuhtu warejis ne jums ne few darit labu, bet esmu staigajis pa to

zefu, fur privatã kahrtã esmu warejis ikweenam darit leelu, atkahrtõju leelu labumu, nopuhledamees ikweenu no jums pahrlleezinat, ka naw wis wispirms jaruhpejas par ahrejã mantam, bet gan wispirms pascham par fewi kã tahdu, lai eekšcheji taptu pehz eefpehjas wislabafs un gudrafs, tapat ne papreefsch par walstis ahrejã leetam, bet gan par walstis eekšchejã leetam, lai pate walstis kã tahda taptu pehz eefpehjas wislabata un ka tamlihdšigi jaruhpejas par itin wifu zitu. — No tad nu es tahds buhdams pelniis? Tatschu ko labu, Atenu pilsoni, ja jau nu reis algai jateef noteiftai pehz pateefa nopelna. Un schai algai jabuht tahdai, kas man peederaš. Kas nu peederaš nabadšigam, bet nopelnu bagatam wihrã, kam wajadsetu meerigas besruhpu dšiwes, lai juhs labaki waretu pamahzit? Naw, Atenu pilsoni, neka, kas tahdam labat peenahktos kã barihwa ustura pritanejã.³⁾ Kahtrã finã winam tas wairaf peenahkas nekã tahdam, kas Olimpa fajihstis palizis uswaretajis jahschana waj braufschana ar diw waj tšchetruhgu. Tahds jau tikai panahk, ka juhs leekatees buht laimigi, es turpreti, ka juhs tahdi pateeft esat. Ari usturas us walstis rehfinã tahdam naw wajadšigs, man turpreti gan. Ja nu man few jaiswehlas tas, kas man pehz taifnibas peenahktos, tad es few peefpreeftu: barihwa usturu pritanejã.

(Turpmat beigas.)

nu atkal nefaskan ar Diogena finam, ka par Sokratu nodotas 220 un pret to 281 bals. Tahda gadijumã tad ne wis 30, bet 31 bals wairaf wajadšiga, lai Sokrats buhtu tijis attaifnots. Kas nu ir pareift? Spreeschot pehz ta, ka Platona Sokrata aifstahwefchanas rokrakšios schai leetã nefaskana, leekas, ka prof. S. N. Trubezkojam taifniiba, kad winsch kala, ka Sokrats neefot wis fajijis „tikã trihsdesmit“ (triakonta monai), bet „trihsdesmit weena“ (triakonta mia).

1) 1000 drachmas = apm. 250 rbl.

2) Pehz Atenu likumeem, ja pret apsubdseto tika nodota mafal kã peeltã dafa no wifã balsim, parasti tã tad mafal par 100 balsim, tad subdsetajam bija jamafã 1000 drachmas leela foda nauda un bes tam tas webl saudeja teefibu turpmat eefneegt lihdsigas subdšibas. Ja subdšiba attifã us tijibas leetam, tad subdsetajam ari webl nebija barihw apmeklet templus (deewnamus). Tahds likums, azim redšot, labs un isdõts tai noluhã, lai pee teefam netiltu wajati newainigi. Bil sawabi schai finã muhsu laikos, fur negehliš-denunziantš dšiwõ swababi swilpodams, kamehr zil daschs labs ta upuris gluschi newainigs, us nekreetnalo aemelots, fmoš pa tumscheem zetumeem! — No wiseem trim Sokrata apsubdsetajem patš wisneswarigalais bija Melits. Swarigalais bija Anits. Gewehrodams nu maso balsu fkaitu, ar kahdu tas par wainigu atšihš, Sokrats te tapehz domã un fihmedamees us Melita neewehrojãmibu ironifli issakas, ka, ja nebuhtu pret wimu, Sokratu, usstahjuschees ari Anits un Likons, tad Melits neween nebuhtu panahzis, ka winsch, Sokrats, teel par wainigu atšihš, bet buhtu pat webl patš tapis noteefats, tã ka nebuhtu dabujis ne peehto dafu balsu.

3) Par pritanēju nofauza kahdu no galweneem Atenu walstis nameem, kuseš us walstis rehfinã ehda pritan, walstju fuhnti un webl daschi pilsoni, kas kahdi nebuhtu bija ispelniijuschees eewehrojãmu walstis atšiniibu. Pritanejã us walstis rehfinã tika ustureti ari tee Atenu pilsoni, kas Olimpa fajihstis bija uswarejuschi.

Kokgrauis.

Stahstis no J. Poruka.

Wehs bijam pawisam kabdi desmit lihds diwpadfmit zeetumneeki weenā barakā. Wiſi mehs zeetām ſodu, kuru iſpildija ar wiſi deju ſtingribu. Nebija ſtarp mums ne-weena tā ſauzama bihſtama noſeedsneeka. Bet wiſi bijās no ta, ſtahſtit par ſawu noſeegumu. Bija pahriſ jaunektu, kuri aiſ rakſtura wahjibas un weegluma allasch leelijās ar to, ko tee padarijuſchi. Bet tee pahreſee mehdsā par ſawas zeetumnezibas zehloni klufet. Tomehr wiſuſ kaut kaſ apſpeeda, it kà gribedams iſlauſtees atklahtibā. Pat wiſnoruhditakajam noſeedsneekam uſnahk brihſchi, kur taſ wehlaſ iſſuhdſet grehluſ un atweeglot ſawu ſirdi. Weitkſ teefu iſmekliſ, kurſch ar nelaimigo zeetumneeku diwehſeli eepaſiſnees, mehds iſleetet ſchahduſ brihſchuſ pee iſmekleſjameem un iſklaufſchinameem winu paſchu leetas deht, pee ſodu zeefchoſcheem, lai wingri-natoſ atjautibā un noſeedsibu ſakaru ſareſchgiſjumu praſſe. Zeetumneeki ar idealu un diſhweſ pateefu pagahntni ir tee druh-malee un neuſtiziſgatee. Tee neſtahſta par ſewi tapehſ, lai nebuhtu jamelo, un pateefiba winuſ uſſubdina lihds drudſcham un aſaram. Pa leelakai dakaſ wiſi noſeeds-neeki mehds buht nerwoſi, nenoteiktas dā-baſ zilweki. Wineem ſeſā un aſiſ laſaſ kaut kaſ ſimpatikſ un peewilziſgſ, bet nahkofchā azumirkli tee atbaida ar ſawu nenoteiktibu un neſtaidribu. Gandrihſ ne-weena naw ſtarp wineem, kurſch droſchi un ar paſchapiſinu zeſtu par ſawu grehtu. Daſcheem leekas, ka tee it kà pa ſapni eektuwuſchi zeetumā. Ziti ſuhdſaſ par teem, kaſ diſhwo brihwibā, kaſ prot liku-mam apeet, no ta bahrdſibas iſwairitees. Tee grehtu paſchi padarijuſchi, bet ta zeh-loni un wainu uſkrauj ziteem. Daſchi atkal grih zeet wairak, nekā ziti, neiſ-pauſch ſawu lihdsdalibneeku un lihdsſina-taju, naw lepmi uſ ſawas noſeedsibas, bet klufibā lepojaſ ar ſawu uſupureſchanoſ un ſawam zeefchanam.

Grubti noteikt, kuri no wineem preeſch ſwabadibā diſhwojoſchāſ, ideeniſchligāſ ſabeedribāſ tee bihſtamatee. Ari taſ noſeedsneekſ, kurſch ir inteligentſ, atklahtſ, kurſch wiſoſ ſiſkumoſ atthello ſawa noſeeguma zehloni, wina attihſtibu lihds dar-bam un ta ſekam, naw taſ, uſ ko war pilnigi pakautees. Leekas, it kà kad taſ

pee ſawa grehta atraſtu kaut ko burwigu, koſchu un augſtaku. Bet ari taſdam uſ-nahk wahji brihſchi, kur taſ ſagrauſtſ un druhmſ, baidāſ par to domat un runat, ko taſ padarijſ. Tomehr beſ iſnehmuma wiſeem noſeedsneekem ir griha un wehleſchanaſ, kaut kà no ſawas pagahntneſ, no ſawa behdigā liktena wakā tiſt. Weenam ſchi griha ir wahjaka, otram ſtipraſa. Un naktiſ, kad apkluf zeetuma ſarga ſoki, diſird nereſi barakā nejaufchuſ lungſteenuſ un nopuhtaſ. Tee ſapno waj nu meegā waj nomodā par mahju, par ſawejeem, par behrna gadeem. Un taſ aplamaſi, wiſ-totaſiſ humoroſ, tee praſtee joſi un nepe-ſkabhibaſ, kuraſ deenā zeetumneeku ſtarpā attihſtaſ, pahreet naktiſ ſagrauſtāſ paſch-tirſāſ un paſchmoziſchanaſ. Noſeedsneeka paſcha domāſ eeteſhp winu ſtiprakāſ wa-ſchāſ un zeetakoſ muhroſ, nekā zeetumſ, atſlehgāſ un ſargi. Wiſch patſ no ſewiſ neteek nekur wakā. Nekāſ nepalihoſ wi-nam wina druhmajāſ domāſ. Wiſch patſ ſewi ſoda, mehgina ataiſnot, uſkraut wainu ziteem waj apſtahtkeem, audſina-ſchanaſ, nelaimigam gadijumam, bet ſchauſ-migaiſ melnumſ no wina galwaſ neiſ-juh. Taſ winu baida un tirda. Schiſ melnumſ winu dſenā, un domāſ, kà ſu-rijaſ ſchauſta wina nabaga nowahrdſinato diwehſeli. Naw ſtarp zeetumneekem ne-weena weſela zilweka. Iſtlihdſ wiſch eekluht zeetumā, taſ ſaſlimt un ſirgt. Wiſch newar wairſ legiſti domat. Wiſch ſchaubaſ ſtarp meleem un pateefibu, ſtarp ſapni un nomodu, meegſ, ehſtgriba naw wairſ kabrtigi. Kermenis ſwihſt, ſirdſ darbojaſ nenormali, ſmadſeneſ pahruphtaſ. Sabojatſ gaiſſ, ſliſta bariba winu ſiſti un moralikſti wehl wairak nowahrdſina. Un zil laimigſ ir zeetumneekſ, ja taſ do-majaſ atradiſ zeefchanu beedri, ar kuru wiſch drihſt wakſirdigi iſrunatees. Tad wina ſeſā atkal paſpihd ſmadiſ, ja wiſch wehl wiſpahrigi ir ſpehjigſ ſmaidit.

Weenſ no muhſu beedreem ilgi no mums atturejaſ. Daſchi no zeetumnee-keem par winu ſobojāſ, peedraudeja tam pat ar pehreenu, ja taſ wehl turpmaſ buhſchot tiſ lepmi un augſtprahtigſ. Bet reiſ, kad tam atkal nelaimigeo ſobgaki uſ-bruka, wiſch weenteefigi un wakſirdigi teiſa:
„Brahli, laiſchat mani meerā. Eſ eſmu nelaimigatſ par jumſ wiſeem!“

Gan tee wehl smeeljäs waj wismas mehginaja smeetees, bet beidsot atmeta winam ar roku. Schis zilweks bija sa-mehrà wehl jauns, winam wareja buht apmehram gadu trihsdesmit peezi, bet raises un noseegums to bija padarijuschi wezaku. Birmâ laikâ winsch gandrihs nemas neehda, no wiseem iswairijäs, nefa neprašja, nefa neatbildeja. Bet no ta laika, kur es zee-tumneeseem usdewu galwas rehkinus, stah-stiju wineem gabalus is wehstures, runaju par daschadeem atradumeem un isgudroju-meem, tà ari par daschu wihru puhlem, uflabot zilwezes listeni, winsch manim sahka ustizetees. Mehš neprašjam weens otram, kapehž sehdam zeetumâ. Bet weenu swebtdeenu, kad pa pusdeenas laiku zitüs islaida pagalmâ, es paliku eefschâ, ajsbil-dinadamees, ka neefmu gluschi wewels, winsch palika pee manis un gandrihs paschapsinigi par to upuri, kuru tas ma-nim gribeja nest, manim jautaja:

„Waj juhs gribat manu dsihwes stahstu sinat?“

Es brihtinu padomaju, ihsti nesina-dams, ko winam atbildet. Zitam war-buht tuhlin teiktu: stahstat! waj ari leegtu: nestahstat. Daschs ir weegls ar saweem firds stahsteem, klahj wisu wakâ, peemelo dauds, dauds atwelf, dauds peeleeft, sa-grosa faktus, noslehpj sikhumus, kuri ral-sturo pascha negehlibu, tahda firdstahstus naw neds interefanti, neds leederigi dsir-det. Tur ir tikdauds nestaidribu, juku, leela un wiltota, ka nepeeteek buhtiska, lai waretu notiluma un daritaja dwehfeles darbiba zil nezil orientetees. Pats stah-stitajs nenofarst, bet sapratigam klaufta-jam neomuligi tahdâ neihstâ stahstâ klau-ftees. Domaju, schis nebuhs tahds.

„Ja jums ihsti ir patika un waja-dsiba, tad manis pehž ari stahstat!“ es beidsot winam teizu.

Mesinu, ka winsch manu weenaldsibu usnehma, jo es pat us wina nepaslatijos, bet us lahwinas augschupehdu guledams, lukhojos stihwi greestos.

„Es, ka mehds teikt, esmu isglihtots zilweks, wismas es fewi par tahdu us-fkatu,“ tà winsch eesahka, „zehlos no we-zakeem, kuri bija ne nabagi, ne ari bagati, war teikt, zilweti, kam bija saws darbs un sawa istika. Wini ar likuma para-grafeem nelad nebija nahfuschi konfliktâ, wini taisni no tamlihdiga gadijuma is-wairijäs ar wisleelako apsinibu un ruh-pibu. Mani wini audsinaja kahrtigi, flo-loja, baroja, gehrba un apghdaja pehž dsihwes teescham prasbam un sagaidija no

manis wisu labu. Kâ redsat, neefmu eedstints noseedsneeks!“

Winsch spihrtigi eesmehjäs, gandrihs kauni, — pirmâ parahdiba, kura pee wina manim nepatika.

„Ja, ir jautajums: waj es pawisam esmu noseedsneeks?“ winsch turpinaja, „negribu zitu preefschâ taisnotees, negribu noleegt ta darba, kura deht es te esmu eeflodstis, bet manim pascham preefsch se-wis ir interefanti, isfchirt scho prahwu, kuru es pats ar fewi klufbâ wedu un at-bildet us fefoscheem jautajumeem: waj esmu wainigs? Ja esmu wainigs, waj tad ari esmu noseedsneeks? Luht, wisš buhtu labi un leeta nebuhtu til sareseh-gita, ja es waretu nahft staidribâ par to, tahdas teefbas manim bija un ir us dsihwi? Waj bija pawisam wehrts dsihwot, ja, ari tas ir leels jautajums. Jo, ko lihds tà dsihwot, ka negribas dsihwot, kas pascham gluschi pretigs un nepanesams? Ko lihds walschitees un isliktees ar sawu dsihwi, kad ta naw ihsta, gribeta dsihwe, bet schabloniska ahstu komedija. Weens peenahft un saka tewim: sweiks! Gribas winam ziršt pa aufi, tahds mekulis un deedelneeks tas ir, bet ko tu darist, pee-klahjibas preefschrafti to prasa, lai ari es winam tapat atbildu: nu sweiks, sweiks! Ja, tà ir, tà bija un buhs. Tâ tas bija mahjâ, tà skolâ, tà ar draugeem, tà ar eenaidneekeem. Dsihwo tà us pulwera minam, ka til nepaspruht pateefba. Un kas ir ari wisa ta pateefba. Jau sen es esmu atmetis winai ar roku, tapat tà me-leem un wiseem teem krahmeem. Do-maju tikai: wajadsetu tikt kaut ka pee laimes. Atmetu wisas zitas domas un patureju tikai weenu: lukho, ka teezi lai-migs! Un tas luht, nu ir tas jautajums, waj tas ir noseegums waj wismas noseeguma zehlonis, ja zilweks mekle zeka us laimi? Es nestinu, zil katrs zits ir pee-kopis un peekopj scho sportu, kuresch dascham labam ir faktu laufis. Sinu tikai par fewi, ka bija laiks, un tas wehl naw wisai ilgi atpakat, kur manim stahweja weenigi laime prahtâ. Saule uslehja un noreeteja, nahja nakts un aiggahja, deenas issausa un famirka, bet lai bija seema waj wasara: domas mani dsina pehž lai-mes. Ihst un staidri fatot, seeweete bija pee wisa wainiga. Un to paschu winas, seeweetes, war un drihst par mums, wih-reescheem, teikt. Kahds welns mums us-trezeis scho nepahrtigo ideju, ka mums jamekle laime weenam pee otra. Un ka wina tur atrodama, tahdu mukku tizetaju

naw mafums. Ufnahf praktiſtam zilweſam wajadſiba prezetees, wiſch aprehſina, prezè to, kurai pehz wina domam ir dahwanas uf ſaimneekofchanu, kura ir tau-piga, ſtrahdiga. Bet teem tà ſauktajeem laimes engeteem, kuri ſmaida, dſeed, runà daiti, wiſch paeet weenaldfigi garam. Skaidri redſi: zilweſ naw ſawas laimes meklejis, bet to ir ſafneedſis. Bet tah-deem zilwekeem, tà manim, jau no maſotnes prahs, tà garaini, ſchaujas tikai gaisà, klišt lihdſ ar mahtoneem, draudſejas ar eedomatàm paſafu buhtem, kamehr nahf pee nelaimigàs apſinas, tà tam jakuhſt laimigam. Ja, ap to wiſa mana dſihwe groſſjās: es mekleju laimes, un nelaimie mekleja manis. Nelaimie mani atrada, es laimes ne. Tà tas arweenu mehds buht, ja ſchis paſaules leetas ne-nem tahdas, tahdas winas ir: weenfahſſchas, ſawà weetà derigas, zità weetà pawifam nejhdfigas un kaitigas. Es par to deefn zil neefmu iſmiſſ, tà manim ir jaſehd zeetumà. Es weenumehr eſmu jutees tà zeetumà. Arweenu manim tà bija ap ſirdi: tu eſſ tà eeflehgts, tewis nelaiſch pee laimes un laimes pee tewis. Tà ar zeetumu es eſmu apradis. Par manàm zeefchanam, tà tahdam, nemas naw runa. Es tikai puhlos iſſinat, no kura brihſcha es eſmu wainigs un kapehz manim ſchis zeefchanas uſliktas? Welte es eſmu par to domajis. Iſſtahtifſchu jums wiſu, ſpreeſchat tad paſchi! Sahſſchu no tàs weetas, tur domajos nahzis ar ſcho noſeegumu ſakarà, kura deht es te tagad atrodos. Es beidſu ſtudijas, kad biju diwidemſit peejus gadus wezs. Wiſpirmſ tehws ar mahti gribeja, lai es peenemtu weetu walſts deeneſtà. Bet tehws wehl laikà apkehràs, tà es tur eſot glufchi nederigs. Neefmu nekad pratis zilweſus un autoritates zeenit. Taiſnibu ſafot, es ar nopeetnibu neefmu gar ſcho jautajumu nodarbojees: zil daudſ ir katrs zilweſ ja-zeeni? Ir tihri japafmejas, bija paſcham ſirgi, katrs puika muhſu ſehtà ſinaja, zil wehrſ bija katrs ſirgs, bet es luhf, ta newareju iſdibinat. Redſu, weens ſaulains, otrs brangs, weens ſirgs, otrs kehwe, bet tas ari ir wiſſ, to es par ſirgeem ſinu. Genahza kufſcheers un pateiza: „Kungs, atnahfat uſ ſtalli, Darlingai uſnahzis kumelinfch!“ un es eju inſtinktiwi negribedams lihdſ, tikai iſrahdit, tà manim ir zil nezit intereſes gar ſaimneezibu. Nonahfu ſtalli, tur ſaſtrehjuſchi wiſſ mahjas laudis. Kehſſcha glauda kehwi, tà bubina, ari ganu puika bubina,

redſu: wiſſ preezajas. Tikai es neatrodu eemeſla, preezatees. Kaſ tur to preezatees: kehwei uſnahzis kumelinfch. Tas jau noteek wiſur dabà pee kuſtoneem. Par eerehdni es nepaliſu, bet nometos tehwa muifchinà, kura plaſchibas ſinà nebija leela, bet augligà weetà un glufchi bej parahdeem. Tehws drihſi pehz tam nomira, mahte wehl tagad dſihwa. Es no mahtes nebuhtu ſchlihbrees, wina ir laba un daudſ, daudſ ta ir preeſſch manis gabdajufe, bet mums bija jaſchſiras. Un tas notila — ſeeweetes deht. Mahte uſgribeja, lai es prezotees un proti, lai es prezot to, kuru tà manim bija iſtraudſijufe par wedeklu. Es ſcho „wedeklu“ apſattiju, nekaſ, ſeeweete branga, runà, ſtaigà, ehd un ſmejas, tà jau zilweſ, tikai uſ mani tà nedroſchi paſattijās. Bet es winai taiſni aſis teizu, tà winas prezet neprezefſchu. Tà ſarotams no manis bija leela rupjiba, jo ſchi prezibas leeta bija tikai manas mahtes ideja, un wina, zilweſ, ari warbuht pee manis nebuhtu nahfufe. Wina nobahla un ſahſa raudat.

„Wai Dee!“ wina eekleedsjās, „zil kauni zilweſi ir paſaulè!“

Redſeju, tà eſmu pahſteidſees. Gribeju atwainotees, bet jaunawa pagreeſa manim muguru. Tagad winai pilnigs gandarijums, tur es ſehdu zeetumà. No tàs deenas es ar mahti ſanaidojos, kamehr mehſ beidſot iſſchlihbamees, es deejgan weenaldfigs, wina aſaram un ſaraufiteem, neſaprotameem wahrdeem. Teefa, kaſ teefa, ja es buhtu mahtei klaufſjis, tad es te, zeetumà neſehdetu. Iſdalijàm, tà peenahzàs, mantojumu. Mahte pehz liſuma un teeſſbam wareja nemt wairaf, jo wina prezotees bija ſaimneezibà eelikuſe prahwu kapitalu, bet wina atwehleja manim wairaf, wina ſinaja, tà es neefmu iſſchkehrdetajſ. Es ſanehmu un pateizos. No ſchi brihſcha ſahſàs manas medibas pehz laimes. Ap to laiku muhſu prowingzes pilſehtà tratoja namu drudſis. Namus zehla, kam til eepatilàs toſ zelt, zehla ar parahdeem, ſpeſuleja ar nederigu buhwes materijalu, ar uſpirzeju neſinaſchanu, un kad es tur eerados ar ſawu maſo kapitalu kabatà, tad to drihſumà bija ſaoduschi wairaf nekà duzis wiſai manigu un attapigu rebineeku. Bet es, nojauſdams, tà eſmu laimei uſpehdam, pilſehbas nomali, eſera malà, wiſai romantiſkà weetà, nopirkos grunts-gabalu un liſu uſ ta uſzelt maſu, bet greſnu diwſtahwa toka waſarnizu, kaſ manim toreifejà meſcha lehtuma deht iſnahza par maſaku ſumu, nekà to waretu

domat. Es ta privatjuristis ussahku prakfi, sahsumâ ar weiksmi un sekmem, bet manim apnika schi neekofchanâs gaz zitu familijas un weikala leetam. Es sahku rakfiit kahdu darbu par reformazijas laikmetu, wehsture mani arweenu wisai intereseja un faistija, un gribot negribot nahzu beidsot fakarâ ar teatra laudim. Gepatitlâs manim koti kahda atrise, wisa winas buhte manim fludinaja laimi. Izhumâ teittis: voni, vidi, vici! Mehs apprezjamees. Wina nahza pee manis ar to norunu, ka ta paliks fawâ sfaturwes darbiba, kâ lihds schim, un manim bija winai jadod drofchiba, ka ta eventuelâ gabijumâ, kur es saudetu fawu mantu waj darba spehju, dabu ismaksatu sinamu sumu. Iif gudra arweenu feeweete ir, it ihpashchi tad, ja ta reds, ka turigs wihreets winâ eefstatijees. Wisu, kas bija japaraktia, es paraktiju. Iifam falaulatees. Domaju, nupat buhs laime rokâ. Bet tuhlin pirmâ deenâ iszehlâs muhsu starpâ strihds, mana mahfleneeze manim pahremeta, ka es gribot winai dot nesin kahdus preefschrakstus. Dshwojam, kâ faka, kâ suns ar laki. Es biju pastahwigi greiffridigs, wina manu wahjibu isleetoja jif spehdama. Beidsot peenes manim kahdu papiru, attal manim japaraktias. Es lasu, lasu, manim sahft azu preefschâ wifshirbet un lihgotees. Mana mahfleneeze noslehgufe kontraktu ar kahdu ahsemju teatra direktoru, manim kâ wihram jadod us to atkauja. Es faku: es neparaktiischos! Tu wari dshwot tepat. Kas tad tu manim par feewu, ja tu aishrauz fweschumâ un tur spehle zitu preefschâ teatri. Bet wina beidsot isdabuja, ko gribeja. Ka nedabu ar kaunu, to dabu ar labu. Te kahdu deenu es dabuju sinu, lai es famaksaju fawu wefeli. Kahdu wefeli? es eekleedjos. Sinaju, ka azumirkli newar nelahds wefels buht maksajams. Aishrauzu us pilsehtu, pahreelinos, ka bankâ ir teescham wefels ar manu paraktu un nu atzeros, ka schis wefels blanco par 10,000 rubkeem stahweja manâ rakstamgaldâ no teem laifeem, kur es pirku gruntsgabalu un zehlu wafarnizu. Wefeli es wareju isleetot, bet neisleetoju. Bet kâ wifsch aistika no mana rakstamgaldâ us kanku? Unahza manim tuhlin aishdomas us manu mahfleneezi, bet indofaments bija manim pawifam fweschsh. Iipraschnaju feewu. Wina leedsâs un mani islamaja, kâ es usdrofchinotees, winu apwainot. Ushewu scho leetu detektiwam. Tas beidsot manim pastinoja, ka mana

wefela indofants jau preefsch wairat mehnescheem aishlaidees us ahsemem, ka tas ar manu feewu ufturejis fakaru un ka wina dshwes weeta nesinama. Tagad aishdomas us manu mahfleneezi pilnigi apstiprinajâs. Es aif sahpem waj ismifu. Ta nu bija mana laime, pehz kuras es biju dshnees. Mana feewa bija mani peewibluise. Es pahrdomaju un attal pahrdomaju un winai beidsot teizu: „brauz projam! es tewis teefam neusradshchu. Bet ja tu wehl no manis ko pagehress, tad es tewi us weetas nogalinashchu!“ Wina nobijas, ta sinaja, ka tur, kur es draudeju, ar mani newareja jokot. Es esmu mihkts un wahisch tikai lihds sinam mehram. Kad tas pahri, tad es wairs negaidu un netizu. Un kâ wina fapafajâs un aishbrauzja. Meers winas pibschkeem. Bet es metos us tikra slifona dshwi, nedariju neta, istiku ar mas. Lai wefeli waretu famakfat, aishewu pehdejos kapitala atlikumus un nu dshwoju, kâ waredams. Istiku ar masumu, taupiju, kur waredams. Ushdshwojam wafarnizu jeemâ tikai mehs diwi, es un mana weza deenestmeita, kura fapaktijas ar manu mahiti un faprotams wifsh leetas par mani ishebloja labaki, nekâ tâs ihsteniba bija. Mehs apdshwojam pufi no augshas stahwa. Naktis newareju gulet. Stahweja prahâ wifsh notikumi, tik raibi, tik netizami, bet aust rihts, un israhdas, ka tas wifsh dshwa pateeshba. Kahdu deenu eenahl pee manis deenestmeita un faka: kungs, ar muhsu mahju naw labi. Leja weena feena pilna zaurumeem un us grihdas redsamas weetweetam masas ischupinas, glushchi kâ tad sabgu sfaidas isbahrstitas. Sahju apstatiitees, teescham, feenas zaurumainas, kâ lodem isshauditas. Uplehsham tapetes, redsam, dehli un balki no tahrpeem ehstin faehsti. Iifu atfaukt namdari — leetprateju. Tas apstatiija wifsh ruhpiigi wafarnizu, pagrossija galwu, paswilpoja un teiza: kofgrausis! wifsh mahja eemetees kofgrausis! Es apprahijos pehz lihdsella pret scho kofgrausi, bet namdaris nolleezinaja, ka esot schabbi, tahdi lihdselkishi, bet namu, kuru kofgrausis jau kâ pahrnehmis, kâ manejo, wairs newarot glahbt. Ilgakais trihs, lihds peezi gadi — tik ilgi to wehl warot kâ neubht apdshwot, ja gadotees kahds ihreneeks, bet tad nams latrâ sinâ janoplehsh. Sahtumâ es schis leetas wehl tik tragifki neushewu, bet naktis, kad wifsh bija klusu, es sahku usmanigi klaufitees, kâ kofgrausis nemas pa feenam, pa gree-

ſteem, pa grihdu. Un litàs, ka ari manà galwà tas bija eemetees, tif graufoschas domas mani mozija. Neparu leegt, ka ſchi weentuliba, kurà es dſihwoju, mani padarija par greuhtſirdigu eedomataju, kurſch dauds blehnu fafantaje, bet pateefa ar mani bija par dauds nitni apgahjuſes. Tad ari es kahwu fantaſijai pilnu waku. Daſchu labu nakti deeneſtmeitai wajadſeja nahkt manà iſtabà, adit waj ſchuht, kamehr es eemigu. Reif es winai pateizu, ka es noſchauhſos, ka wiſai manai dſihwei naw nekahda pamata, nekahdas wehrtibas. Tad wina ſakta raudat. Un nahloſchà deenà wina iſpraſijàs uſ pahra deenam, wina grihot aiſbraukt pee manas mahtes. Manim wajadſeja no-deewotees, ka es pa ſcho laitu ſewim nefa fauna nedarifchu. Es paſmehjos un teizu, ka nefas nenotifs. Dtra deenà wina de-wàs papeeſchu uſ pilſehtu, es maſleet wehlat. Neſinu, kà tas nahza, mani pahrnehma ſawadas domas: nodedſini ſcho grauſtu, lai iſtuhp ſchis nejehdſigais nams, kurà eeperinajeſes kofgrauſis. Lai ſchis kofgrauſis, kurſch manim manà dſihwe wiſur ſekojs, reif ſadeg, warbuht iſ dru-pam un pelneem uſfels jauna, labata dſihwe. Tahdu fraſu wiſmas dſejneeki leeto. Bet es ſcho fraſi gribeju realiſet. Palitu lihds wakaram pilſehtà. Satiku pahri paſinu, tee brihnijs, zif es jautres un runatnigs palizis. Un taiſni toreif, pehz ſchi notikuma ar weſſeli. Lai gan es neweenam nebiju par to ſtabtijis, to-mehr wiſi to leetu it ſmalſi ſinaja. Ja, es jutos nu pawiſam zits wihrs. Si-naju, ka jau nahloſchu nakti es buhſchu brihws no ſawas waſarnijas. No lai es eefahku ar tahdu mahju, furu pahrnehmis kofgrauſis. Un wiſch beidsot graufàs waj manà ſirdi, tif weentulis un atſtahts es jutos. Ja, es eſmu ſlimiga rakſtura zilweſs. To es waru teikt pehz wiſa ta, to es toreif ſajutu, kad dewos lahjam pa naktis tumſu uſ mahju. Noſpreedu uſlaiſt ſawam nelaimigajam grauſtam ſarkano gaili par weetas nolihdſinataju. Taiſni waj manas jaunàs nahkotnes ſenitſam, brihnuma putnam, wajadſeja pazeltees iſ ſchim leeſmam. Jaunam un ſlaidram manim wajadſeja atdſimt. Es eegahju preeſchnamà, iſdariju wiſu ahtri, kas bija darams. No ſawam grabaſcham es nefa negribeju iſglahbt. Un manai deeneſtmeitai, kurai wihrs turumà deeneja kà fabrikas ſargſ, manà waſarnià gandrihs nekahdu leetu nebija. Weenalga, ar wi-

ſteem tif ſmalſi uſ mata newar aprehfi-natees, ja zilweſs grih ſawai idejai ſekot. Kà apreibis es eefrehju ſlà un gaidiju, kas nu notifs. Igi neredſeju ne dubmu, ne uguns. Pee koka peepedees, es ar bailem wehros, kad leeſmas ſpraudifees zaur juntu un gawiles par kofgrauſcha nahwi. Es jau nebiju ſawa nama iſpoſtitajs, wiſch, kofgrauſis bija tas. No-plihſcheja kà neſpehzigſ leelgabala ſchah-weens. Weenà azumirkli waſarnizu pahrnehma leeſmas. Es preezajos kà behrns, ka nu ſadeg kofgrauſis lihds ar ſawu laupijumu. No behrnu deenam ſakot wiſch wiſur manus pamatus bija iſgrauſis.

„Nu ſadeg wiſs, wiſs, kas ir preeſch manis bijis!“ es domaju, bet peepeschi iſ waſarnijas atſkaneja waimanas. Es ſlaidri dſirdeju, kà pa wajeju logu no augſchas kleeſja mana deeneſtmeita. Es ſrehju, winu glahbt. Bet peefrehjis waſarnizai klah, es redſu, ka ir par wehlu. Durwis atrahwis redſu, wiſs nams pilns leeſmam, trepes jau ſakti-tuſchas. Iſſteidsos laukà, domadams, warbuht wina war iſleht pa logu laukà, es ſtahweſchu apafchà un uſtwerſchu. Bet pa logu wiſknoja uguns. Mana uſtizamà kalpone bija jau krituſe leeſmam par upuri. Wehlatu iſſlaidrojàs, ka wina no-kawejuſe wilzeenu, bija atgreesuſes uſ mahju un eegahjuſe pa ſehtas durwim, no kuram ta paſtahwigi neſaja atſleghu. Tà negrihot es biju kluwis par ſlepkawu. Sahlumà es pilnigi apmulſu un ſtahweju degoſchà nama preeſchà kà ſaſtindſis. Tad mani ſagrahba breeſmigas bailes, iſmi-fums par wiſu, duſmas par to, ka kofgrauſis tatschu beidsot mani uſwarejis.

Un es ſalehjos un dewos uſ balkona, lai ſtreetu degoſchà namà, lai ſadegtu lihds ar ſawu nelaimigo kalponi, lihds ar kofgrauſi un ar ſawu nelaimi. Bet uſ balkonu mani kahds nokehra. Tas bija naktis ſargſ, weens no pirmajeem, kuri bija atſleiguschees weentuligajà nomalè uſ ugunsgrehtu. Es drebeju pee wiſas mee-ſas. Manim bija bail, redſet uguni, naktis tumſu, es wareju kleeht aiſ ſahpem. „Wed mani uſ poliziju!“ es naktisſargam uſſauzu. Tur polizijas birojà es meegainam deſchurantum wiſu iſſtabſtiju. Bet tiklab tur, kà ari teeſas preeſchà es zeetu kluſu par kofgrauſi. Baidijos, ka manis ne-eleel trako namà. Un tà mani atweda ſchurp . . . Bet to juhs par wiſu to do-majeet? . . .“

Laura.

Komedija weenâ zehleenâ no Hallija.

Personas.

Laura, aktrise.
 Sahnis Wihtols, adwokats, winas wihrs.
 Sakkalns, dramaturgs.
 Minjona, rezentsenta Sarina seewa.
 Sete, istabu meita.

Krahšnis buduars adwokata Wihtola dšihwollî. Seenas un greeſti tumschi ſila ſamta krahšâ, ſofajš, kuſchete un krehſti pahrwilkti ar tabdas pat krahšas ſihdu. La kreiſi durwis, kuras wed ſahlê, pa labi — dšikal dšihwollî. Laura, glibtâ ribta ſleitâ, ſehš pe rakstama galda un raksta. Sahles durwis parabdas Wihtols, wehl jauns wihrs, ar bahrdu un ſimpatiflu, melancholiſku ſeju, un Laura pajet galwu.

Laura.

Tu jau eefi?

Wihtols.

Ja.

Laura.

Un tad tu domâ pahrnakt?

Wihtols.

Newar noteikt. Man ir titai meera teefâ ſchodeen dariſchanaš. Weena ween prahwa. Kâ iſteefâš, tâ nahtſchu mahjâš. Un tu? Tu ari domâ iſeet?

Laura.

Wakarâ uš mehginajumu. Swehtdeen, ſini, ušwedis Sakkalna lugu, un man ir tajâ galwenâ loma.

Wihtols.

Un lihds tam tu mahjâ buhfi?

Laura.

Ja.

Wihtols.

Ko tu tur rakſti?

Laura.

Setei ušſihmeju, kaš tai pehrkams ſchodeen.

Wihtols.

Nu tad ſweika. (Noſtuhpſta winu uš peeres un noet.)

Laura (ſauz winu atpaſat).

Schanno!

Wihtols (atſauzas).

Ja? (Paleet durwis).

Laura.

Waj prahwa, kuru ſchodeen aiſſtahweſſ, eewehrojama?

Wihtols.

Wiſweentahriſchakâ. Neeka leeta, ja- peedſen nauda. Kadeht tew taš jaſin bija?

Laura.

Tapat ween.

Wihtols.

Sweika. (Noet.)

Laura (weena).

Neeka leeta. War iſnahkt nepatihlami. Wiſch drihš war atgreesſtees un iſtrauzet muhš abuš. Wiſš manš planš war iſjukt. Taš nedrihſti notikt. (Paſpeeſch electriſto pogu.) Kaut jel rakſtiuje, lai taš drihſat eerastoš. Det pate ſtingri noteizu. Taš drihſat neeradiſeek. Neeedroſchinaſeek. Kaš ſin, waj ſchis tam nebuhš pirmaiš rendez-vous. Tak wehl tik pahrak jau- niſch, gluſchi newainigš, kâ leekâš. (At- gaſchâš krehſlâ, tâ raſidamâš.) U, Deewš, kâ mihlu winu!

Sete (eenakt).

Juhš gan laikam ſwanijât? Ko pa- wehleſat?

Laura.

Waj kungs wehl mahjâš?

Sete.

Nupat kâ iſgabja. (Iſſſieduſe ſwanu eeſſanameek preekſchnamâ.) Wai, man jaet! Tur kaħš ſwana.

Laura (ſatruhtuſeš).

Swana? Waj neefi titai pahrklauf- juſeš? Runâš ſtundaš ir jau garam un —

Sete.

Ne, ne. Nepahrklaufſioš. Jau otru

reift swana. Kad schurp jau nahzu, pirmo reift. Warbuht patš kungs. Kas aifmirsees. (Aifseidias.)

Laura (weena).

Un ja nu Sakkalns ari? (Bezejdamās.)
Ja ir tas pahrgalwigs un manus noteikumus neeweibro? Sin abi tagad durwis fastapufchees. Ko ar wineem abeem eefahfchu? Wihrs tatschu nesina, ka Sakkalnam es rakstijuse, Sakkalnu pee fewis eeluhgufe! Ne, nebuhs Sakkalns, nebuhs. Wehl tik agri. (Klaufas.) Wihrs tas ari naw. Seeweefcha balss. Un prafa, waj es mahjās. Ka titai naw Sarineene! To feeweeti ne azu galā neerebfu! (Peeceet pee durwim.) Kā tad, ta pate! (Atahpjas.)

Minjona (wehl aif durwim).

Kur wina, buduarā?

Laura.

Ta feeweete lihds taklam man jau apreebufēs. Nepaeet ne deena, kad jau atkal neatschaujās!

Minjona.

(Wehl puslihds jauna, jautra, spehta un dšhwibas pilna feeweete, ari flaišta. Gebrufēs melnā gebrā, tā leetin uslektā taljā ar farkana šhda truhsti. Galwā šalmu zepure, ar platām malam, koplām spalwam.)

Sweifa! Tu wehl rihta kleitā!

Laura (usgawiledama).

Minjo! (Peešteidias tai klapt un triht ap katlu.) Tas ir labi, ka tu atnahzi. Es tewi tā gaidiju — jau wakar gaidiju. Kad ehft tu pee manis wakar nepeenahzi?

Minjona.

Wakar? Kur es wakar biju? Leekas, ka pee tewis ari biju?

Laura.

Ne. Pee manis aifwakar tu biji.

Minjona.

At, ja! Wai, tā esmu notufufe! Pee-gahju pee Kalnimeem, un teem tas stahwās trepes, fini, neatradu mahjās, pee tawām durwim jau waj fakimt tairšjos!

Laura.

Nu, ko tu stahwi, peefehstees!

Minjona (nofehstas).

Un kā tew mana jaunā kleita patihft?

Laura (ari nofehdamās).

Loti flaišta! Tu isstatees pehz zirka damas! Ne, proti tu gehrbtees! Un leezees wehl pawifam jauna.

Minjona (fabnis).

At, tā schi runās! (Ditti.) Un tu par fewi ari neschehlojees! Tu loti labi ehft

usturejufēs. Un tawa gihmja krahsa pat jau pahrat balta. Tawš wihrs kur?

Laura.

Teefā.

Minjona.

Apbrihnojams zilweks tawš wihrs. Selta zilweks, maišes gabals! Tu ehft apflauschama. Ne, pateefi! Tew winsch jabeewina. Winsch klufs gan leekas, reti runā, mas, pawifam mas, bet eerunasees, ari ir ko paklausitees. Bedribā nupat wehl wakar, pilnā beedru šapulžē, stundas diwas norunajis, wiš pekritufchi, wahrdu weetā teizis. Sin, wiša pilsehta par winu schodeen runā. — Un kahda mana wihra rezensija? Tew pa prahtam?

Laura.

At, par treschdeenas israhdi —? Loti meerā.

Minjona.

Un kas par tewi teifts, tu ari meerā?

Laura.

At, es ar fewi pate nemeerā. Man tā ween leekas, ka wairš neattihstos. Un neeet wairš uf preefchu nofihmē eet atpak.

Minjona (fabnis).

Grib, lai paglaimoju. Belti gaidi! Deesgan tew jau glaimojufe! (Ditti.) Lai tā, bet mahfšleneze gan tu ehft! Un wehl no muhsu labakajām weena. Un alga tawa ari laba. Lai gan preefch tewis ta no masa swara. Tik bagats wihrs.

- Laura.

Ja, dšhwe man laba. Bet waj ta mani ari apmeerina, — jautajums.

Minjona (fabnis).

Interesanti! (Ditti.) Un kahdā finā dšhwe tewi neapmeerina? Waj tew ka truhft?

Laura.

Kā tew to lai faka. Tā ir grehti noteift. At, atwaino! (Bezejdamās.) Uf azumirkli tilai! Man kehftchaj janodob fihmite, eepirkumi, schis, tas wehl japaflaidro, weenu ween brihdi! Schurp fault man netihft winu —

Minjona.

Luhdsu, luhdsu. Eh ween ej!

Laura.

Tu uf mani nefaunosees?

Minjona.

At, nerunā jel neekus. Eh jel!

Laura (fabnis).

Sinkahriba fahft jau ruhgt. (Ditti.) Mehš wehl parunafim. (Roet.)

Minjona (weena).

Man schteet, te naw wairs labi. Te ir kas gadijees, waj wehl gadisees. Un tas man jaissina. Ari issinachu. Un sen jau paredseju, ilgi te wis neees labi! Paredseju, kad wehl nebija tee abi saprezejuschees. Un nebija ne saderinajuschees, Zahnitim tuhlin es teizu, dari ka fini, dsihwo, draudsejees, bet prezet ween tu winu nepreze! Laimes nebuhs tew ar winu! Ta tam teizu, ta nu peepildisees. Pate wina nowihla no manis Zahniti, zitadi tas mani apprezejis, labi ween jau bija mani eefehrees, atwihla un nu tai Zahnitis jau apnizis, wehl gan labs, wairs neapmeerina. Gudris gan nefad naw Wihlots bijis! Waj gudris warejis no manis atmestees! — Nu ne man, nedsj ari pascham laime kahda! Kamehr jauna bija, dsihwoja ka daschdeen saka! Lai nu wehl ar weenu, otru, bet tai taf bijuschi ir peezi, fesch! Pa trihs, pa diwi weena laik! Un nu gan schi ka seewa godu glabas?! Tahda wahrna pehrta, tahda nepehrta! Ka winai dahwanas, lai ari kahdas, neleedsu, nedsj ari toreis leedsu. Tai dahwanas, tai slawa, bet ka ta tikuse pee sawas slawas? Reklamisti bundsineeki, kuhtri bundsineeki! Ja nedodi tu naudu, atdodi tad pate sewi. Ar manu Sarinu tai ari peedsihwojumi!

Laura (atgreeschas).

Tu fini, ka swehtdeen uswedisim jaunuu lugu.

Minjona.

Sakkalna?

Laura.

Tu pasihsti winu?

Minjona.

Ari wina lugu pasihstu. Un luga eewehrojama! Kas jauns, kas nebijis wehl muhsu rakstneeziba.

Laura.

Tas tawa wihra domas?

Minjona (sahnis).

Tschubsta! To es tew nepeedoschu! (Ditti.) Ta stan ari mana wihra spreedums.

Laura (sahnis).

Ta wairs ilgi nenosehdès! Schaus ka bulta projam! Un ari laiks jau. (Ditti.) Un Sakkalns pats? Ka tas tew patihl?

Minjona.

Gluschi labi. Nelas jau nekaisch. Patihkams zilweks.

Laura.

Patihkams un staisis! Un wina azu

warai pretotees ir neefsehjams. Ar laipnibu ween eegubt mihlestibu, seewas, genialas seewas firbi, — genijs, tikai genijs eefsehj!

Minjona (sahnis).

Al, tur ta metuse nu sawu makschkeri! Nu es wisu sinu! (Ditti.) Es tif turwu winu nepasihstu. Nepretojos. Wihrs man stahstija, ka tam jau libgawa. (Peezelbamàs.) Ja, bet nu man jaet. Deesgan ari es pee tewis fehdejuse.

Laura (mihli).

Wehl kahdu brihtinu gan wareji!

Minjona.

Sirsnin, newaru! Weetàs divàs, trijàs man wehl japeeet, un pusdeenu bes manis wihrinisch, sinu, neehdis. Tew, sin, ari loma jamahzas, wakara mehginajums — ?

Laura (paspeesch elektristo pogu).

Un tu turp nenoeesi? Us mehginajumu?

Minjona.

Lailam ne. Nu sweika! (Riht ap tallu un stuhpsta.)

Laura.

(Pawada winu. Durwis atskatas un met ar rolu Setei.) Tu ej aptahrt! (Noet.)

Sete.

Deesin, kas tai kundsei manai! Ta wehl nefad naw gihmi sawu pluzinajuse ka schodeen! Un nomasgajuses, jau slauzjidamàs sahka speegeletees! (Noet.)

Laura (weena).

Diwi saki reise noschauti. Abi noschauti un abi mani. Birmais, winu ta wisdrisfati no kalla nodabuju, Sakkalnam nu zesch ir netrauzets, un otrais, es un Sakkalns, ar mani nenoflehgtais wina sakars, — schodeen buhs jau sabeedribas noslehpums. Sahls wif runat, norunàs, kas eefahlumà plezus raustis, sptaus un pukofees, nelas, gan apradis, lecta nowezosees, saudès interesi, ahrahrtiba paliks fahrtiba! Un riht waj parihl abus muhs us eelas redses, nebrihnisees — neeesim taf abi sakehruschees, ta tad peellahjigi. Un wihram wini, neeki, neeestahstis! Man winsch wairaf tizes, neta wineem wisem! Pasihstu es sawu weenteesiti! Winam ir wehl masaf prahta neta Minjonai. (Masa pause.) Al, tu tschubsta! Al, tikai mahfleneeze esmu! No muhsu labafajam weena! Ne, es pirmà esmu, pirmà! Un pirmà esmu, palikschu, buhschu! Wehl juhtu sewi spehku, dsihwibu, tif daudf uguns, swehtàs mahflas uguns, spahrni, wif man ira! Un winsch — winsch

mani jels, winsch manus spahrnus ziläs, uf saweem spahrneem pate zelsches, winsch mani kaufes manäs paschas ugunis! Un wihrs — mahkflai kalpoju, ne wihran! Tam man ir jakalpo un, ja winsch newar, wairs naw spehjigs, uf manu laimi nedrihst winsch man zekä stahtes! Es laidischos uf mahkflas augstumeem, no tureenes es winam sawu smaidu fuhtischu un, lejä nonakhtuse, winu aplaimoschu! Sakkalns man nekäs tä ribks, — isman- toschu winu, pametischu, wihru sawu ta- deht neatstahschu.

Sete (durwis).

Kungs pawehleja man uf pastu eet. Divas wehtules apdrofchinat. Waj newaretu tagad? Jums neka tak newajadses?

Laura.

Tagad? Ne, tagad wehl newar. Gan paspehst. Es teikschu, kad tew jaet.

Sete (sahnis).

Brihnums, kadeht tagad newar. Wifs man jau ir apdarits. (Diti.) Labi. (Noet.)

Laura (weena).

Ut, tä es mihlu winu, tä wehl mihleschu! Besgaligi! Kä wehtra fagrabschu es winu! Sew libdsi rauschu, nefsichu augschup, ar winu aismirstees, pee wina fruchtin nebuhtibä, sliht fwehtos Letes uhdenos, ar winu — at, laut winsch nakhtu jau! (Wasa pause.) Bet ja nu winsch nenahst? Nenahst —! Ne, ne, winsch nahst! Winsch nahst!

Sete (durwis).

Kahds kungs te atnahjis. Pee jums. (Pasneef wistakarti.)

Laura (eestatijufes lartä).

Sakkalns —? Un es wehl nepahrgehrbuses! Pawisam aismirsu, ka man wehl japahrgehrbjas! Ut, ta Minjona! Mitureja mani, galwu sagrossja, tä taf newaru es winu peenem! Bet eet un pahргеhrbtees, tas pahrat ilgi, driht ari tas war atgreestees — ne, naw laika! (Setei.) Teiz, ka gaidu winu.

Sete (sahnis).

Kundse mana twihst — tä apdeguse malkas pagale! (Noet.)

Laura (spoguta preekschä).

Ne, nekäs! Sawä sinä tä wehl labati. Wehl jo lairinoschaka es esmu!

Sakkalns (eenahst).

Atwainojeet, ka tif agri, agraki tä bijät noteikuschil! (Slubpsta rolu winai.) Bet taisni ap to paschu laiku man ir jaerodas scho- been redakziä.

Laura (smaida).

Par to nekäs. Luhdsu! (Norabda, tur noschtees.)

Sakkalns.

Pateizos. (Noschstas.) Jubs rakstijät, ka jums ar mani ir kas pahrrunajams.

Laura (aci noschstas).

Ut, es tä apreibuse schodeen! Wifu nakti neguleju, to runaju, wairs pate newaprotu!

Sakkalns.

Jubs juhtatees newefela —?

Laura.

Es nakti neguleju, weenäs domäs pawadiju.

Sakkalns.

Man tas loti beeschi gadas. Un ja tä negaditos, deefin, waj mas rakstneeks buhtu! Nomoda nakti aust un saigo skaisu skaissee sapni! Un domas, kuras nakti libo, rihta aufmä top par nodomeem.

Laura.

Par jums es wifu nakti domaju.

Sakkalns.

Par mani —? Waj smehket atkauts?

Laura (eefmeedamäs).

Luh—dsu!

Sakkalns (iswell etwiju).

Ne, eseet atklati! Ja duhmi jums warbuht ir nepatihkami, es pazeetischos. Lai gan es koti kaisfligs smehketajis.

Laura.

Turpretim! Loti patihkami! Luhdsu, luhdsu! Tikai kuras katram gan te newattaju. Pat ari wihran sawam —

Sakkalns.

Ja tä, es ari nesmehekeshu! (Niswahsch etwiju.) Es esmu prinzipä pret privilegijam.

Laura.

Ne, nesmehket pee manis juhs wairs nedrihstee! Smehkejeet, ta mana wehleschanäs!

Sakkalns.

Par peespeeschanu — zita leeta. (Patlausa.)

Laura.

Waj teefa, ka jau lihgowains juhs esat?

Sakkalns.

Ja.

Laura.

Es netizu. Ne ziteem, ne jums pascham.

Sakkalns.

Luhdsu neschaubitees. Droschi ween man tizet warat.

Laura.
Waj juhfu lihgawa ir bagata?

Sakkalns.
Sawâ finâ.

Laura.
Gewehrojams kapitals?

Sakkalns.
Preetsch manis eewehrojams kapitals.
Naudas gan tai nawa. Tapat tã man.

Laura.
Staiſta?

Sakkalns.
Rã kuram. Man pa garſchai.

Laura.
Es juhs nesaprotu.

Sakkalns (sewi).
Tewi gan es fahku ſapraſt! (Ditti.)
Rahdã finã?

Laura.
Juhſ eſat mahſſleneeks, un genials,
wehl wihreets, jauns wehl, leekas, ka juhs
eſat pahſteigufchees. (Naiwi.) Es neſinnu,
tã mihlẽ mahſſleneeks, bet tã gan domaju,
ka ſawã mihleſtibã leef wiſch wiſu eekſchã.
Leef eekſchã ſewi, ſawu es, un atdod o-
ram wiſu, wiſu! Un kas tad mahſſlai
paliks? Jums juhfu mahſſla paliks no-
wahrtã.

Sakkalns.
Juhſ tã domajat, tã gluſchi naw. Ja,
wiſu ſewi dodam, atdodam, bet ari preti
nemam, weekã nemam, kuhſtam, lihds ar
ſawãm juhtam kuhſtam! Un to, to mehſ
pawifam ſakauſejufchi, mehſ lejam, pah-
lejam jaunã, zaurſpihdofchi ſtaidrà trautã,
dſihwã kriſtalã. Un tad ween ihſti mehſ
iſ ſewis ſmekam. Iſ paſcha dſikumeem
tad ſmekam.

Laura.
Un brihwiba?

Sakkalns.
Juhſ domajat, ka ſawã mihleſtibã
nebrihwẽ, ſaiſtits juhtos? Gluſchi otradi.
Mihleſtibã wiſas ſaites raiſa. Mihleſtibã
tikai zilweks augſchup zetã. Mihleſtibã
debeſis.

Laura.
Tur juhs tiſfat ari neprezejufchees.

Sakkalns.
Lauliba ir mihleſtibas pilniba. Un
ari ehrglim ligſda ſawa.

Laura.
Bet ehrglis tiſ ar ehrgli pahrojas, un
juhfu lihgawina, ſin, ir tilai dubja balta.
Un juhs wehl jauns, jums jabuht wehl

tã zeribai, tiſ ſakam, un zitu zeribã jums
ari paſcham jaſato.

Sakkalns.
Ar ziteem wahrdeem?

Laura.
Jums ſpoſcha nahkotne un ta jums
jaeguhſt. Jums tai pretim jaet. Un
jeſch uſ nahkotni ir ehſſchku pilns. Ne
tikai kahjas, rotas, peere, ari firbs tur
aſſno. Juhſ to wehl neſinat, es ſinnu.
Juhfu uſwara buhs tilai jihna. Stau-
diba, neſapraſchana, pahſpraſchana, ne-
tiſſcha un tiſſcha, nelabwehtu ſaunpraſ-
tigã, ſamaſgotã ſpreedeleſchana, wiſſ tas
dauds ſpehta praſa, ſchkeeſch un praſa,
ſeeweefchi jums daudſejadã finã lihdses.
Juhſ ſaprotat mani?

Sakkalns.
Seeweefchi, ne ſeeweets. Saprotu, ka
ne! Bet ſeeweefchi muhs pahraſt nogur-
dina. Tadeht nodofchanãs ſeeweefcheem
mums neatmaſfajas. Un zitu dwehſelem
kas ſeedus laupa, tahds drihſ ween ari
pats top kails. Un mani ſkaugi, nelab-
wehti, lai tee pamehgina beedet mani.
Nebihſchos. Dauds, ja tee eſpehs ap-
tunſchot manu tagadni. Un man no
ſwara tilai nahkotne. Pee manas nah-
kotnes tee netiks. Tadeht ka ta mana.
Waru weenu, otu kauju ſaudet, bet ne
uſwaru. So ſawu uſwaru pats ſewi neſu.
Ta mani apſpihdẽs, weenalga, kad. Pehz
manas nahweſ, kapã mani, naw par wehlu.

Laura.
Juhſ pahraſt eedomigs.

Sakkalns.
Paſchappina tak naw eedomiba — ?

Laura.
Un tomehr ſafu, taiſni ſafu, nepre-
zatees!

Sakkalns.
Bet pate juhs tak ari prezejufes!

Laura.
Bet waizajat juhs mani, kas ir mih-
leſtibã? — man jateiz jums — (Pattufu.)
wehl neſinnu, kas mihleſtibã.

Sakkalns (ſahnis).
Wehl wina neſina! Un gadi tſchetri
jau, tã prezejufes! (Ditti.) Labpraht tizu.
Jums pahraſt darba, maſ ween watas,
neatleef, kad ſewi nogremdetees. Un analiſe
grubta leeta. Paſchanaliſe ſewiſchki.
(Sahnis.) Ta labpraht paliktu par ſtol-
neezi un es lai buhtu tai par ſtolotaju.
Ta domã laikam, ka wehl jaunã!

Laura (fahnis).

Nefa winsch nered! Rakstneeks un tif allis! Tomehr jamehgina man wehl zitadi. (Ditti.) Miblestiba, dshwe, wiss ir mihkla.

Sakkalns (fawi).

Un tu gan laikam ari mihkla! (Ditti.) Un kas ar mani jums ko pahrunat? (Paslatas pulsteni.) Man mas ween laika. (Sahnis.) Kaut jel drihsaki projam titu! Man winas istureschanas jau fen ka us-krihtofcha bija.

Laura (domas).

Redseet. Man wajasetu juhfu padoma. Pate nesinu, ko darit. Te kahda stufe, jaunina, wehl gluschi jaunina, pahrbdeenam man suhta pa wehstulei, luhdsas palihdsibas.

Sakkalns (fahnis).

Stan ka pasata. (Ditti.) Palihdsibu? Kahdu?

Laura (melle uf galda).

Te winas wehstule. Wehl schoriht peefuhfita. Pallaufatees, ka wina raksta. Ka redsat, wehstule ir garu gara. Wisu tadeht nelasichu. Un tahdas ween man wina suhta! Un tahdas juhtas winai! Juhf usflauffatees?

Sakkalns.

Luhdsu! (Sahnis.) Es esmu teescham sinkahrigs.

Laura (lafa).

Muhschiga nabadfiba, weentuliba, ar fewi un ziteem, pee ka lai greeschos, ja ne pee jums, kas ari esat dshwes wahrdsinata, pahrbaudita, is semes pihschteem pazehlfes mahklas augstumos! Juhf mani sapratifat, manas zeeschanas. Juhfu preekscha istteepju es fawas rotas, zetos metos, luhdsos, ne mani glahbeet, manas dahwanas! Waj faules muhschu man bes faules dshwot? Waj palikt lejâ man, kad wiss eelch manis, wiss uf augfchu teezas? Waj lai es semes wahrga smofstu, ja ilgofchanas man pehz debefs stanam, neredsamâ wehsmu kalnaja? Wijole ir mana mahfa. La raud un smejas, gawile un lihgmio, flaitas, smaيدا, fehro lihds ar mani, manu dwehfeki. Ka mana dwehfese, ta stanâ wina, mana wijole. Stanâ ka nefad, neweenam naw ta skanejuse, jaunâs, muhschu nedfirdetâs, brihnumu un noslehpumu pilnâs stanâs, debefs un elle pluhdis manu stanu pluhdos, juhsmu pluhdos, wifu zilwezi few lihdsi raufchu! (Romet wehstuli uf galda, atleez galwu, aifgrahbribâ.) Es winau saprotu! (Uf Sat-

kalnu, ar asaram azis.) Man winas schehl, tâs stufes! (Aistlahj feju.)

Sakkalns (fahnis).

La grib man sawu firdi rahdit.

Laura.

Es winai palihdsetu. Ar wifu firdi winai palihdsetu. Bet ka lai waru! Uf konserwatoriju to suhtit — nespehju! Pahraf dahrga tur ta skolas nauda. Es nespehju!

Sakkalns (fahnis).

Nauda buhtu, schehl ir isdot.

Laura.

Un te ta stufe newar tablak iglich-totees. Te sawus skolotajus ta jau pahrauguse. Un neween pate wina, ari winas skolotaji man to apgalwoja. Es wifu gribetu preeksch winas darit un — newaru! Waj finat, tas mota mani! (Uttal ka uf raudafchanu.)

Sakkalns (statas pulsteni).

La leeta, redseet, gluschi weentahrescha. Konserwatorija man daschi skolas beedri. Tee isgahdas tai stundas, protams, labas stundas, un stufe tifs pee naudas. Gan wina finâs, ko ar naudu eesahft! (Bezej-damees.) Udodeet man winas adreff!

Laura (fahnis).

Aufstis ka ledus! (Ditti.) Juhf pahreezinati, ka tas isdosees?

Sakkalns.

Warat pakautees.

Laura (ar ismanamu nepatilschanu).

Al, tas jau buhtu toti jauki! Ne, teescham teizami! (Ka atjehgdamâs.) Al, winas adreff. Tuhlin to usrakfischu. (Utraksta un pasneefs winam.) Ka lai jums pateizos? Es nesinu! (Bezejelas.)

Sakkalns.

Jums ari newajaga finat. Juhfu pateizibu tif un ta es nepeenemtu. Sweiki! (Sneefs rotu.)

Laura.

Al, juhf ne eedomatees newarat, kahda jums pee manis simpatija. Mans ideals —

Sakkalns (pahetrauz wina).

Loti war buht! Labpraht tizu. Sweiki! (Noeet.)

Laura (weena).

Winsch mani sapratit un atraidijit? Manu mihlestibu, manu firdi — al! (Saler galwu rotas, fahnust.) Bet es to nepeedofschu winam! (Kahju peefidama.) Nepeedofschu! Es wifu elli winam wirfu usrihdifschu, tam zeka stahschos, kaiteschu un tobifschu, uf latra wina foka, nedshwos, winsch neglahbsees! Pahf wina

libki pabri eefchu, famihdiſchu winu, iſ-
nibžinaſchu! (Gifteriſti rauſtidamās atkriht uſ
kuſčetes.)

Wihtols (durivis).

Tu raudi? (Skumju pilns, nopuſčas.)

Laura (laiſli ſebdus želas).

Tu jau mahjās? Ak, kā gaidiju eſ
tewi! (Sah! ſtipri ſchnukſtet.)

Wihtols (peeēt klat pēe winas).

Par ko tu raudi?

Laura.

Par muſſu mihleſtibu.

Wihtols.

(Grib teikt: par muſſu mihleſtibu —?)

Laura.

Schriht tu biji tik auſtīs pret mani,
pilns ſkumju — (Miſraudamās raudās) mana
mihleſtiba wairs — neapmeerina wairs
tewi!

Wihtols (ſmaidu auſmā).

Pužit! (Noſehſtas winai lihdsās un ſanem
winu pēe rotas.) Tawas ſkumjas gluschi
tahdas, kahdas ari manas ſkumjas. Eſ
atkal domaju, ka muſſu mihleſtibā tu nēka
wairs neatrodi, ka mani mihleſtew wairs
neeeſpehjamš —

Laura (pahtrauz winu).

Un tu wehl runā! (Raudadama) Ak,
eſ nelaimigā! Un eſ tew wiſu, wiſu at-
dewuſe —

Wihtols (ar ſahpēm, luhdsas).

Nu, peedob, firſnin! (Glauda winu.)
Peedob! Rehdejā laikā tu teeſcham biji
tahda kā auſtīata pret mani —

Laura.

Tu zitu mihli, eſ tew ap—ni—kuſe!

Wihtols (aiſtuſtinats).

Muſchin! Kas nu tā ſahls runat!
Labi ſini, ka tu mana weenigā!

Laura.

(Raudās kriht ap ſallu winam.)

Wihtols.

Apmeerineeſ! (Skuſpſta winu.)

Laura.

Tu mani muſſcham mihleſi? Un
tikai mani?

Wihtols (juſfmās).

Muſſcham, tikai tewi! (Aplampſchanās.)

Laura (peeglauſdamās).

Un tā tu wareji par mani domat —!

Wihtols.

Peedob! Peedob! (Winas rotu ſkuſpſta.)
Ne tewi, tikai ſewi apwainoju! Tew ir
talants, ſlawa, un man — žilwežinſch,
kas tikai maiſi pēna.

Laura.

Kuſch! (Noſtuſpſta uſ paſchām luhpam
winu.) Žel aiſdſen reiſ ſchis ſawas domas!
Tā tās mani ſahpina, tā par ſewi ne-
drihtſti tu domat! Nedrihtſti — tu dſirdi?

Wihtols.

Peē—dod! Stuhpſti tawi, tawi glaſti,
tawas ſiltās azis mani dſeedinās! (Ap-
tampj winu.)

Laura (atſwabinajuſēs).

Sakkalnu tu neſatiki?

Wihtols.

Ne.

Laura.

Wiſch te bija. (Schelmigi.) Un eedo-
majeeš — ne, tu uſ wina nekaunojees,—
jaunš žilwežinſch, wehl koti eedomigš,
wehl ari brihwš — eš winu ari atraidiju,
ſmalſki, protamš, dewu tikai ſapraſt, ka
wiſch maldijeeš.

Wihtols (well pēe fewis winu).

Tu mana tiziba! (Winas matus ſkuſpſta.)

Laura.

Un Minjona pēe manis ari bija. Ar
to kaš jaunš. Pret Sakkalnu naw ween-
aldſiga, ſaproti? Man wiš nenoflehpā!
Redſeſi, teem iſnahls romans! Bet tu
jau nellauſeeš, kā redſu?

Wihtols (ar weeglu ſirdi).

Kahda man gar wineem daka! Uſ
ſawu laimi klaufos! Kā tawa balſš tā
ſfan! Tawa balſš ir manas laimeš me-
lodija. (Aplampſchanās.) Žil bagats eš pēe
tewis juhtos!

Laura.

Un eš —

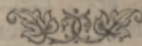
Wihtols.

Un tu?

Laura (aiſgrahbtibā).
Beſ gala laimiga!

(Preelſchlarš.)

(Eurpmat beigas.)

Sabeedriška audsinaschana pirmmahzibas skolâ.

No W. P. Bachtarowa.

(Eurpinajums.)

Simpatijas juhtu dihgti pee
behrneem.

Saka, ka behrns esot egoists peh; dabas. Tas ari saprotami; lai attihstitos lihdsjuhtibas un lihdszeetibas juhtas pret ziteem, tad ir wajadfigs sinamâ mehrâ leela gara attihstibas, bet tās luhk behrnibâ truhst. Lai spehtu ziteem lihdsjust, wajag winus saprast, wajag skaidri eedomatees un stahdit few preefschâ zitu zilweku dwehseles stahwokli, bet preefsch ta ir wajadfiga zilweku nowehroschana, wajag prast zitu zilweku preeka un behdu ahrejâs sihmes, wajag sinat, kas modina schâs juhtas, wajag pascham winas isbaudit, ar wahrdi fakot, ir wajadfigs peedsihwojumu trahjums, wajadfiga gariga attihstiba, un tās ir weenas no pascham galwenakâm audstinataja ruhpem. Newar prast no behrna, lai winsch justu lihdsi tahdâm zeeschanam, kuras ir preefsch behrna, tã fakot, „kã grahamata ais septineem seegekeem“, t. i., pilnigi nesaprotamas. Behrns nejutis lihdsi Hamleta zeeschanam; bet tas, ko winsch saprot, ko war weegli eedomatees un few preefschâ stahdit, tas ari drihst un weegli ween modina wina lihdszeetibu. Winsch ir spehjigs fajust schehlirdibu, kad reds aukstuma, bada un slahpu zeezejus, meefas sahpu zeezejus un zitus primitiwus, weenkahrshus un parastus truhkumus. Winsch dalas sawâs brokastis ar saweem tshetkrashjaineem draugeem. Winam naw nefas preti atdot sawu spehtu leetinu sawam beedram. Paluhdseet no wina gabalinu wina klingerâ waj maises preefsch issalkuscha ubaga, winsch labprahbt dalisees, labprahbt dos. Kad raub mahte waj aukle, behrns mehgina winas apmeerinat un eepreezinat. Samehrâ ar wina gariga

redses aploka pazelschanos, wina personistu peedsihwojumu un nowehrojumu paplaschinaschanos, lasot daikliteraturas rajchojumus un wehsturiskus aprakstus, kas attehlo fareschgitakâs un smalkakâs juhtas, kluhst ari behrns juhtigaks pret zitu nelaimi. Ir peemehri, ka ar redses atminu saudeschânu, neredstgee saude ari juhtelibu. Bet ir ari ziti otradi peemehri. Laura Brideschmen, buhdama bes dširdes un bes redses spehjam, bijuse tibrakâ egoiste, kamehr tahds ahrits neismahzijiis winas lasit. Un lasschana mas pa masam padarijuse winu spehjigu ziteem lihdsjust.

Tas wehl par mas: jo leelaka un augstaka behrna garigâ attihstiba, jo ari objektiwaks kluhs winsch pats. Prahta ihpaschiba ir objektiwitate. Garigas attihstibas truhkums un spehtu truhkums — tas ir behrna egoisma galwenais zehlons un eemeslis. Winsch wifu welt pee fewis un fewi; winam grehti isturetees neitrali un weenlihdsigi pret fewi un pret ziteem, tiklihds tur ir klahk tahds paschlabums. Turpreti attihstitaks un spirgtaks prahts, pee eedomu peepalihdsibas, weegli ween iswed muhs no muhsu egoisma un paschlabuma robescham, weegli pahrzef muhs zitu zilweku stahwokli un, otradi, weegli nojehds, ka tas, kas ir netaisnigs un kauns sihmejotees us mums, ir tapat weenlihdsi netaisnigs un kauns sihmejotees us wiseem ziteem; tahds prahts weegli nahk pee sleshguma: wehli ziteem to paschu, ko wehlees few, nedari ziteem to, ko negribi pats few. Wehl leelaka gara attihstiba ir wajadfiga tur, kur par juhtu preefschmetu rodas tahda sabeedriška topiba: gimene, skola, pagasts, tauta. Preefsch ta wajag peerast usstatit fewi tikai kã

fahdu daku no wefela, kà weenu no dau-dseem, wajag pazeltees garigi tif augstu, ka spehtu isturetees pret sewi objektivi. Pat Kantz wehl, leekas, brihnijas, ka lab-firdigu zilweku gan esot dauds, bet taisnigu mas. Tas ari ir gluschi dabissi, jo preefsch labfirdibas peeteef pusapfinigu simpatijas juhtu, bet lai spehtu buht taisnig, — ir wajadsiga attihstita prahta objektivitate. Bet buhtu jau gluschi neprahrtigi gaidit us to laifu, tad gariga attihstiba wispahf kluhs pilnigi peeteefoscha muhsu noluhkeem. Attihstisim behrna prahtu, kuplinafim wina ar augstfirdibas ainam un weidoleem, bet sahlfim audsinat ari wina simpatijas juhtas no pat pirmas skolas deenas, isleetodami un ismantodami tos behrna peedfihwojumus un eedomas, ko behrns jau ir peefawinajees lihds skolas laitam. Bat ari pascheem preefschshahdijumeem, lai wini waretu muhs wadit, ir jaatbalstas us kaut jel kahdam juhtam. Aufstas, wehfas eedomas newar mums dot filtas tihfmes us darbibu. Un ari simpatija pret ziteem, eekam kluht par apfinigam juhtam, parahdas pee behrna neapfiniga instinkta formâ. Naw wajadsigs dauds prahta, lai behrns schelotu sawu mahti, ja wina ir flima un waid, naw wajadsigs leelas attihstibas, lai winsch tihlotu tif sehâ pee saweem beedreem, kui rotatajas. Wajag attihstlit schas pusapfinigas simpatijas, lai sabeedrislas idejas atrahtu eefsch tam peeteefoschi spehzigu kustinataju un dsineju.

Labateef lihdselki modinat behrnâ simpatiju pret ziteem ir — neleegt un dahwinat ari winam pascham simpatiju, buht usmanigam pret wina maseem upureem, kahdas winsch nes zitu labâ, neslehpt, bet israhdt sawu preefu, kad behrnâ parahdas simpatijas juhtas pret ziteem. Skolotaja weenaldjiba un atturiba schahdâ gadijumâ war buht tikai kaitiga. Jo masal glaudu un mihlestibas behrni bauda paschi pee sewis, jo aufstakas un zeetakas ir wina paschu firdis. Stahsta par Mentenona kundsi, Ludwika XIV. otru seewu, ka winai, neslatotees us stipru prahtu, nebijis neds firfnibas neds peemihlibas. Biografi isstaidro schahdu winas firds saufumu, kà pareisas audsinaschanas truhfumu. Winas mahte, — pehz d'Omala kundses wahrdeem, — tikai diwas reises nostuhpstijufe wina un tad ari tikai pehz ilgas prombuhtnes. Otrs lihdselkis modinat behrnâ schehlfrdibu ir tas — redjot zitu zeeschanas, atgahdinat winam wina pascha zeeschanas lihdsigos gadijumos.

Jau Russd greesa wehribu un aisrahdija us sakaru starp personiskam zeeschanam un lihdsjuhtibu pret zitu behdam un zeeschanam. „Preefsch ta, lai isaugtu, lai kluhtu schehlfrdigs, — winsch raksta sawâ Emilâ, — nepeezeeschami wajag, ka lai behrns sinatu, ka ir ari zitas winam lihdsigas buhtnes, kuras zeesch tapat, kà winsch, juht tahdas paschas sahpes, kà winsch.“

Ir eewehrots, ka behrni pehz flimibas waj pahrjeestam personiskam behdam kluht firfnigati. Isstaidrot scho parahdibu war, pirmkahrt, zaur to, ka schai laikâ wini peedfihwoja un isbaudija no apfahrtjeem wairaf glaudu, mihlinaschanas un lihdsalibas, un, otrkahrt zaur to, kà dsihwas atminas par isbauditam zeeschanam atweeglo wineem eefehju labaf eedomatees ari zitu zeeschanas.

Skolotaja sinaschanas un gudriba, wina darba mihlestiba, wina strahdiba, wina zehla tikumista attihstiba war modinat skolenâ zeenibu pret wina, bet preefsch maigas firfnigas peeferschanas ta ween wehl par mas. Wajag wehl, lai skolotajs pats isturetos pret skolenu mihti, laipni un maigi. Un ja skolenam isleekas, ka winam tuwu stahwoschee zilweli nemihl wina, tad winsch pahrdfihwo grubtu nospeestu gara stahwolti. Maiga peefehriba apfahrtjeem sawejeem pamostas behrnâ jau toti agri. Jau otra dsihwes gadâ behrns behdajas un sehrojas, kad winam jafchiras no tuwu stahwoscheem mihkeem zilwekeem, un preezajas, kad winus fastop un eerauga. Winsch dauds kahrt dalas ar tuwu stahwoscheem mihkeem zilwekeem sawos saldumos, spehtu leetinâs; raud, kad wini ir behdigi, naiwi behrnischki puhlas winus apmeerinat un eepreezinat. Mihlestiba us tuwu stahwoscheem zilwekeem — luht, no ka jafahf sabeedrislu juhtu attihstiba behrnâ.

Muhsu lauzineeku behrni prot mihlet, wini mihle i beedrus, i skolotaju, i pat ari dsihweekus, kaut gan daschkahrt mehds buht neschehligi pret pehdejeem. Behrnos labs ar kaunu ir tã sajauks un samaisits, ka weens un tas pats behrns ar saweem darbeem war te grubht sawu skolotaju gandrihs waj ismfumâ, te atkal sagahdâ winam leelu preeku un lihgsfibu. Peewedisim te daschas weetinas no kahdas skolotajas peefibmem. „Mani daudskahrt aisslahra un nospeeda nepatihkamâ kahrtâ behrnu neschehligâ apeefchanas ar dsihwineekeem. Set puisens, te gadas winam jekâ suns, sehns paker akmeni un sweesch

funam, ja gadaš veikli eesweest un funš fahf smilftet, tad sehns no preefa waj gawile. Bet te reis eenahku klafē un redsu, ka behrni stipri ustraukti; redsu, ka wini mani gaidijufchi ar nepazetibu un wehlas ko nebuht praft. Dirdu no puhā balstinu: „Mums klafē ir funš, mehš no= fauzām winau par „Mifchku“. Atkaujeet, lai winfch paleef ar mums kopā klafē.“ Iſrahdijs, ka funš nefin ka bij noklihdīs no ſawa ſaimneeka zaur zeemu brauzot. Iſſalziš winfch bij wairak deenas blandijees pa zeematu, kamehr behrni ar maiſeš kumofeem nebij eewilinajuſchi wina ſkolā. No ſahkuma eš pretojoš, ka lai funš buhtu klafē pee muhfu darbeem klafē, bet behrni koti luhdſa, tā ka eš newareju winau luhguma atraidit, un ari patš „Mifchka“ iſturejās wiſnopeetnakā labrā. Un ſe= wiſchki dihwaini wiſeem iſlikās taš, ka „Mifchka“ tit koti bij peekehrees un eemiblejiš paſchu neſchehligato ſehnu, un wajadſeja tit redſet, ar lahdu lepnumu winfch ſtahtija mums par „Mifchkaš“ behdu deenam, zil ſchehli gaudojis iſſal= kuſchais funš, un ka winfch, Jahniš, pa= ſlepeni, wezateem neredſot, nefiš winam ehſt, eemitinajis winau lahda ſlepenā ſtuh= riti, ſtehpdamš winau no weenaldfigo ſa= wejo azim. Daſchāš deenas mums tit ween ir bij runāš, ka par muhfu jauno draugu. Behrni ar ſatru deenu atrada winā jaunāš un labāš ihpaſchibaš. Pat ja lahds nebehndiš ſlitti ſehdeja klafē, tad „Mifchku“ ſtahdija par paraugu. „Mifchka“ uſmanigakš par tewi, — aiſween tahdāš reiſeš teiza behrni. Kahdā žitā reiſē behrni eeſteepa klafē puſnofaluſchu wahrunu, un tāš nu bij winau leelakāš behdāš un ruh= peš, kad tit waretu atdſihwinat un iſdſee= dinat winau. Apſildija putnu, paehdinaja, un winfch kluwa mundrakš. Behrni bij koti preezigi, bet te jau laiſk eet mahjāš, un behrni nodewa ſlimneefu ſkolāš ap= ſalpotaja uſtraudſibā. „Tehin, eſt tit labš, peeraugi putniņu lihdf rihtam.“ Dtrā deenā atnahkam, bet putnš jau beigts, noſprahdiš; redsu, behrni koti uſ= budinati un niſni. Kaš notizis? Behrni ſahka ſuhdſetees par apſalpotaju, ka winfch eſot nobendejiš putniņu, lai nebuhtu ja= peerauga muhfu prombuhtnē, ſuhdſejaš, ka winfch eſot rupjſch pret wineem, gluſchi netaiſni darot wineem pahreſtibaš. Eš jautaju, kapehž wini jau agrak naw to man ſajijuſchi; iſrahdijs, ka behrni bij to uſſſatijufchi ka ko nenowebrſchamu, titai wina pehdejaiš neſchehlibāš darbš peefpeediš behrnuš runat par to.

„Kahdreif behrni atweda pee maniš nipru, duhſchigu ſehnu — winau behrnibaš beedri. Sehns bijis pilnigš bahra behrnš, dſihwojiš pee ſaweem aiſbildneem, kamehr wehl neta newarejiš darit. Pirmaiš pa= laidniš un nebehndeeſš, winfch wilinajis ari žitūš uſ nedarbeem un palaidnibam. Wiſi paſina „Saſchku“, ka behrni to ſau= kaja. Bet luhf, Saſchka bij tiktahtu pa= audſiš, ka tam bij jaſahf palihdſet pee darba ſawu aiſbildnu gimēnē; taš winam nepatizis, un winfch 8 gadi wezš bij aiſ= behdſiš no ſawa pagasta uſ žitu, pee lahda muifchāš ihpaſchneeka, eekufinajis ta ſcheh= ſirdibu zaur ſawu newaribu, eepatizeeš ar ſawu niprumu; winfch paturets te, ap= gehrbtiš un wiſadi apkoptš; wehl pat ſkolā bij ſuhtijufchi winau, bet ari te winam apnizis; winfch aiſlaideeš pee otra, treſcha un blandijeeš tahdā lahtrā tikmehr, kamehr eegribejeeš atgreetees ſawā dſimtenē. Luhf, tad ari eš eepaſinoš ar winau. Taš bij aprika beigāš. Pa wa= kareem pee mums mehdiſa buht wiſpah= rigāš rotakāš, turāš peedalijāš netif ween ſkolāš behrni, bet ari žiti behrni, kam pa= tika rotakatees. Geradāš ari Saſchka. Žitu behrnu pulkā winfch ihpaſchu weh= ribu greeſa uſ ſewi, eš palitu ſinlahriga un ſahku intereſetees par ſcho brihwibaš mihleſtaju tſchiganenu. Mani behrni, ka redſamš, koti preezajāš, ka eš par winau intereſeješ, un weenš otru pahrtraudami ſteigſchuš ween ſtahtija daſchabuš atga= dijumuš no wina dſihweš, tihtodami, ka redſamš, lai eš ſajuſtu pret winau lihdf= zeetibu un patiku; juhtigi aiſgrahbjofchi ſtahtija par winau ka par bahra behrnu, ka winam neeſot ne tehwa, ne mahtes, bet wina klaidona dſihweš behrni neuſ= teiza. Katrš iſteiza ſawas domāš un raiſeš par Saſchka wehlato likteni. Maſee teiza: „Tewi meſchā wilkš war nofoſt.“ — „Eš nebihtioš,“ — atteiza droſchſirdigaiš ſehnš. „Tu wari ſeemā uſ žeta nofalt,“ — bet ari no ta Saſchka nebaidijāš. Leelakee behrni, wairak attihſtiiti, luhfoja winau pahrlēezinat, lai atſahjot ſchahdu dſihwi, jo ta peeradinot pee ſlinkuma un nowedot uſ ſauneem zeſeem. Eš noſratu, ka eš dariſchu behrneem preeku, ja nemſchu lihdfdalibu Saſchkaš likteni, un wiſleelato preeku dariſchu wineem tad, ja atkaufchu wineem paſcheem gahdat par Saſchku. Winfch kluwa par lihdfdalibneeku, kad gahjām tur paſtaigateeš, kluwa par beedri rotakāš; wehlat behrni eeradāš pee maniš ar luhgumu pa preekſchu, lai dodot Sa= ſcham grahmatu, bet wehlat, lai uſnemot

wīnu ſkolā. Es biju ar meeru. Sehns ſahla naht ſkolā, wiſch jau prata laſt un raſtit, un mehš noſehdinajām wīnu pee otrās nodakas. Uš jautajumeem wiſch atbildeja toti nīpri un apkehrigi, un wīna iſdewigās, apkehrigās atbildes ſkoleneem toti patika. Un kad pehz kahda laika atkal parahdijās Saſchā ſchigana-ſlaidona daba un wiſch aiſgabja no ſkolās, behrni toti noſchehoja wīnu.“ Un tuhttoſcheem zitu peemehru rahda mums, ka muhſu behrneem netrūhſi ſimpatijas juhtu dihgku. Schās juhtas pamostas jau toti agri, kaut gan tuwredſtee wezaki nereti pawiſam neſaprot un nepamana wīnu parahdiſchanos. Uſpenſtis toti aiſgrahbjoschi un reali tehlo ſcho juhtu kahdu parahdiſchanos agrā behrnibā. Noteek kahdā intelligentā eerehdnu dſimtē. Trihš gaduš wežs behrns ar naglinam un ripuli rokās neſin ko tur taifa. Mahte, tehws un weſela deeneſtneetſchu armija ar troſkni un kleeſchānu nodara behrnam pahreſtibu, atmendami wīnam naglinās. Atſtan uš wīnu ſihmejoſchees kleeſeeni: „negehliba... welns ſin kaſ taſ! . . .“ u. t. t. Puiſens turās preti, raud it ka wīnam daritu leelas ſahpeš. Kad pehz wiſas brehſchānas, kleeſchānas, lamaſchānas un kahju dauſiſchānas otrā deenā ktuwa pee ſkaidribas, tad iſrahdijās luhl kaſ: „Es uſſahdinaju behrnu uš lega, — aulle ſtahſta, — un mehš ſtatiamees uš eelaš; naſchu trinejš uš trotuara trina naſchuš. Es eedomaju: waj wiſch nenahšs muhſu ſehtā? Manas ſchkehres gluſchi neaſas, atgreesuſchās. ſtatiamees, ſtatiamees. „Nedš, eš ſaku, ka tezišs greeschās?“ Nu trinejš pabeidſa darbu un aiſgabja, pee mums neeenahja, bet projam. Es paliku pihta, uſſitu un kahju un iſlikos raudot. Behrns apkehrās man ap laklu un butſcho. „Waj tew ſchehl?“ Es ſchnuſtu: „ſchehl, ſchehl, ko eš daruſchu ar neaſām ſchkehrem?“ Wiaſch butſcho atkal, nem manas rokaš noſt no azim. „Es patš uſtriſchu, eš iſdaruſchu. Neraudi, mihta! Es tew iſtriſchu! Es mahtu! Es wīſu mahtu, eš tew wīſu padaruſchu.“ Gaelaiſojotees un apnihtot ar pirkām ſpehtu leetinam, ar no bodes neſteem eeſpaideem, ar kar-tona un toka zilwežineem un dſihwneekem ſpehletees, behrna juhtigā ſirdš, kura atrod eeſpehjamu peedomat dſihwibu pat nekultuſcham toka ſirdſinam, ſahł dſihwot ar pateeſām zilweſa juhtam, leel waditees no

neſamaitataš, ſchlihtas, tilko aſnuš rahdoſchās mihleſtibas dſinukeem,“ peeſihmē Uſpenſtis deht minetā ſkata.

Audsinaſchānas uſdewums, ził taš eeſpehjamš behrnibaš gadoš, ir — attihſtit behrnā ſimpatijaš, peemihtibaš un peekehribas juhtas, peemehrigi un apdomigi wirſinat pareiſā wirſeenā behrna egoiſtiſkos inſtinktuš, neiſahrdot, neiſpoſtot wīnuš, bet peemehrojot ſabeedriſteem motiveem. Tahtakaš audsinaſchānas un paſchāudſinaſchānas uſdewums ir — pazelt al-truiſtiſkaš juhtas tahta augſtumā, lai behrni ſajuhtu tuwaka laimi, ka ſawu paſchu laimi, tuwaka preekuš, ka ſawu paſchu preekuš. Ja mehš nemodinaſtin behrnoš mihleſtibas un ſchehlſirdibaš pret zilwekeem, ja mehš nedoſim iſdewibaš ſchām juhtam iſeet un parahditees klajā kad ari paſchā neezigatā, behrnu ſpehkeem piłnigi peeetamā ipalihtdibaš leetā, tad behrns dſihwoš nogremdejees tikai ſawoš egoiſta inſtinktoš, kuruš laitam gan ne-wajadſeš wehl ſtiprak attihſtit. Lai attihſtitu behrnā kaut kahdaš juhtas, tad narw zita lihdſekta, ka ilgak un beeſchaf peeturet wīna uſmanibu pee tam ainam un weidoleem, kaš modinajuſchi ſchās juhtas. Juhtas moſtaš zaur preekſchſtahdijumeem, bet no preekſchſtahdijumeem kkuhſi par waldoſcheem tikai tee, kuri atbaſtaš uš wiſleelakā peedſihwojumu un atminu wairumu. Ir ſinami daſchi zilweki, kaš tikai no gara laika un modeš pehz ſahkuſchi nodarbotees ar pedagogiju ſwehtdeenaš ſkolāš, bet jo tahtak wairojuſchees wīnu peedſihwojumi, jo wairak ſakrahjees wīnu dwehſelē atminu par ſkolā peedſihwoteem un peeredſeteem preekeem un behdam, iſdoſchānoš un neiſdoſchānoš, tad ari jo ſerſnigat, ſiltak un ſiltak wīni ſahkuſchi iſturetteeš pret ſawu uſnemſchānoš un no wīneem iſwehrtuſchees zilweki, kaš lihdš fanatiſmam nodewuſchees ſwehtdeenaš ſkolu leetai. Pamehgineet tikai ilgak domat par to labumu, kahdu jumuš darijiš kahdš juhſu paſihtaš, un juhš ſajutiſeet pret wīnu dſikaš pateizibaš juhtas. Domajeet wairak par to ſaunumu, kahdu wiſch jumuš nodarijiš, — un juhš ſahſeet wīnu neeredſet, eenihdet.

Un ja taš tad ir pareiſi preekſch wei-doleem un atminam, tad taš ari ir pareiſi realu eeſpaidu ſinā, kuri darbojaš daudš ſpehzigat un ſtiprak, neka atmināš.

(Turpmat wehl.)

Wirpuli.

Romans trijās daļās no A. Pifemfla.

(Turpinājums.)

To paschu deenu kņass ar savi draugu baronu brauca apflattit Mašlavu un pehz tam tee ehda pusdeenu Troizka weefnizā. Sešena atlaida wīnu šoreis ar preeku, tadēht ka wīsu, ko wīnsch darija deht prahta attihstibas jeb isglihtibas weizinaschanas, wīna tam labprabt atkaha; bet šoreis wīnsch brauca rahdit sawam draugam wehsturistos peeminelkus.

Deena bija brihnum jauna. Barons preezajās i par dabu, i pats par sewi, i par ahtro braukschanu skaisā ekipaschā, bet kņass, turpretim, pehz sawas farunas ar seewu bija tahdā dusmigi sobgaligā gara šahwofli. Kad wīni beidsot eebrauca Mašlawā, Kremkā, tad barons sabta deesgan dihwinā kabrtā eejuhfminatees par wīfam Kremka eewehrojambam.

„Zit tas mihti!“ wīnsch dees kadeht teiza, apstahdamees pee milsu swana.

„Kas tad tur mihtsch?“ kņass prašja isbrihnejuschos balst.

„Tas ir, interesanti, es gribeju teikt,“ barons pahrlaboja, un pee milsu leelgabala žentās pareisati isteittees.

„C'est magnifique!“ (Tas ir leeliski!) wīnsch teiza, uslikdams panšneju un tad apflattidams leelgabalu.

„Magnifique wehl kahdu isdomajis!“ kņass teiza, pakratidams galwu.

„A propos: es kaut fur lašju, neatminu wairs fur,“ barons turpinaja, peemeegdams azis, „ka Mašlawā ir milsu leelgabals, ar furu nelad naw schauts, milsu swans, ar furu nelad naw swanits, un wehl kaut kas, kahds walsts wihrs, kusch nelad un netur naw deenejis.“

„To tu Heržena grabmatās est lašjis,“ kņass tam teiza.

„Tā, tā! . . . Ja, ja!“ barons preezigi apstiprinaja. „Schis Herzens ir breefmigi asprahtigs lungs,“ wīnsch peebilda.

„Wīnsch ir wehl wairat, nekā asprahtigs,“ kņass peesihmeja tahdu bahrgu balst.

„Protams, protams!“ barons tam peekrita.

Uj eerotfchu palatu kņass wīnu weda gar farkano leeweni un katedralem.

Barons paslatijās us Ušpensta katedrales durwim un teiza: „kreewu fwehtums!“ Spasa-na-Boru katedrales no jauna pahrseltito tornu preefchā wīnsch nonehma pat zepuri un pahrfustijās; tad, usgabjis us peekrales un pahrlaisdams flatu pahr wīsu apfahrti wīnsch eesauzās: „luht, matuschka Mašlawā!“

Wīsas schis barona nodiluschās un stereotipās frapas kņass tiko wareja usklaufstees.

Kahpdams pa eerotfchu palatas trepem barons teiza, rahdidams ar azim us glesnam pee seenas: „kas par flawenu darbu!“

„Rejehdfigs!“ kņass noteiza.

„Dho, zit te plinschu!“ barons eesauzās, eeedams pirmajā sahlē no eeejas.

„Daudj,“ kņass noteiza.

Istabā, kurā atradās sudraba traufi, barona eejuhfminajums kfuwa drufku pateesals.

„Staiši fšcheti, eewehrojami,“ wīnsch runaja, apflattidams zaur panšneju leetas un atmetis galwu drufku atpalak. Beidsot, wīnsch peelezās pee weenas no bfodam un teiza, it tā lašdams usrakstu: „Блюдо!“

„Kas, Блюдо? Laš tahlat,“ teiza kņass, kusch stahweja aif wīna un sobgaligi us wīnu noslatijās.

"Блюдо!" barons attahrtoja, bet tablat wairs neprata islasft.

"Bet tu jau, brahl, pa flawiski pawifam neproti lasft!" knaas teiza.

"Ja, tas ir, ta puslihdj . . . Wahji, protams! . . ." barons atbildeja iswairidamees un steidsas eeet otrā nodatā, kur glabajās kroni un keisarū apgehrbi.

"Waj tee archijereju apgehrbi?" barons prašja, apstahdamees pee pirmā skapa.

"Ne, tee ir zaru apgehrbi," atbildeja eerehdnis, kas wīnu pawadīja, "archijereju apgehrbi glabajās sakristejā."

"Sakristejā?" barons dees kadeht sinfabriģi attahrtoja.

"Sakristejā," eerehdnis wehl reis attahrtoja.

Kas atteezas uš dahrgatmeneem, tad barons, tā redsams, tos labi pašina.

"Ta ir toti dahrga leeta," wīnsch teiza, rahdidams uš milsiģu rubinu Annas Joanonnas kroni.

"Ja," eerehdnis attahrtoja.

"Kas par flaištumu, brihnums!" barons teiza ar mirdsoščam azim noluhkodamees uš kahda zita krona milsiģi leelajeem smaragda atmeneem. Bet kas wīnā sazebla neapraštamū preefu, tee bija briljanti uš schpagas, kuru Parises pilsehta 14. gadā bija dahwajuse Dsten-Satenam.

"Astoni tahdi briljanti! . . . Astoni gabali!" barons eesauzās. "Kas par slihpējumu, kahda uguns spēhle!" wīnsch turpinaja waj kusdams, un schinī gadijumā warbuht pat sentšču ašnis wīnā runaja, jo teika stahstija, ka barona weztehns bijis juweleers un tirgojees ar selta leetam uš Goročhowa eelas kahdā masā boditē.

Pehz briljanteem barons peegreesa sawu wehribu wezlaifu ekipaščam, kuras wīnu pahrsteidsa ar sawu kurosumu.

"Kas par ehrmeem, kas par breesmam!" wīnsch runaja, raustidams plezus.

"Barahdees sawos swahrlos pehz desmit gabem, — ari tu isstatifees pehz ehrma un breesmekta," knaas peefihmeja.

"Ne eelšč tam pastahw leeta! Wīnas ir komplizetas, milsiģi leelas, bet wīnās tomehr naw komfora," barons atteiza.

"Nemas masat tā tagadejās: pamehgini, eesehdees," knaas wīnam teiza, azim redsot, gribedams draugu isjokot.

"Daudz masat!" barons eesauzās un pateefi gribeja eesehstees, bet eerehdnis wīnu nelaida.

"Ne, to nedrihst," wīnsch teiza drusku nedrošču balst.

"Schehl!" barons noteiza un gahja tablat.

Kad wīni beidsot isgahja, tad eerehdnis greesās pee knasa, kuru wīnsch drusku pašina, un klušt prašja:

"Kas tas tahds ir ar jums, waj kahds ministris, waj?"

Barons pehz sawa isstata islikās tam toti swarigs.

"Ne, tas ir kahds barons," knaas teiza smaiddams un ne bes nodoma.

"At, wahzu kehms, purwu sahle!" eerehdnis sahta lamatees un schnahft, "ne par wolti man bija pret wīnu tahds reehjums!"

Godajamais wezlaifu mantu usraugs bija dedsiģs tauteets un domaja, ka wīfas nelaimes nahft weenigi no tam, ka pašaulē ekšitē wahzeeschi.

Troisķa weefniģa barons zaur sawu draugu eelkuwa gandrīhs draudsoščā stahwolli: wispirms tika pastelleta botwinja ar ledu; barons breesmigi wehlejās scho ehdeenu un reisē ari baidijās; tomehr sahta wīnu ehst, un ar katru kumofu sajuta haudijumu un bailes; pehz tam knaas gribeja wīnu pazeenat ar schtschi, ko barons nosmeķeja un nekahdi newareja ehst.

"At, tu ausu putreneeks!" knaas tam teiza gandrīhs ar nizināščanu.

"Kapehz tad ausu putreneeks?" barons atteiza, it tā jusdamees apwainots par tahdu nosautumu.

Wihnu pee pusdeenas wīni isdsehra kreetni daudj, tā ka barons stipri noreiba, bet knaas pa dakai, un tahdā stahwolli wīni atgreesās mahjā.

"Waj tas ir Sucharewa tornis?" barons runaja ne wījai drošču mehli, wehrsdams sawas apmiglotās azis uš Sucharewa torni.

"Sucharewa!" knaas atbildeja agrakā sobgaligajā toni.

"Wīnu ir buhwejis Brūs?" barons turpinaja augstprahtigā un netaunigā balst.

"J nedomaja!" knaas atteiza nopeetni.

"Kā nedomaja?" barons eesauzās.

"Es drošči šinu, ka juhsu uhdenswadu un Sucharewa torni ir buhwejis Brūs."

"Nu, ja, Brūs! . . . melo wehl wairaf!" knaas teiza jau druhmi.

"Ne, nemeloju, kreemijā wīsu, kas ir kreetnis, ir isdomajuschi ahrsemneeki," barons teiza, nosarkdams pahr wīsu seju.

"Kapehz tad tu lihds schim nefa kreetna neefi isdomajis?" knaas tam prašja.

"Es, kapehz! . . . Kapehz tad tu peewed mani tā peemehru? Es neefmu ahrsemneeks!" barons runaja.

"Tu melo! . . . melo! — tu firdi turi fewi par ahrsemneeku!" knaßs winu bahra.

"Kas par neekeem!" barons eefmejhäs, usnemdams wifus schos knaßa wahrduß lä draudfigu joku, lam naw nekahdas noßihmes; tad winßch apflufa, noduhra galwu un drihßi faßta krahßt.

Knaßs neguleja un pa reisei dufmigi un sobgaligi pafkatijäs uf baronu. Winu, galwenais, ußtrauja domas, ka tahds zilweßs, tahds nejhga, beß mafakas tautibas apßinas, tiß warbuht par walßis wihru, — un knaßam breeßmigi gribejäs isgruht baronu uf eelaß, lai faßßtu wina galwu pret to, tikai tadeht, lai winßch ar laifu netaptu par walßis wihru.

Atgreeses Ditanfinä, barons, kufsch nebija pilnigi atmodees, aißgahja ißguletees, bet knaßam tika paßnotts, ka Anna Zurjewna lifufe teitt, ka wina wakarä laträ finä abraufschot. Bet knaßente atfal tam lika teitt, ka wina nekahdä finä newar atßtaht fawu ißtabu un sehdet pee weefschnaß, un tadeht knaßam wajadßeja palift mahjä, bet winßch jau kahdas diwas deenas nebija redßejis Zekenu: pawadit wifü wakarü beß winas, tam ißlikäs weentahßchi breeßmigi. Nolahbedams fawä firdi wifas kuffinas pafaulä, knaßs nogahja pee Zekenas un luhdßa ari winu atnaht wakarä.

"Bet mani jußfu feewa warbuht i nepeenems jeb, kas wehl taunati, peenehmufe luhßß atfal aifeet!" Zekena winam atteiza.

"Kas par neekeem!" knaßs teiza, "pirmkahrt mana feewa nekad un ne pret weenu tä neißtureßes, bet oträm kahrtam, wina nemaj neißnahßs no fawas ißtabas, jo ir flima."

"Ja, ja wina neißnahßs, tad es ar preeku aifeefchu," Zekena teiza.

Knaßs ar weefseem sehßeja dahßä, fur uf wina pawehli uf gara galda tika pafneegta tehja, koti daudß augtu, faße un pat wihßs.

Anna Zurjewna atbrauja ar fawu wihreeßcha zepuri galwä un glufchi noßarkufe no karßtuma. Wina tuhlin atfehßdas un fmagi elpoja. Ai wai! Anna Zurjewna waj nu pateizotees Maßkawas klimatam jeb warbuht ari faweem gadeem faßta beidsamä laikä palift stipri refna un ußtuht. Knaßs eepaßißtinaja winu ar baronu, kufsch bija ißguletees, nomafgajees un faßemmejees, gehrbees melnos fwahrkos ar weeglu krahßainu krawati. Drihß pehz tam atnahja ari Zekena: milßigi leelß melnß schinjons un melnäs jirtas apehnoja winas bahlo feju, melnä jihda fleita flaißti eeteßrpa

winas stahwu, tä ka Anna Zurjewna, eeraudßijufe winu, newareja nozeesßees un negribot eefauzäs:

"Jil jußß schodeen flaißti! . . ." Un pate pee tam stipri, stipri fpeeda tai roku.

Ari barons labwehligi noleeja Zekenas preeßchä fawu galwu, un wina fawukahrt grazioßi un drußfu pehz poßu manees koti femu poßlanijäs pret wifseem un tad uf knaßa luhgumu nofehßdas pee galda.

"Et madame la princesse?" (Un knaßenes tundße?) wina jautaja, it tä neßfinadama neßo.

"Wina ir flima," knaßs atbilßeja.

"Un deefgan nopeetni, tä leekas," peefßhmeja Anna Zurjewna, kura uf aßumirlli bija eegahjufe pee knaßenes.

"Nopeetni?" Zekena praßßja.

"Man tä leekas," Anna Zurjewna atbilßeja.

"Nu, ne! Ar winas tas beefchi atgadas," knaßs atteiza un, gribedams parahdit bäronam un pa datai ari Annai Zurjewnai Zekenas fpihdofcho prahtu un ißglihtibu, noneßrfa farunu uf weenu no winas mißkafajeem temateem.

"Mademoiselle Helène!" winßch greeßäs pee täß, "waj jußß sineet, ka manß draugs, barons Wingers, nepeekriht tai teorijai, kura mahja, ka noßeegums naw ußßatams par wainu!"

"Es?" barons praßßja, neatminedamees tad winßch buhtu laut ko tamlihdßigu runajis.

"Ja, jußß! . . . Mußfu wakarejä farunä jußß glufchi ißdeenißchu ißtureßchanos noßauzät par wainu," knaßs tam pafßkaidroja.

"A!" barons teiza noßihmigi, bet fmaididams.

"Un jußß nepeekrihtet fchai teorijai?" Zekena tam jautaja.

"Ja, nepeekrihtu," barons atbilßeja, lai gan pateefßbä patß nemaj neßinaja, kam winßch ißßti nepeekriht.

"Bet kapehz tad?" Zekena jautaja.

"Kapehz, ka noßeegums . . . patß noßfaufums jau norahda, ka zilweßß te pahßkaphis finamus lifumus un par to ir foßdamß."

"Bet kas tad ir lifumi, atkaujat jautat?" Zekena praßßnaja.

"Lifumi ir noteiktas robeschas, pamats, uf kura dibinas un atbalßtas katra walßis," barons atbilßeja drußfu apjujis: winßch juta, ka stahßta fawa paßcha ißdomato lifuma jehdßeenu, bet ka ir wehl kahds jits jehdßeens, kuru winßch ir aißmirßßs.

„Litumi ir nolihgums, kahdu zilveki, kuri fastahda sinamu fabeedribu, noslehdj fawâ starpâ, lai waretu lopâ dšhwot, — waj tâ? . . .“ Zefena paskaidroja baronam un reisê it kâ jautaja to.

„Tâ!“ winsch tai peekrita.

„Knašš pee tam eefmehjâš.

„Te nu bija!“ winsch teiza, „tu tâ tad atfatees no mušfu parastâ juridiskâ jehdseena, ka litumi ir augstakâš gribas produktis un istek tikai no winâš weenas.“

„Nebuht neatfatos no šcha jehdseena, un pehž manâm domam taš nebuht nerunâ pretim mademoiselle Helène's jehdseenam, jo taš atteezâš weenigi uš litumu apstiprinâšchanâš formu: litumi wišur un weenmehr dibinâš uš tautâš wadjâšbam un teek isdoti preešch tautâš labflahjibas,“ barons teiza, un redsedamš, ka winâm buhš jazihnas, nospreeda masakâšš karot ar drošmi un apkehribu.

„Ne, taš neatteezâš tikai uš litumu apstiprinâšchanâš formu ween,“ Zefena tam atteiza, „un tapehž eš tureschošš pee fawa jehdseena, ka litumi ir nolihgumi; un eedomajatees, eš peedšimu sinamâ walsti, tad šchee lihgumi jau bija parastiti un apstiprinati, bet tapehž tad man, kad eš neesmu sem wineem parastitijufes, tee ir jaispilda? Lihgumi ir obligatoriski tikai preešch teem, kuri toš personigi atšihš.“

„Ja juhš neatšihšteet litumus, tad wareet no tâš fabeedribâš aiseet.“

„Ne, newaru, tapehž ka pehž kreewu litumeem peemehram mani par to nošodis.“

„Ja, pehž kreewu!“ barons teiza, drufku isfobojošchi.

„Beš tam wehl,“ Zefena turpinaja, pat nosarkdama, „wišus litumus newar finat, prašiba, lai wišî finatu litumus, ir neispildama: jo tad zilwekeem nebuhtu laika ne semi art, ne sabli pšaut, ne ari few zetus buhwet. Wineem wišu laiku buhtu jamahžâšš tikai litumi; zilweki, kuri labi sin litumus, kâ peemehram adwofati, teefnešchi, šanem par to milšigi daudš naudâš.“

„Eš peekrihtu tam, ka newar finat wišus litumus šhtumos,“ barons teiza, „bet galwenoš, eš domaju, wišî sin: taš tad nesin, ka sahdsiba, šlepkawiba ir nošegums?“

„Peenemšim pat, ka taš ir nošegums, bet šodit par to newajaga!“ Zefena atteiza.

„Kâ newajaga?“ barons jautaja, un nesaprašchanâ atgahšâš uš krehsla lehnes.

Ari Anna Jurjewna paskatijâš uš Zefenu isbrihnejufes.

„Newajaga,“ ta atfabrtoja noteikti. „Sakeet man,“ wina greešâš pee barona, „waj weens zilweks war buht netikumigs?“

„Protamš, war,“ barons atbildeja, drufku padomajis: winsch jau sahka drufku baiditees, waj tikai winu negrib kaut kahdejadi kert.

„Bet waj wesela fabeedriba war buht netikumiga?“ Zefena turpinaja prašchnat.

„Eš domaju, newar,“ barons atbildeja, atkal ne wišai noteikti.

„Un tagad štatatees, kaš nu isnahš,“ Zefena turpinaja.

Barons pat nosarka, atkal domadams, ka nu wina to ir pilnigi pahršpehjuše.

„Zilweks isturas nejehdšigi, netikumigi pret otru, nogalina winu,“ Zefena runaja, „un pehž tam peepeschî wesela fabeedriba, eewehrojeet, wesela fabeedriba — isturas tikpat netikumigi pret šlepkawu, taš ir, ari wina to nogalina!“

Barons uselpoja weeglaki; winsch ar preeku šajuta, ka wehl naw gluschî pahřwaretš no sawâšš pretineezes.

„Taš teek darits, lai atbaiditu žitus,“ winsch teiza, atminedamees jau uš štolâš šola eemahžito teoriju par atbaidišchanu.

„Ehe, kahdâš nowezojušchâš domâš tu atfabrto!“ knašš tam peeshmeja.

„Un ne tikai nowezojušchâš!“ Zefena teiza, „bet ari pilnigi jau atmeštâš. Statistika mums toti šklaidri rahda,“ wina turpinaja, greešdamâš pee barona, „ka bailes no šoda wehl neweenu naw aturejušchâš no nošeguma; gluschî otradi, jo šingraki bija šodi, jo wairak bija nošegumu.“

„Bet ko tad, mana mihta, darit ar wišadeem neleescheem un nošedsneekem?“ eemâšijâš šarunâ ari Anna Jurjewna, kura daudš ko nesaprata Zefenâš wahrooš, bet tomehr klaufijâš ar leelato interešî.

„Neko nedarit, tapehž ka pateešibâ nošedsneeku nemâš naw! Wini ir tikai šlikti eerihkotâš fabeedrištâš kahrtibas redsamâ parahdiba, bet pahrgrojeet šcho kahrtibu, un winu nebuhs! . . . Bet peenemšim pat, ka šchi kahrtiba ir toti laba, un ka tomehr ir zilweki, kuri negrib padotees šchai kahrtibai un ženšchâš tift no tâš abrâ; pat tahdâ gadijumâ wini naw wainigi, tadehk ka winu galwâš naw rešlešku, kuri winuš no tam atturetu.“

„Bet to pašchu jau war teikt ari par fabeedribu,“ knašš atteiza Zefenai, „ari wina naw wainiga, ka tai šmadšenš naw

reflekfu, kuzi to spehtu atturet no wehle-
fchanas raut wisus fchos lungus uf kara-
tawam."

"Ne, ar weseļu ſabeedribu tas nekahdi
newar notift," Zefena tam ſawulahrt at-
teiza, "ſtarp deſmit zilweſeem weenumehr
atradifees weens, kam ſchis refleſſs buhs."

"Bet ſadeht tad pahrejeem dewineem
japadodas ſchim weenam: ta ſawā ſinā ir
warmahjiba," knaſs turpinaja.

"Japadodas, kā padodas atlee redſiga-
jam, un lai wiſch toſ pat ar waru pee-
ſpeeſch: taſ ir pahrejoſchs kaunums, kam
ſekos zilweku lablſahjiba," Zefena at-
bildeja.

Pehdejo Zefenas ſtrihdu ar knaſu ne-
ſaprata ne barons, ne Anna Zurjewna,
un barons, noſpreedis eewehrot wiſdſitako
klufu zeeſchanu, peenehma tilai koti doma-
majoſchu fejas iſteikſmi, bet Anna Zur-
jewna neapklufa.

"Ja jau runā par netaiſnibu," wina
eeſauzās, ari gribedama paleeltees ar ſa-
weem humanajeem uſſkateem, — tad ja-
ſaka, ka kazi ir kaunaki par wiſu to: Des
milliers d'hommes combattent les uns
contre les autres! . . . iſgudro nahwi-
guſ eerotſchuſ! . . . dod kruſtus un god-
algas teem, kaſ wairaf ſwehriſkuma pa-
rahda!"

Ar ſcho teoriju Annu Zurjewnu bija
eepaſtiſtinajis ahrſemēs kahds franzuſis,
kurſch pee tam runaja ſmaltu franſchu
walodu, ſchehl tilai, ka wina daudſ ko
bija aiſmirſuſe no wina zehlaĵam domam.

"Starp karu un karu ir ſtarpiba,"
knaſs teiza ſmaididams.

"Un kahda wehl!" Zefena eeſauzās.

"Kahda ſtarpiba! Katris karſch ir
nahwe un breeſmas!" Anna Zurjewna
eeſauzās.

"Breeſmas, bet nepeezeſchamas," knaſs
atkal peebilda un gribeja ſahkt runat, bet
redſedams, ka ari Zefena to grib, atlahwa
tai runat.

"Kazi ir daſchadi," ta eeſahla, "pir-
mais, patſ rupjalais kara weids ir — uſ-
brukums, taſ ir, kad nedaudſ plehſigu
ſlinku uſbruhl darbigalajeem eedſiwota-
jeem, aplaupa wiſus, noſauj; tad naht
walſis kazi, kuru mehriſis ir noſtiprinat un
nodibinat walſti, taſ ir kad ſtiprakā zilts
eeſaro un peeweeno ſew wahjato zilti un
uſſpeeſch winai tahdas dſihweſ formaſ, pee
kuram pehdejā zilts nemaſ naw raduſe;
beidsot dinastiĵu kazi, kuru motiws, leetas,
beidsar:ajā laika wairs neatkahrtojas weh-
ſturē: deht Neapoleſ Burdoneem neweens
i nedomaja karot! . . . Bet ir proteſte-

joſchi kazi, kad ſabeedriba koro deht ſa-
wam teeſbam uſ dſihwi ar kahdu nebuht
eeſſcheju tiranĵu jeh ar ahreju warmah-
jibu: tee kazi ir jeenĵami un wina wa-
doni ir wehriſs, ka zilweſi toſ ſwehti."

"D, juhs eſeet breeſmiga rewoluzionā-
rene!" Anna Zurjewna atkal eeſauzās;
ſchoreiſ wina wiſu ſaprata, ko Zefena ru-
naja. Wiſpahr, kaſ attezas uſ ſareem,
tad Anna Zurjewna wiſus labaki ſaprata
nekā zitas zilweku ſinibas, laiſkam tadeht,
ka paſina dſihwiē koti daudſ kara wiſru un
daudſ ar teem pahrunaja.

"Man warduht juhsu, manas preeſch-
neezeſ, klahthuhtuē to newajadſeja runat!"
Zefena teiza, ar jautru padewibu noleek-
dama preeſch Annas Zurjewnas galwu.

"D, kā jumſ naw kauna, ma chère,"
ta teiza, "bet eſ zeru, ka juhs neſtahtſiteeſ
tamlibdſigas leetas behrneem!"

"Eſ domaju!" Zefena teiza ar tahdu
balſi, par kuru newareja ſchaubiteeſ.

"Juhs eſeet til ſtaista rewoluzionaru
ideju ſtudinataja, ka katris peenem taſ
gluſchi negribot, lai gan agraf nemaſ
tam naw peeſtitiſ!" barons teiza Zefenai.

"Merci monsieur!" ta teiza, ari
preeſch wina druſtu noleekdama galwu.

ſhini azumirkli dahriſā eenaĵja kna-
ſenes iſtabas meita.

"Knaſene juhs luhds nerunat til ſlani;
wina grib gulet," wina greeſās pee knaſa.

Taſ no duſmam pat nebahleja, iſ-
dſirdis to.

"Wehs jau tā klufi runajam!" wiſch
teiza.

"At, eſ eſmu wainiga, eſ runaju
ſlani," Zefena teiza ſobgaligi.

"Kundſe wehl luhds katrā ſinā eeet
pee wiſas riht no rihta," iſtabas meita
turpinaja, greeſdamās pee knaſa.

Nabaga knaſene, iſdſirduſe, ka Zefena
pee wineem weeſos, nenojeetās un ap-
nehmās jau rihtu noteikti iſrunatees ar
wiſru. "Nu, labi ej!" knaſs atbildeja,
aiſween wehl duſmigi.

Iſtabas meita gribeja jau eet, bet
Anna Zurjewna wiſu aptureja.

"ſaki knaſenei, ka eſ tuhlin eeſchu
pee wiſas atwaditeeſ."

"Klauſos!" iſtabas meita atbildeja un
aiſgabja.

Anna Zurjewna atwadĵās no nama
tehwa un wina weeſeem.

"Luhdsu, apmeklejeet mani," wina teiza
Zefenai, ſchoreiſ jau daudſ firſnigakā balſi
nekā agraf to bija teiſuſe. Ta pahrlēzi-
najās, ka Zefena ir koti gudra meitene.

„Zeru, ka ari juhs mani apzeemoseet!“
Anna Zurjewna teiza baronam.

„Turu to preefch fewis par leelako godu,“ tas atbildeja, zeenigi tas preefchâ pallanidamees.

Anna Zurjewna aigahja papreefchu pee knasenes, bet drihfi pawifam aibbrauja no Dstantinas. Knas ar baronu pawadiza Zetenu zaur leelo dahrsu us mahju. Naktis bija gaischa un filta. Knas weda Zetenu sem rokas, bet barons tihshi gahja kahdu gabalinu eepafakis. Kas atteezas us scho wafaru, tad barons nebija gluschi apmeerinats ar sewi un tumshchi nojauta, ka, pateizotees nolahdetam deenestam, tas winam laupija wisu laiku, winsch laika garam ir palzis stipri pakaf. Knas ar Zetenu pa tam farunajas sawa starpâ gandrihs tshukstoschi.

„Tu schodeen biji apbrihnojama! . . . Apburofcha! . . .“ winsch runaja, stipri speesdams winas rotu.

„Luhl ka, apburofcha,“ ta teiza, atbildebama us wina rokas speedeenu.

„Un kas wisbrihnischkati,“ knas turpinaja, „wisas schis gudras seeweetes, ta fauzamâs bas bloux, parasti ir nesmutas, bet tew ir tshetri labumi: prahts, isglichtiba, flaitums un grazija.“

„Nu, ja, esmu pate pilniba,“ Zetena atbildeja sobgaligi, „pagaid, eepafshfees ari ar maneem netitumeem!“ wina peebilda nopeetnafi.

„Lihds schim es pafshstu tikai weenu,“ knas teiza.

„Kahdu tad?“

„Greisfirdibu.“

„Nu, tas naw netitums, bet drihsat mukhiba,“ Zetena atbildeja.

„Je vous salue, messieurs, et bonne nuit!“ (Es juhs fweizinu, lungi, un ar labu nakti!) wina nobeidsa, pallanijufes abeem kawaleereem.

Wini bija jau gandrihs pee paschas Schiglinstu datschas.

„Adieu!“ knas teiza juhtigi.

„Adieu!“ barons atfahrtoja juhtigi.

Zetena nosuda ais saweem dahrsu wahrtineem, bet muhsu draugi greefas atpakaf us mahju.

„Ka jums patihl schi jaunawa?“ knas prafija pehz ihfas klufuzeeschanas.

„Nekad wehl neefmu redsejis gudratu un isglishtotatu seeweeti!“ barons atbildeja, ka redsams, pilnigi atflahiti.

„Es domaju!“ knas teiza paschapmeerinats.

„Wawu tew apgalwot!“ barons wehl reij apstiprinaja, un, eeswilpees, nofta ar sawu speekiti lapu no kofa.

X.

Dtru deenu pulsten diwpadsmitos no rihta knas staigaja pa seewas istabu. Knasene wehl arweenu sehdeja gultâ neapgehrbta, un winas labfirdigai sejai scho-reij bija behdiga un dufmiga isteikfme. Saruna stary wineem tikko ka bija fahkufes.

„Zit tas wafar bija mukfigi no juhsu pufes,“ knas eesahka, „fuhit peepefchi istabas meitu un teikt mums, ka skolneekem, lai netrofschno un klufati farunajas! . . .“

„Bet es tatschu esmu flima, neaimiristi ta! . . .“ knasene tam atteiza.

„Remaj juhs neeseet flimi!“ knas teiza dufmigi.

„Ka, neefmu flima?“ knasene eesauzas isbrihnejufes, „kas tu par zeetfirdigu zilweku! . . . Atminees, ka tu isturejees un faproti, ka es newaru buht wefela un meeriga! Weidsot, es prafu, lai tu man atflahiti teittu, ko tu efi nodomajis ar mani darit.“

„Ka, ko ta darit?“ knas prafija.

„Ta! . . . Tew tatschu ar mani kas nebuht jadara! Newar tatschu weenâ mahjâ turet mihtako un seewu!“

Knas drufstu nobahleja.

„Es neturu sawu mihtako ar jums weenâ mahjâ!“ winsch teiza

Schi atbilde sawufahrt fatreeza knaseni: wina nekahdi negaidija, ka wihrs buhs til atflahits.

„Weenalga: wina dsihwo tikai daschus fokus no schejeenes,“ wina teiza.

„Ne, tahstaf, wefelu wersti tahfu! . . .“ knas atbildeja sobgaligi un it ka pilnigi weenaldfigi.

„Bet fakteet man masafais,“ knasene turpinaja, un winas balsi bija dsirdamas raudas, „ka lai es isturos: fatiktees un faredsetees ar winas es newaru: tas eet pahr maneem spehkeem!“

„Nefaredsatees, ja tas jums nepatihl,“ knas teiza tahdâ paschâ toni.

„Bet wina tatschu muhs apzeemo!“ knasene atteiza, „man ta tad jabehg un jaatfahj sawa mahja.“

„Wina newar nenahht, jo tas ispaustos stary wiseem pafshstameem un tee tad usminetu eemeflu, kapehz wina nenahht!“ knas teiza.

„Juhš baidatees, ka ta leeta netittu ispausta, kas warbuht jau ir notizis,“

knasene teiza, „un juhs bef schehluma no-
statatees, manäs zeeschanäs!”

„Man ir toti gruhti, juhsu zeeschanas
redset, tizeet man!” knaas eesahja, un no
usbudinajuma tam aishrahwäs pat bals; ;
winsch peegahja pee galda, panehma uhdens
karasti, eelehja pilnu glahsti uhdens un is-
dsehra to us weenu malku.

„Man juhsu ir toti schehl!” winsch
turpinaja, „un lai laut zil labotu juhsu
likteni, es dodu jums weenu lihdselli:
schkirfimees, schkirfimees, ja gribeet liku-
migä zekä; es jums atdoschu trescho datu
no sawas mantas un usnemshos pat, ja
buhs wajadstigs, sodu pehz likumeem . . .”

Tahds wihra preekschlifums knasenei
fazehla schaufmas: käl buht schirtai
feewai? . . . pasaudet sawu stahwolli fa-
beedribä? . . . beidsot, neredset knasu wifu
sawu muhschu? . . . Bet kadehk tas
wifs? . . . Ko wina tam nodarijuse? . . .”

„Ne, knaas, es negribu no jums schkir-
tees,” wina teiza un raudas apslahpeja
winas wahrds.

„Kapehz ne?” knaas jautaja dsikä
balsi.

„Tapehz . . . tapehz . . .” raudas aish-
ween peenehmäs un peenehmäs, „tapehz,
ka es, nelaimigä, juhs wehl mihlu!” wina
gandrihs eekleedsas.

Knasa feja pee tam tapa gluschi
tumfcha: ja knasene turpinatu firditees un
tam pahrmest, tad winsch warbuht istu-
retu, bet wina raudaja un teiza, ka to
wehl mihl, — tas gahja pahw wina speh-
teem.

„Taupeet ari juhs mani!” winsch tikko
wareja isteikt un, bersedams few kruhtis,
peegahja pee atwehrtä loga, it käl gribe-
dams eelpot swaigo gaisu.

Knasene tuhlin eewehroja wihra juhtas,
un preezajäs par tam: mas, pamasam ta
beidja raudat.

„Bet warbuht tu kahdreis beigfi winu
mihlet un eemihlefi atkal mani,” wina
teiza peelabinoschä balsi.

„Ne, es winu nebeigfchu mihlet!”
knaas atbildeja, statidamees aishween wehl
pa logu.

Schee wahrdi atkal apwainoja un ap-
behdinaja knaseni.

„Ar ko wina tewi täl apbuhuse, es
gribetu finat?” wina teiza.

Knaas kluseja.

„Bet kas buhs, ja es pate kahdu
zitu eemihleschu, käl tas tew patiks?” kna-
sene peebilda jau swarigu balsi: wina
laikam domaja, ka stipri isbaidis ar to
wihru.

„D, tu nonemfi man leelu flogu no
dwehfeles!” winsch teiza.

„Täl tad, tu to pateefi wehlee?” kna-
sene strauji jautaja.

„Toti wehlos!” knaas atbildeja dobji.

„Bateijos par atkauju, un waj es tagad
pateefi waru zeret us juhsu atgreeschanos,
käl juhs täl ar mani apejatees.”

„Bet waj tad es flifiti ar jums ap-
ejos?” knaas jautaja, pagreesdams galwu
us feewas pufi.

„Es domaju, mehs newehlamees turet
mahjä pat istabas meitu, turai tik mihlas
ihpashibas, bet juhs gribeet, lai juhsu
feewa buhtu tahda.”

„Nu, schini leetäl mehs nekad newee-
nosimees!” knaas teiza un negribeja par
to wairs tahfal runat.

Knasenei protams neenahja i prahtäl,
ka knaas atkauj täl mihlet zitu tikai aish-
taishibas juhtam, jo winsch ari pats mih-
leja tagad zitu feeweeti. Wina ween-
kahrfschi domaja, ka winsch ar to grib ga-
ligi no winas attratitees.

„Es domaju, muhsu faruna ir bei-
gufes?” winsch teiza, sneegdams knasenei
rofu.

„Beigufes, ja täl gribeet!” wina at-
bildeja ar sehru smaidu, paraustidama
plejus.

„Un es zeru, ka juhs drihfi iswefeto-
fatees?” knaas peebilda.

„Nesinu!” knasene atbildeja.

Knaas aishgahja.

Knasene pehz wina aisheschanas tuhlin
peezehläs no gultas un sahla slaugat pa
istabu. Winas dwehfele peepeschi it käl
isauga: par to, ka wihrs to nemihl, kna-
sene wairs neschaubijäs un winam at-
reebdamäs, ta pate gribeja eemihlet kahdu
zitu. Bet kuru tad? Waj baronu? Jo
wairaf tadehk, ka tas agraf bija winäl
eemihlejees, täl ka wina pat newehlejäas,
ka tas brauz pee wineem us Maslawu,
baididamäs, ka tas sahls winai tuwotees;
bet tagad, lai tuwojas! Wina pat atbildes
us wina juhtam un nonems täl leelu flogu
no knasa dwehfeles: bet feeweetes smalkäl
sajuhta knasenei turpretim teiza, ka tas
knasam toti nepatiks. Lai tuhlin ispi-
ditu sawu planu, knasene pasauza istabas
meitu, grejni apgehrbäs, lifa isnest few
trehstu us terafes, isgahja ari pate tur,
un gribeja tuhlin suhtit pehz barona, bet
gluschi negaidot, eeraudfija winu masajäl
dahrsinäl, kur tas slaugaja. Barons schini
azumirkli domaja gandrihs to paschu, ko
knasene: atbrauzis Maslawäl barons no-
peetni gribeja taifit partiju ar kahdu ne-

bucht kuptſcha meitinu, tadeht ari taſ knaſam ta pawirſchi eejautajäs par Maſkawas atbraufſchanas eefahka farunu ar dahrsneeku, kureſch ſtrahdaja leelajä dahrsä.

„Sati, mihtais, waj te dſihwo kuptſchi?“ wiſch tam jautaja.

„Ne, kuptſchu te maſ; wini wairaf dſihwo Bartos un Sofoknikos; tur winu iſtjä weeta,“ taſ atbildeja.

„Tä tad ſche winu nemaſ naw?“

„Pa ſwehtkeem daſchreiſ atbrauz; luht, tee labakee ſirgi un ekipaſchas, kuras ſtahw pee dahrsa, täs ir wiſas kuptſchu.“

„Bet ſcheit tä tad neweens nedſihwo?“

„Kahdi diwi, trihs kuptſchi dſihwo ari ſcheit.“

„Kurä weeta?“

„Luht tur, pa kreiß no dahrsa.“

„Waj tee ar bagati?“

„Stipri bagati! Es pee wineem ſtrahdaju.“

„Waj ar gimenem jeb neprezeti?“

„Ko neprezeti, abeem ir gimenes.“

„Waj dehli jeb meitas?“

„Ir ari meitas, ſkaiſtas jaunfundsjes!“ dahrsneeks atbildeja, uſminejis, ka barons taiſni pa kuptſchu meitam i intereſejas.

„Un waj winas dauds dabuhs puhrä lihdi?“ barons jautaja.

„Kreetni dauds!“ dahrsneeks teiza ſteepi.

Barons winu atſtahja un gahja taiſni uſ norahditäm kuptſchu daſſcham; nogahja winäm garam kahdas reiſes deſmit, gribe-dams eeraudſit dahrsinos jeb uſ balkoneem kahdu jaunawas ſtahwu, bet neredſeja ne-meenas. Ari wakarä, ſtaigadams pa leelo dabrsu wiſch uſmanigi noſtatijäs wiſas dauds maſ glihtajäs jaunajäs ſejäs, ſejoja winäm, kad täs atſtahja dabrsu un nowehroja, waj täs eefehdäs ſuhrmanos jeb ſawäs ekipaſchäs, un kahdas ſchſiras ir ekipaſchas, labas jeb widejas. Wiſa ſchi melleſchana tomehr nenoweda pee wehla-meem reſultateem, un barons jau ſahka atzeretees ſkaiſto Michailo Borisowitſcha mihtako, ar kuru patš beidsamos gadus foti patihlami pawadija laiku, tadeht ka Michailo Borisowitſchs ſchai mihtakai maſſaja tikai naudu, bet mihleja wina, taiſnibu ſafot, baronu. Barons jau gri-beja winai rakſtit, lai ta atbrauz uſ kahdu nedeku uſ Maſkawu, apſtatitees ſcho galwas pilſehtu, kuru ta nekad nebija redſejuſe, bet ſchoriht tam uſauſa galwä kahda gluſchi jauna doma. „Waj nepeelabinatees knaſenei?“ wiſch domaja, jo wairaf tadeht, ka wina nebuht nebija neſmukafa

tapuſe, bet gan wehl ſkaiſtaka, un ſanehma winu foti labwehligi; bet wihrs tam at-ſkahi teiza, ka buhs pat apmeerinatš, ja kahds eegubſt wina ſewas mihleſtibu; tä tad, naw jabaidas no nepatiffchanam no ſchis puſes! Garlatzigi tikai, barons prah-toja tahlat: kawetees ar kundsem; winas paraſti grih, lai pee täm ſehdetu un pawaditu pee täm weſelas deenas; bet to tad lai barons tagad zitu dara? Deeneſta tam nekahda nebija, un kad taſ reiſ buhs — ir neſinami! Tä tad wajaga pee labi-natees winas augſtibai. To noſpreedis barons peepeſchi iſdſirda baſſi no teraſes.

„Eduard Fjodoritſch, nahzeet ſchurp.“ Barons ſarahwäs. Winu ſauza knaſene.

„Mans Deews, juhs beidsot parahdantees!“ wiſch eefauzäs, ſawufahrt tahdä eejuhſminatä baſſi un, uſgahjis uſ teraſes, noſkubpſtija knaſenei roztau; wina ari preezigi noſkubpſtija to uſ waigu.

„Sehſchatees te, man blaſus!“ knaſene teiza.

Barons atſehdäs.

„Waj juhs foti ſlimi bijät?“ wiſch jautaja lihdszeetigi.

„Ja! . . . Wiſwairaf tomehr aiſ gal-laizibas,“ knaſene atbildeja.

„Bet kadeht tad juhs garlakitotees?“ barons jautaja, pehſchni pagreesdams ſawu galwu uſ winas puſi.

„Tadeht, ka, kaſ tad man tagad par dſihwi? behrnu man naw! . . . Turwu zilweku, kaſ dauds maſ ſirfnigati man pee-ſertos, ari naw manä turwumä!“

„Atkaujat man peeſkaiſtit ſewi pee peh-dejeem un atgahdinat jums, ka es eſmu juhſu turwumä!“ barons teiza.

„Juhſ eſeet tikai uſ kahdu laiku te, juhs eſeet weeſſ no Peterburgas; aiſbrauſſeet atkal atpaſak un aiſmirſſeet ſche-jeenes draugus.“

„Ne, es neeſmu no teem zilwekeem, kuzi ahtri aiſmirſt!“ barons teiza juhtigi, „es, peemehram, lihds ſchim laikam,“ wiſch turpinaja pehz iſſas kluſu zeeſchanas, „newaru aiſmirſt, ka mehſ reiſ ſtaigajäm di-watä Pargolowä Schuwalowa dahrsä un muhſu toreijejo ſarunu.“

Knaſene druſku noſarka: barons tai tai taiſni atgahdinaja ſawu toreijejo mihleſtibas atklaſſchanu.

„Bet waj juhs atmineet ſcho ſarunu?“ wiſch tai jautaja jau mihligi.

„Un ka wehl! . . .“ knaſene teiza ſteepi, nolaiſdama druſku azis.

„Bet kadeht juhs man toreij neko ne-

atbildejät?" barons peebilda, stipri eedro-
schinatš no winaš atbildes.

"Man islitäs dihwaini jums ko nebuht
atbildet!" knasene teiza nepazeldama aziš,
„juhs toreiš bijät wehl tahds, sehns."

"Bet otram sehnam juhs tomehr dewät
preefšchrofu schini gadijumâ!" barons teiza
sehrigi.

"Apstahktu wara! . . ." knasene no-
teiza.

"Waj tilai tas?" barons jautaja, peh-
tošchi usskatidams knaseni, „waj tad juhs
nebijät fawâ lihgawaini eemihlejuschees?"

"Protams, biju eemihlejusches!" knasene
ahtri atteiza, it kâ baididamäs, ka winam
nezekas aisdomas, ka tas tã nebuhtu bijis.
Barons winaš neisprata.

"Ja, atzeros to azumirkli," winsch atkal
eesahka sehri, „lad juhs aisweda pee al-
tara, lai Deewš neweenam neleef tã zeest,
kã es to deenu zeetu!"

"Bet juhs tomehr bijät mans mar-
schals," knasene atteiza smeedomäs.

"Bet tahds tad es biju, atzeratees?"

"Druftu bahls, tas taisniba."

"Ja, waj tilai bahls," barons teiza un
apklusfa, it kã nogrimis behdigäs atminäs.
Uri knasene kluseja. Istirsadama dweh-
sela wišas sajuhtas, wina few domäs jau-
taja, waj barons tai patihk, un winai
bija jaatšihstas, ka koti mas; bet, lai kã,
wina tomehr nospreeda ar winu foketer.

"Man koti gribetos finat," barons
eesahka, „waj juhsu toreisejäs juhtas uf
lihgawaini tagadne ir mašinajuschäs jeb
peemehmuschäs?"

Knasene pašmehjäs.

"Kapehž juhs to gribeet finat?" wina
jautaja.

"Tapehž, ka koti wehlos to finat!"
barons eesaužäs.

"Ja daudš finafeet, tad drihs palifseet
wezi," knasene teiza.

"Kas par to! labal palift wezam, nekã
dšihwot nesiščanã! . . . Ne, joki pee
malas! . . . Sakeet, kas man jadara, lai
juhs buhtu ar mani pilnigi atlahti?"

"Wispirms jums jabuht pret mani pa-
dewigam, usmanigam un lihdsjuhtigam,
un japeerahda, ka efet manas uštizibas
zeenigi!"

"Tas wišs koti weegli isdarams, bet
tahlak, bet tad?"

"Bet tad . . ." knasene eesahka, bet
apklusfa, jo sahlẽ schini azumirkli atska-
neja „k—ha!"

"Ak, tas mans dakters!" . . . Nu, juhs
tagad ejeet," wina teiza baronam ustrauktã
balsi.

Tas usskatija winu isbrihniješ.

"Ja, ejeet tatschu ahtrak!" knasene
atfabrtoja.

Barons nošahpa no balkona un gribeja
atsehstees uf tuwatã sofa.

"Ne, ejeet tahlak . . . tahlak, ejeet
tur!" knasene winam ussauza.

Barons gabja tahlak.

"Man teiza, ka slimã dahrsã uf te-
rašes, tã tad wina wešela, k—ha!" Elpi-
difors Martinitschs teiza, eenahdams zaur
stilla durwim.

"Man schodeen labaki!" knasene at-
bildeja.

"Daudš labaki, no fejas jau redsu,"
Elpidifors Martinitschs teiza un nosehdäs
knasenei pretim. Wina sejä skaidri bija
lasams, ka winam daudš kas to knasenei
pastahstii.

"Nu, waj juhs isfinajät to, ko es jums
luhdju?" ta teeschi eesahka.

"Iffinaju. K—ha!" Elpidifors Mar-
tinitschs atbildeja.

"Kas tad ir?"

"K—ha!" Elpidifors Martinitschs at-
bildeja (wišos swarigos dšihwes gadijumos
winsch kahjeja wehl beeschaki nekã parastš),
„K—ha! juhsu aisdomas, ka schi jaun-
kundse buhtu sinamã stahwokli, ir pateefi
apstiprinajuschäs, k—ha!"

"Dauki, teizami; labi fewi ir apgab-
dajuse," knasene eesaužäs, nobahledama.

"Ja, ir apgabdjuse! . . . Mahte ir
koti noskumuse, koti! . . . gribeja pat
knasu subdset, bet es atrunaju. „Upsche-
lojatees, es teizu, kas tad jums tur par
labumu buhs?"

"Kadeht tad wina to gribeja subdset?"
knasene winu pahtrauja.

"Kadeht, teiz, ka meitu ir gahšis postã."

"Bet kã winaš domã, waj mani wi-
naš ir gahšuschäs postã jeb ne?" knasene
jautaja.

Elpidifors Martinitschs kluseja.

"Waj winaš mani tura par lelli, kura
neko nejuht un nesaprot," knasene turpi-
naja, no dušmam pat nosardama, „waj
winaš domã, ka es winam tã atkauschu
atnemt man wihru? Ka winam ar ma-
demoiselle Zefenu ir tahds sakars, tas
man ir gluschi weenasga; bet winsch mani
tomehr mihl un katru manu wahrdu zeena
augstal nekã wišus mademoiselle Zefe-
nas wahrduš; bet ja winaš intriges un
usmušnäs winu pret mani, tad es to ne-
zeetischu! winaš tagad grib knasu subdset,
bet es winaš apsubdšeschu eepreefch:
mans tehws ir eewehrojams generals! . . .
Keisars pašihst winu peršonigi: tehws

wanam pateiks un aifseegs tai palaidneezei postit zitu gimenes laimi!"

"Ko nu keisaram? I—ha! . . . Gene=ralgubernatoram wajaga pateikt, winsch to tublin isdihš no Masfawas."

"Isdihš ja no Masfawas! . . ." knasene preezigi peekrita, "un tad paslaidrojeet schai flukei," wina turpinaja, "ka tas ir nedirdeti netaunigi no winas puses — apmeklet manu mahju; lai wina sarebsas ar knasu, kur ween tai tihš, bet tikai ne sem manam azim! . . . Lai tatschu wina faprot, ka man tas naw patihkami, naw weegli to redset un beidsot es negalwoju par sewi: es winai warbuht pateikschu kahdreis tahdu rupjibu, ka ta wehlat kausnefees pasaulē rahditees."

"To wajadseja, Deewa wahrds, waja=dseja!" Elpidifors Martinitšs eesauzās.

"Runajeet klusaf!" knasene wina ap=fauza, "un eedomajatees: es watar gutu flima, bet wini dahrsā smej, šarunajas!"

"Besjuhtigi zilweki, nekās wairaf!" Elpidifors Martinitšs noteiza jau klusafati.

"Ne tikai besjuhtigi zilweki, tee ir mani kaundari, no kureem es nesinu tā i glahbtees!" knasene teiza, un azis tai pamirdseja ašaras.

Geraudsijs to Elpidifors Martinitšs tublin sahka winas meerinat un peeweda kahdu peemehru pat no wezās deribas.

"Abrams un Sahra jau bija gados, bet peepeschi winsch peenehma few leeku seewu; bet tomebr Sahra pastahweja us sawu, — un winsch aisdina Hagari tufnesi, un weenmehr schis Hagaru kundses wehlat teel aisdihštas un pamestas . . . weenmehr!"

Bet knaseni tas mas apmeerinaja, wina pat neklausjās us Elpidiforu Martinitšchu, tā ka winsch tureja par labaku atwaditees.

"Waj pawehleet parihst pee jums abraukt?" winsch jautaja.

"Ne, man tagad labafi," knasene atbildeja.

"Labi!" Elpidifors Martinitšs teiza un gabja atpakaf us sawu ekipaschu wairs ne zaur sahli, bet zaur dahrsu, kur eeraudsijs baronu us sola sehdam, redsami isbrihnijs: "kas tas par kungu un kapehž winsch tur sehds?" winsch nodomaja pee sewis.

Bet barons, redsedams, ka dakters aifbrauz, ne azumirkli nekawedamees, usgabja us terases un nosehdās schoreis newis us trehsla, bet us trepu augstakā palahpeena,

tā ka atradās gandrifs pee pascham knasenes kahjam.

"Apbrihnojama leeta!" winsch eesahka nepeespeesti un sabahsdams rofas sawu glauno krahsaino biffchu majajās labatās, "zil koti muhsu seeweetes ir aifspreedu=mainas!"

"Seeweetes? aifspreedumi?" knasene jautaja, wehl aifween atrafdamās sem ta eespaiba, kahdu us wina atstahja šaruna ar Ilionsti.

"Ja! . . . Uf tā šauzamo ustizibu laulibā winas leei deefin kahdu swaru; es pilnigi peekrihtu, ka lauliba ir koti godajams akts, tapehž ka winā dsimst nahkoschā zilweze, bet kas tad winā ir swehts un noslehpmains?"

Barons gribeja samaitat knaseni ar tam pascham domam, kuras tas dsirdeja no knasa un kuras pats nepeefrita.

"At, ne, lauliba ir koti swariga leeta!" knasene teiza aifween wehl domigi.

"Zaur ko tad?"

"Kā zaur ko?" knasene eesauzās, "tur seeweete pirmo reisi atdod sewi pilnigi wihreetim."

"Bet kas tad par to?" barons usstahja.

"Kā?" knasene wina atteiza, drusku nosarfdama.

"Bet seeweete war pilnigi atdot sewi wihreetim ari bes laulibas, un tas buhs tas pats; laulibai tā tad naw nelahdas nosihmes."

"Bet kura seeweete tad, wismas no muhsu aprindam, atdos sewi bes laulibas? — Warbuht tikai kahda palaidneeze," knasene teiza.

"Gluschi otradi, koti labas un godigas seeweetes un meitenes atdod sewi tahdejadi. Ko lai dara? Apstahku wara, kā juhs paschi teizat."

Knasene netizedama pakratija galwu.

"Bet waj juhs sineet," barons turpinaja, "ka muhsu tā šauzamās tikumigās seeweetes, nemihledamas wairs wihru, turpina ar wineem tomehr laulibas dsihwi: fakteet ko gribeet, bet tahda parahdiba ir netikumiga, ta ir reebiga glesna; to nedara pat meschoni, ne lopi! Tee parasti mihle tikai tad, kad juht us to dsinu."

Barons samaitaja knaseni, atfahrtdams gandrifs wahrdu pa wahrdam knasa domas!

"Seeweete nekad nebeids pilnigi sawu wihru mihlet!" ta atteiza.

"Pilnigi beids mihlet, tikai negrib paschas few to atfihtees!" barons runaja. Winsch bija pilnigi pahrliezinats, ka kna=

sene nemihl fawu wihru, bet naw wehl par to ihsti pahrdomajufe; un tabehf winsch ari zentàs west winu uf schàm domam.

„Mihlestibâ wiss atkarajas no azu=mirkta,“ winsch turpinaja kaisligu balff, „es peemehram atdotu desmit gadus no fawa muhscha, ja juhs man atkautu no=stuhpstit fawu debeschfigo kahjinu . . .“ Un barons norahdija ar azim uf knasenes maso un flaisfo kahjinu, kura bija redsama sem fwahrku malas.

„Kas par muklibam!“ knasene eesau=zas, paslehdama fawu kahjinu.

„Swehru pee fawa goda, ka atdotu desmit gadus no fawa muhscha!“ barons tschukstija, kaisligi usflaidams knaseni.

„Man newajaga juhsu desmit gadu!“ ta teiza ar redsamu nepatitschanu. „Wihrs nahf,“ wina tad ahtri peebilda.

Tahlumâ pateest bija redsams knasf, kurfch gahja druhms un noduhris galwu. Pehz farunas ar feewu winsch wisu laiku par to domaja, un kad Zekena tam jau=taja, kas winam notizis, tad winsch tai teiza, ka ir flims. Wina stahwolkis lihdsinajàs dsehrwes stahwolkam mullainâ purwâ: kad aste iswilka — knahbis eegrimst, is=well knahbi — aste eegrimst. Ja feewa bija laba, — Zekena dusmiga; falihgft winsch ar Zekenu meeru, — feewa sabl

dumpotees. Winsch tomehr atfina, ka knasenei pilnigi taisniba un domaja, ka, ja wina kahdu eemihl, tad winsch nedrihft pret to protestet, bet winam tas pat wehl jaweizina un jafeds wiss ar fawu wahrdu.

Ta domadams winsch gahja uf mahju un, peenahdams pee terases, redseja, ka knasene usgehrbuses un flaisfo, graziofi bija atgahsufes pusgufus uf lehtrehfla, bet tai pee kahjam nosehdees barons ar flaisfo nosartuschu feju, dedfigam azim. Ari knasenei bija tahda dihwaina fejas istekfme. To redsot, knasam it kâ dunzis eeduhras firdi. „Waj wina pateest grib ispidit fawu draudu! . . . Nu, lo, tas jau toti teizami!“ winsch gribeja few pree=zigi eestahstit, bet dusmas un ihgnums pahrnehma wina dwehfeli, gluschi pret pascha gribu un winsch, nefasweizinajees pat ar draugu, atfehds un noduhra galwu. Knasene to wisu eewehroja un toti par to preezajàs, bet baronu tur=pretim tahda knasa usweschanàs famulft=naja.

„Kas jums schodeen notizis, juhs scho=deen eseet tahds faihdsis?“ winsch jautaja peelabinoschas balff.

„Es weenumehr tahds esmu! . . .“ knasf atbildeja: winsch, galvenais, dusmo=jàs par to, ka tas nejuht tà, kâ grib un kâ tam wajadsetu just!

(Turpmat wehl.)

Tehwijai.

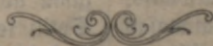
No J. Peruta.

Es, zeesdams, tewi mihlet mahzijos;
Nu tew pee aukstàm fruhstim noleezos:
Dod manim kapa weetu.

Man firds preefsch tewis fadega
Par upuri uf altara;
Kurp laj bes firds es eetu?

Kas fawu firdi atdewie,
Tas weentulis ir palizis,
Tam naw neweena drauga.

Es ari draugu newehlos, —
Pee tawàm fruhstim noleezos:
Dod manim kapa weetu.

Seltmata Sarknās Lilijas. Tizet negribas, ka ne wairak lā 10 gabus atpakaļ Seltmata pirmā nowelite „Wijolite“ šazeh-luše literarištu fensaziju. Tizet negribas . . . Un ko wifu toreis tanē neredseja: paraugu no ta breesmīgā naturalisma, bet galwenais, weenu neschkistu, netikumigu gabalu. Tagad mehs no naturalisma „Wijolitēs“ neatrodam ne ehnas, šchai nowelitē, kurā strautināsch usstahjas par stahstitaju! Un kas us tikumistumu šhmejas, tad mums loti gribetos tizet, ka mahtes un tantas drihs neatradis zitu tikumistaku gabalu, ko dahwinat meitam us eeswehtischanas deenu, nekā šchis „Wijolites“; tas ir, ja mahtes un tantas domās, ka wispahr war weizinat tikumbu ar literarišku spredikofšanu. Zitadas wehrtibas „Wijolitem“ naw. Winās pat newar wehl ne manit to nenoleedsamo tehloschanas weifsmi, kas parahdas Seltmata wislabakajā darbā „Fräulein Nize“ un weetumis „Plaismā“. Winās ir no weena gala lihbs otram diletantiskās, ar neweiklu usbuhwi, wisbanalakām refleksijam un tahdu tendenziošu dialogu, kas war buht rabits pehz Brentišcha un Schwingula gudro farunu parauga, tikai lā us deenas kahrtibas te likts neschwingulisks jautajums par seeweeshu un wihreeshu teestibam un peenahkumeem tikumibas sinā. Rujjas ir gan „Wijolites“, tikai ne etiski, bet estetiski. Turpretim ihstnā stize „Fräulein Nize“ ir maš meistardarbs, kura psihologiskais swaigums tik drihs newihtis. Te ir aprobeschofchanās lihbselkos, tikai masas atleetas wehl no neasimiletas debateschanas un te ir wisweiklā uskerta weena no Seltmata tehlojumos wisraksturigakām situazijam. Jo winam patihl tas moments seeweetes juhtu dšihwē, kad ta ir lā peebreedis auglis,

kas gribas nemams, ir eeschligi jau pade-wušēs, jau faehsta no „mihlestibas infusorijam“, bet ahreji lā sem smaga floga leetas fastinguse klusumā un wisleelakā weenaldbibā, lai tad waj eksplodetu pehschni un krahfschni, waj fabruktu mofu pilnā resignazijā. Seltmatis un Blaumanis — abi ir artisti-erotiki, abi pee jaunlaiku wahzu nowelisteem wingrina-juschees tehlot erotisma psihologiju, tikai kur pehbejā motiwu iswehli noteiz wifs, kas erotiski swaigs, spehzigs, dramatisks, tur pirmās atrod patiku pee subtilaki kluseem, bet wairak slepena kairuma pilneem azumirkleem, un kaut tee buhtu nenormalaki, winpus laba un kauna stahwofchi. Winu peewell kaireens lā tahds. Šchi tihtsme Seltmati it dabigi pawedinaja ari tehniski kaut ko peefawina-tees wehl no wismodernakeem „klusū intimās“ mahkflas paraugeem. Lā kopsch 1900. gada dšimst wina „Mihlestibas infusorijas“, gan smalkaki isstrahdatas, bet wisai patstahwigas, tikai lā teksts kahdam dotam akordam waj melbijai, retuscha kahdam wilzeenam, waj eetehrps kaut kur nemtam simbolam, kapehz kopeespaidā drusku mahkflotas, peespeestas. Un tad — to dšiko mihlestibas intimitati, kur ta top misterija, to swehtō schkistibu, ar kahdu par mihlestibu war runat Materlinks, to Seltmatis nekad neaisneegs. La naw no wina pasaulēs.

Sapeemin, ka runa bija tikai par 1. seh-jumu no Seltmata darbeem, kas ir isnahjis. Soliti teel wehl diwi turpmaki. Pirmais, kurā ir 6 noweles un stizes, ir isdots ar labu gaumi un isgresnots ar Rosentala winjetem, kuras turas ilustraziju weidā. Gewehrojamaikais ir wahla šhmejums diwās krahfās.

Blaumana „Uguni“. 1898. g. „Meh-
neschrafsid“ nodrukats Blaumana stahsts
„Purwa bridejs“. Tas tagad ir pabrstrah-
dats par lugu, kura nesen dafchas reises us-
westa R. L. beedribas teatri. Stahsts bija
weenš no Blaumana wislabakeem: winsch
isturets stila, stahstifchanā manama konzen-
trazija un tahds. fastrehdšis druhmums rada
wina atmosferu, no kuras jo relješi izelas
divi galvenee raksturi — Kristine un Ed-
gars. Wums stahsta, kā Kristine lehni, ap-
domigi eenahf ar dseefmu grahmatu rolā,
batista latatiku ap galwu, mehš redsam
winaš weenkahrscho meerigi semneezisko dabu
un tomehr manam aif schi ahrejā meera
eefschēju nemeeru, aif ahrejā idilistuma
eefschēju tragisumu. Jo schi meerigā gobigā
Kristine neteef un neteef walā no Edgara,
schi palaidna un dsehraja — „ar bahlo
fejū.“ Wina no ta efot „lā apburta“.
Wina labi fina, zif meitas Edgars jau pee-
wihlis, ka winsch naw glahbjams un labo-
jams, wina behg, solas ar winu wairs ne-
eelaistees, un tomehr — Edgara tratulibas,
drofchfirdiba, walstirdiba un taisni nelaimi-
gums — tas karsē arween no jauna winaš
afnis, modina eedsimtās kaislibas un wed
winu pretim tam pascham liktenim, ko pee-
dshwojuse winaš mahte. „Jo wairaf winsch
flenderē,“ wina saka, „jo wairaf man wina
schehl.“ Un ari Edgars tveras pehz Kri-
stinas kā pehz pehdejā glahbina: winsch juht
tur dskas, pateefas juhtas, kahdas winu
waretu apmeerinat un winsch, kā muhschigs
„Purwa bridejs“ zer atraft winā to lihbsfwaru,
kura winam pascham truhst. Kristine slahpst
pehz wina, bet bihstas winam padotees, fina-
dama, ka saudds ar winu jau lihdsfwaru
un nebuhs tad ne few, nesf winam wairs
it nekas. Tahda ir schi zihna starp diweem
rakstureem un stahstā ir platibas deesgan, lai
to apgaismotu ar psihologistku pamatigumu.
Kā stahsts „Purwa bridejs“ ir eewehrojams.
Ne tik eewehrojams kā drama. Wispirms
„Uguni“ naw tās noteiktibas, ta weentopejā
stila jeb pamattona: Blaumanis naw gri-
bejis waj naw eefpehjis sawaldit sawu hu-
moristisko „ahderi“ un israibinajis dšli no-
weetno „Purwa brideja“ faturu ar episodi-
fkeem jofu flateem, par kahdeem gabdā
kariketo muischas kalpotaju personals. Ta-
pehz „Uguni“ nestahw stila finā til augstu
kā „Indrani“. Rakstneefam wajadseja sinat,
kā „Indrani“ uswareja ihsti tapehz, ka
tanis nebija jofu, un ka eespaida deht hu-
mors neween naw wisur labs un eeteizams,
bet dafcheem motiweem ir latrā finā laitigs.
Schee episodiski stati neween isflaidē lugas
wajadšigo atmosferu, bet, stumbamees uf

preefschu, draud atbihdit pee malas abus
galwenos raksturus, kureem nepezeeschami
wajaga pahrwalbit interesi ar sawu dweh-
feles dshwi. Tehlot scho diwu zilweku
dwehseku tragisumu — tas weenigi jau wa-
reja buht modernam mahfleneefam usderums,
zeenigs to eerosinat un fairinat, bet newis
noluhls tehlot kahdu galeriju muischas lauschu
tipu. Wiswairaf apsehpta paleef Edgara
dwehsele un apsehpta taisni sawās indivi-
dualafās krahšās. Pat leelas kā, ka rakst-
neeks ar nodomu buhtu gribejis padarit
Edgaru drufku glihtaku, simpatisaku publikas
azis, lai ta jel justu winam lihds, kā no-
schehlojamam nelaimigam zeetejam, kurefch
pats par fewi jau ir labs, bet kuru tikai
tee ziti pawed. Tā jau wisa luga eefahlas
ar intrigu, ko taisa ziti pret Edgaru, tā
Edgarum nolikts blafus saws fargengelis
kahda muischas skrihwera personā, kas zitabi
ir behdigi naiws un absoluti leeks; tā bei-
dsot Edgaru ziti pawed uf dserfchanu, kad
winsch jau likās labojees un sawu pahrbau-
dischanu isturejis. Schahda „idealisefchana“
ir fluhda, ari eespaida finā uf publiku. Ta
padara waroni par pasiwu, kura ihstai pa-
sifhmei bija jabuht aktivitatei, paschdaribai
un paschnoteikfchana. Lai zil launas ir
Edgara ihpaschibas, tās naw slehpjamas, ja
tās padara winu zilwezigi saprotamu. Bes
tām winsch ir neisprotams, bahls un gar-
lahzigs. Statitajs newar nemaf sinat, kapehz
wisi Edgaru bar, kur tatschu winu it neto
fliftu neredf darom. Tā paschas tragisma
dselmes paleef apsehptas. Rakstneeks welti
ir isdshstis no dramas to Minnu waj Mar-
gitu, kurai stahstā peekriht til raksturiga loma.
Sefualisms un donschuanisms ir neatnemams
no Edgara un notufchet to nosihmē nodsehst
wisu wina koloritu. Dramai nahstos taisni
rahdit, ar zil elementaru waru eedsimtās
meefzgais demons zihstas ar garigeem eeau-
dsinateem eespaideem un sabeedristeem spai-
deem, zihstas tā Kristinē, kā Edgarā. Stahsta
formā war scho zihnu isplehst wifā ewiskā
plafchumā un likt tai isflanet ari tā, kā ta
pamafam atpluhst. Dramā tahdas beigas
neapmeerina. Te newar jau paschu zihnas
stahwofli isstehlot tik plaschi, te jahda
spilgtakee darbibas momenti, kapehz jais-
dabu nosihmigakee kontrasti un tee jafa-
skruhwe uf dramatismu. Te pehz muhsu
domam schai dwehseles zihnai ir — jais-
schkiras, ne lehni jaleezas, bet jaluhst!
„Uguni“ ir peepaturetas stahsta beigas, ka-
pehz luga uf beigam saudē interesi. Leelas,
it kā ta nobeigtos tapat, kā sahufes, ka
ihstā drama pa teem 5 zehleeneem nemaf
naw notikuse, bet ka nu tik tai jafahlas,

kad lugai beidzoties Edgars un Kristine sagabjušči kopā. Kas nu notiks? katrs jautā — bet luga jau ir beigus. Zil daudz dramatisks buhtu eespais, ja konfliktis buhtu nowabits lihds katastrofai! Zo ta hdam konfliktam ir tatschu katastrofa tas wisdabigakais, kas ween domajams. Us to jau lifas norahdot wisa fastrehguse atmosfera, tahda pirmos zehleenos gatawojās. Tragisks sinals ari eewestu lugā wairat pahrmainu un faturs neliktos isleets pahraf plafchi un pafekli. — Zitadi ir jafata, ka ruhpigā tehniskā isstrahdajuma sinā luga dara Blaumanim godu. Ihpafchi labas attal daschu zehleenu beigās. Gan „Uguni“ neisrahdbis til beeschi tā teiksim, „Trihnes grehtus“, ari warubht ne til beeschi, tā „Andranus“, un ar lautu diletanteem schi luga pawisam naw kaut zil peenahzigi israhdama, tomehr mahkslas labā autoram waretu nowehlet jo projam sneegtees pehz swaigsnem, kuras gruhstal fasneedsamas, nekā pehz laureem, kuras banalitate un „pahraf daudso“ gaume wij. Par to, ka Blaumanis dahwajis latweeschu teatrim weenu pehz otra jau diwus nopeetnus un nopeetni nemamus mahkslas darbus, winam peeder muhsu atsiniba.

Sinatnes un tehnikas chronika. Ka ari schogad pastahw kaut kur milsiņa pafaulēs isstahde, sinās ne katrs. Kara trofjnīs pahrsfan meerigus kulturās darbus un bē tam interese pee pafaulēs isstahdem pate par sewi eet masumā, ihpafchi ja schis isstahdes nahf til beeschi weena pehz otras. Parijes isstahde 1900. g. wehl bija wispafaulisks notifums, pehrnajā amerikānu San-Lujās pilsehtā jau pagahja garam daudz klufaki, bet wismasaf runā schogad par nule attlahto pafaulēs isstahdi Belgijas leelajā ruhpnēezibas pilsehtā Lūtichā (Liège). Un tomehr schi isstahde drofchi war lepotees ar sawu milsiņo plafschumu, daschadibu un wisu walstju, to starpā ari Japanas un Kreewijas lihdsdalibu, kurai katrat te ir sewischkas plafschas nodalas. Wisbagatafi sinams, eerihlota belgeeschu nodata, tā jau wisai isstahdei ir pafaulēs preeschā janodob leeziba par Belgijas leelako lepnumu, winās til brihnumahtri attihstijuschos ruhpnēezibu. Pate Lūtichā jau tilai ar sawām fabritam ir tapuse par to, kas wina tagad ir, proti no neeewehrojamas prowīnzes pilsehtinas weenā gadu desmitā isauguse par weenu no leelafeem ruhpnēezibas zentreem, kur fabrifas strahdneeku ween ir wairaki simti tuhstoschi.

Schogad paeet desmit gadi no ta laika, kad Röntgens atrada sawus x-starus. Schai

jubilejai par peeminu, un lai dabuhtu pahrfstatu par tagad jau brihnumplafcho Röntgena staru isleetoschanu dshiwē, tika patlaban noturets leels starptautisks Röntgena staru kongress, saweenots ar isstahdi. Kongressā nolafija un apspreeda ap 90 referatu, no kureem nahja rebsams, zil tahfu jau sneedsas röntgenologijas (sinatnes par Röntgena stareem) eespais un tā ta tapuse par nepezeeschamu pahihglihbsekli wisdashchabakās flimibās, tā pee zilweeem, tā pee kustoneem.

Pirmais starptautiskais archeologiskais kongress Atenās (no 7.—13. apr. j. st.) leezinaja, ka pehdejā laikā ir paplafschinajuschās archeologijas robeschas gan wehsturiskā, gan geografiskā sinā. Kur reis archeologijas widus punktis bija grieckisti klafiskā sinatne, tur tagad leelo daļu intereseš aisnem aishwehsturiskais laikmets tā Greekijā, tā zitās fenu kulturu semēs. Pa kongresa laiku usweda Sofokla „Antigoni“ pilnigi tahdos apstahklos, tahdi ir sinami no Sofokla deenam.

No 13.—17. apr. (j. st.) notureja Romā V. starptautisko psihologu kongresu, kur galweene preeschlasijumi bija „Psihologijas nahktotne un metapsichita“ no Rischē, „Psihisklās funkzijas un smadseņu misa“ no Schumana, „Psihologijas fakari ar pedagogifu“ no Sellija, „Religijas psiholgija“ no Flurunā un „Par kreewu bofjaku psihologiju“ no Konflio, kusch pehdejo isstaidro neween no saimnezisfeem un politisfeem apstahkleem, bet usstata tā soziali patologištu parahdibu.

Semes trihze, kura marta beigās peemelleja seemekreetumu Indiju ir, tā tagad israhdas, prafstijuse lihds 20,000 zilweku dshiwibas. 1897. gadā semes trihze gan bija wehl stiprata, weena no wisstipralām wisos wehsturiskos laikos, bet ta neaprija tikdaudis dshiwibu, tā schigadejā, tapehz ka notika deenas laikā, kad eeshwotaju wairums bija laukā, kamehr schogad semēs trihze usnahja agri no rihta, tapehz mahjas sabrukdamās, aprata ari tos zilwekus, kuri winās mita. Galweenais gruhdeens nahja no Himalaja kalneem un tika pawadits no wehtras, pelnu leetus un weenā weetā no wulkanisfeem iswerdumeem. Semēs trihzes eespais nowehrots pat Giropas obserwatorijās, tā Göttingenā, Edinburgā u. z.

1. aprili mira Karlsruhē 87 gadus wezais astronoms Dtons Struwe, tās gimenes peederigais, kuru ihsti waretu saukt par „astronomu gimeni“. Wina tehws, tā sinams, bija Pulkowas obserwatorijas eerihlotajs un tās direktors. Dtons Struwe nobeidsa studijas toreisejā Terbatas uniwersitatē, tapa

tehwā palihgs un 1862. gadā wina weetā direktors. Wina ihstais pehtijumu laiks bija tā fauktās dwihnu swaigsnes (Doppelsterne), kuru winsch atradis pahri par 500. 70. gados winsch sarikhoja wairakas ekspedizijas, lai nowehrotu Weneras zaureju gar fauli, kuru triht leelā swarā ismehrot, lai aprehkinatu faules leelumu un attahlumu. 90. gados winsch nehma atwalinajumu, un par obserwatorijas direktoru nahza Bredichins, kas jau pehn nomira, pehz lam par direktoru eezehla Balfundu. No mirushā Dtona Struwes dehleem weens ir Berlīnes obserwatorijas direktors, otrs astronomijas profesors pee Charkowas uniwerstātes.

Muhfu bildes.

„Schillers.“ No K. Jāgera. Schinīs deenās palika 100 gadi, kopš Schillers dshwo tikai ar saweem darbeem, un kur wina darbi peerahda, ka nemirtsiba ir stipraka par nahwi. It kā tik wakar waj schodeen teikti, skan daudsi no schi leelā idealista wahrdeem, par wisām leetam wina prasības pehz zilwela brihwibas un zitām neatnemamām teestibam. Schillers un Bismarks, starp scheem diweem pretpoleem ir swahrstijees wahzu genijs. Tur ideja, tikai ideja, zilwela augstākā pahleeziba un zenšhanās to peepiloi, kaut ari wisam ahrejam buhtu jafagrūht; te dselsdubre, realpolitika, meers un kahrtiba, kā wispirmā prasība, un lai ari ta tikai ar asnim buhtu usturama! Dselskantzlers bija warens wihrs, bes schaubam; un tomehr, ta gara preeshā, kura herolds bija Schillers, ari Bismarkam nahzās lojtees. Nebuhtu Schillers kā pilsonu garigais aistahwis jau wairakās paaudses modinājis paschapsinu ar sawu disheno patofu, nebuhtu wina markis Posa, lam neisdewās pahrleezinat Filipu II., tomehr pahrleezinājis wahzu pilsonus, tad Bismarks nemuhsham nebuhtu peefahpees, Wahzijas walsts fatwerjmi eewedot, tik tahlu us liberalo pusi. Kas te uswareja, bija ari Schillera gars, kas weenumehr wehl gatawo tahdas pat uswaras. Sinams, kad tagad wisa Wahzija zenatās swinet Schillera peemiku, tad wisi newareja zilbinat winā weenu un to paschu garu. Tām aprindam, kuras wairs neet us preeshchu, bet grib tikai palikt tur, kur atrodas, wisimihfaks ir tas Schillers, kas jau isbridis zauri grūht jaunību, ir beidsot tizis weetā, par profesoru, ir eezelts 1802. g. leelkngu kahrtā, ir daudš saudejis no sawa jaunības spirtuma un oposizijas drosmes un raksta wehši klāstlus dsejojumus filosofistā garā un wehsturisko „Wallensteinā“ trilogiju. Ari schejeenes Rigas wahzu

fabeedribu tas brihnumlābi raksturo, ka ta sawā teatri newsweda schais jubilejas deenās zitu nelo, kā taisni scho „Wallensteinā“ trilogiju, un zilbināja ne to Schilleru, kas sludinājis par zilwela teesibam, bet to, kas jau sahjis mahzit par zilwela — „peenahktumeem.“ Katrs skolneeks sina, ka Schillers naw slawu guwis ar „Wallensteinu“, bet ar „Caupitajeem“, „Don Karlofu“, „Wilhelmu Tellu“; paschakām aprindam taisni tee tagad nahktu wisihstākā laifā, bet teatra wadiba labat risē pustuffshas israhdes, nekā modina jaunā Schillera garu, kas runatu pret waldošcho fabeedribu. Scho jauno Schilleru tad lai mehš peefauzam! Mehš pasneefam wina gihmetni, drusku idealisetā weidā no Jāgera, tehlu, kahds winsch bijis sawā slawas pirmā laikmetā, no sawas dsejneeka misijas aisgrahbts, no pirmo lugu panahktumeem apreibinats, mirdošchām azim, gaischu peeri, pazeltu galwu, kā Apolons, faules deews!

„Schillera behgshāna us Manheimu nakti us 23. sept. 1782. g.“ No Fr. Skarbinas. 1781. gadā Schillers us sawu rehkinu bija lijis drukat pirmo un ilgi loloto dramu „Caupitajus“. Janwari 1782. gadā „Caupitaji“ tika pirmo reis uswesti Manheimas nacionālā teatri un sazehla fensaziju. Schillers newareja nozeestes tahlumā, un majā, kad israhdi atkal atkahrtoja, slepeni, neluhgdams atkaujās no herzoga, ceradās Manheimā. Herzogs, dabujis to sinat, aisleedsa Schilleram jebtahdu literaristu darbibu. Un te Schillers stahweja zela juhtis: waj droshca maise kā herzoga kara ahrtam, bet atteishchanās no sfaištajeem mahshleneeka sapneem, waj pahreja pilnigi us mahshu ar nedroshu eksistenci waj pat deesgan droshchu truhlumu. Schillers iswehlejš pehdejo. Pirmāis darbs tad bija, tilt watā no herzoga un to wareja tikai slepeni behgot no dsimtenes. Steigshus nodoms tika sagatawots un kad 22. septembrī pee Stutgartas galma swineja leeliskas weestbas, Schillers, isleetodams wispahrejo aismirshchanos, isbrauja nakti no Stutgartas, pawabits til no sawa drauga Streichera. Pa pilshetas wahrteem wini isfluwa, usdodami wiltotus wahrduš, tapat pahr Wirtembergas robescham, un nahloshā nakti jau eebrauja Badenā pilshetā Manheimā. — Franz Skarbina (df. 1849 g.), Berlīnes pilshetas dshiwes glesnotājs, ir sawā shmejumā faistijis to brihdi, kad jaunāis dsejneeks jau ir laukā no apgaismotās pilshetas un nopeetni fatneebtām luhpam, bet apsnigi raugas nahlotnē. Wehl wīnu war panahkt, war saguhstīt un tad ir droshchi daudsi gadi zeetuma. Bet winsch sina, ka

ir jaudroschinas uš wifu, ja wifu griš eemantot:

„Und seht ihr nicht das Leben ein,
Nie wird euch das Leben gewonnen sein!“
(Ja juhs wifu dšhwi neleekat kšlā, tad nelab juhs wifu dšhwi neemantoseet.)

„Schillera godinaščana pehž „Drleanas jaunawas“ israhdes 1801. g.“ No Th. Dera. Šchis wezlaitu šhmejums rahda Šillera jau ne wairs tā tekuli un behguli, bet tā — waldneeku. Winsch ir Weimaras teatra lihšštrahdneeks blakus Göttem un preešč Weimaras teatra ari ir rakstijis „Drleanas jaunawu“, tā rakstneeks, kas jau lott labi pašst teatri un ta efektus. Te Šillers parahdas tā „tihrs“ idealists un wifas personas teel apgaismotas it tā no weenas paščas lopejas pusdeenas saules, kura nelahdu ehnu nepeelauj. Weenmehrigi pluhst dailšfanigā patetistā walobas strahwa, deklamazijai tā rabita; un weenmehrigi, tikai tipišfuma robeschās attihstas dramas raksturi, ari paščas warones raksturs, it tā jau wis-pahr Šillers ihsti ihpatnejo seeweetes dwehšeli naw apgaismojis deesjit dšli un tikai ar prinžēš Eboli „Don Karlošā“ ir šližejis seeweeti, kura taisni tā tahda ir interšanta.

„Musika“. No Gustawa Klimenta. Runat par Klimtu Austrijā, nosihmē saukt wehtru. Jo Klimts ir tas no jaunajem austreeschu glesnotajem, kura darbi wiswairaf ir bijušchi un wehl tagad ir par kildas ašholu un par kriščanu un augščamželščanos daubš laudim. Pee lam pašcham mahšsleneekam šchāš kildās ir wifai maš dakas. Winsch eefahka strahdat wifā kšufibā un strahdā tā wehl tagad. Waj wina waina, ka wirms kahdeem gadeem austreeschu kultus-ministris greesās pee wina ar preeščlikumu, glesnot Wines uniwersitates seenam un greeštem peemehrigas glesnas? Klimts tās glesnoja: „Filosofiju“, „Medizinu“ un „Jurisprudenzi“. Waj wina waina, ka par glesnam daudš jahka kratit galwas un austreeschu tautas weetneeku namā isžehlās standals, kad dašči, atradami Klimenta glesnas par peebaušigām, pahršpibletām, ašprahštigām un tā wehl ne, prašja, lai tās uniwersitate nepeelaitu? Šchi leeta par uniwersitates glesnam wehl tagad naw isščkirta un nesen tā atkal bija par to runa. Lai gan jafaka, ka šchāš trihs glesnās Klimts nemas naw isšeizees

wifā sawā ihpatnibā, jo ir wairaklahrt groššis sawas komposižijas pehž uniwersitates komižijas ašrahdijumeem un peeprašjumeem. Tapehž tee naw Klimenta labakee darbi, tā pahraf peepilditi ar domu šaturu, pahraf raibi un tā wifums peenahžigi neaptwerami. Bet tiklahlu Klimts tur parahdas sawā spezialitate, ka šchis glesnas ir alegorijas, ir mehginajumi kraščhni un grandioši dekoratiwā weidā tehlot weenu waj otru ideju, pee lam stary simboleem, ar kureem tas panahkams, šentralo weetu eenem seeweetes kermenis un šchi kermena liniju graziošā ritmika. Ir jau ari tā seeweeschu portretists Klimts deesgan eeweehrojams. Pee tam winsch stila šinā štaigā tos želus, kurus uš-šahkuschī prerafaeliti, kurus štaigā Klingers sawos radejumos, Benārs, Lubw. f. Hofmans, Torops un žiti modernee. Arween wina glesnam peemihž tā sawads šairinoščš aromats, rafineta krašču šastana, šmalši padšlināts laiššigums garigā isštelšmē (tā wina „Judite“) un kraščhni dekoratiws lopeespaids, tā wislahaf wina seenas glesnās tais Bethowena šahles, kur šahw Klintera Bethowena peeminelis. Wairakas no wina alegorijam ir isnahkuschas Wines mahšklas apgahdeena Gerlaha un Šenka isdotā „Allegorienwert“; tur wina burwigā „Mihlestiba“, „Fabula“, „Tragedija“ u. ž. Wehs waram pašneegt weenu no Klimenta pirmā laikmeta dekoratiwām glesnam „Musiku“. Prerafaelitistā jaunawas galwa ar šapnainām azim, fantastištās seedu wihšnes, mehma ššinkšas galwa un šatira mašla uš marmorakas groda — wifš leekas šfanot un weeglās melbijās welkotees, tā tas seedu pawedeens, to jaunawas piršti welš.

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhštitas šchahdas jaunas grahmatas:

„Lihduma duhmos.“ Wold. Belers.
„Gutenberg“ drukatawa, Rigā.

„Der Alkohol und die Staatsfinanzen.“
Robert Koppe, Doctor der Medicin. Typo-
Lithographie J. N. Ruchnereš & Comp.
Bimenowskaja, eig. Haus. Moskau — 1905.

Pašnojumi.

J. A. — „Schillera peeminai“ — štipri nepilnigē ne aš muhšu wainas. Tapat turpinajums no „Etikas“.

Redaktors: Dr. philos. P. Salits. — Šbewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. Рига, 5-го мая 1905 г.

Manā grahmatu drufatavā nupat isnahkuse un dabujama ņahda interesanta grahmata

Trihs mufketeeri.

Vehturifks romans divās datās no Aleksandra Dimā (Dumas, tehwa).

Ar 8 glihtām ilustrāzijām.

Latwiņki no Augusta Deglawa.

Mafā tatra dafa 80 kap., pa pastu peesuhtot (apdroņinatā suhtijumā) abas dafas 190 kap.,
uņ pehzmafū 2 rbf.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera baņnizas un Stahrnu eelā Nr. 13.

Manā apghdibā isnahkuse un dabujama ņahda jauna grahmata:

Bertolda Auerbacha

Pils pee Keinas.

Romans trijās datās.

Atņahstijis A. Deglawa.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera baņnizas un Stahrnu eelā 13.

Widņemes un Kursemes

Dņeefmu grahmatas.

Apm. 100 daņhados ņehjumos, ņahlot no lehtakām lihds 7 rbf. 50 kap. gab.

Ismelketos musturos, eņeetas ņpezieli ņehajā arodā ņtrahdajoschās leelakās ahrņemju grahmatu
ņeetawās.

Katrai pee manis pirktai dņeefmu grahmatai ir klahht **bilde is Kristus dņihwes**, beņ
tam katrai ņelta lapu un labakās ahdas ņehjuma dņeefmu grahmatai uņ pirmās lapas eepreekņch
titula uņdrukatņ **ņelta burteem bibeles pantinschj.** — Zeen. publiku daru uņmanigu uņ
eņehjuma glihtumu un ņiprunu tā ari peenehmigām zenam.

Ernsts Plates,

Rigā, pee Petera baņnizas un Stahrnu eelā Nr. 13.

Grusta Plates apgahdibâ

īsnabkufchas un dabujamas sekofchas grabmatas:

Staburaga behrni.

Ēdies ī ēshvies un dabās.
No Valda. * Matfā 100 tap.

Zibna par nahkamību.

Rowele no Aspasijas. Matfā 15 tap.

Jaunā pakaule.

Romans 3 daļās.
A. Deglawa. Matfā 1. daļa 60 tap, 2. daļa 60 tap, 3. daļa (Matnītās lomās) 1 r. Bīšis 3 daļas topā 2 r.

Brāhli Karamalowi.

Romans 4 daļās no F. M. Dostojevsta.
Latv. tulk. P. Pauls. Matfā 280 tap.

Seeweete.

Ģelenas Bēhļau romans. Tulk. J. Kšars.
Matfā 50 tap.

Kugeneeka Wadons

īch rotās grabmata
preefšā kapteinem, redereem, eš-
portiereem un impartiereem.
Sastahd. wafšpabdomn 3. Breitšā,
Mangatu jubestolas preefšā.
Matfā 2 rubli.

Kurp eji? (Quo vadis?)

Romans no Geny.
Sentjewitšča.
Tulkofufe Aspasija.
Matfā 75 tap.

Mahfaimneezibas un Pawahru mahkila

(Divās daļās). Rotās grabmata
selteneem un nama mahtiem wifšos jant-
tajumos par glihtu u. cenešgu mah-
faimneezību. Ar daubi šhmej.
Matfā abās daļās topā 3 rubli.

Hernhuteefchi.

Drama 3 zehšeenos no Porutu
Sahna.
Matfā 40 tap.

Neaifneegts mehrkis.

Drama īf taqadnes 4 zehļ. no
Aspasijas.
Matfā 40 tap.

Ģetes tragedija Faults.

Ar daubi tofšām īllustracijām. 1. un 2. daļa.
Tulkofis 3. Kainiš.
Matfā brofšetis: uš weentafrešā papira 1.80
tap, uš smahta papira 2.50 tap; ešeretis:
uš weent. papira 2.20 L;
uš smahta papira 3.00 L;
glihtā toltis sebjumā: uš
weent. papira 2.40 tap,
uš smahta papira 3.50 L

Prezibās.

Dabura un A. Deglawa burlesta
3 zehļ.
Matfā 40 tap.

Ubags.

Dveefmu luga 2 zehļ. no Rejas-
Krušmina. Mušita no wotrat
tomponišt. (Perjonaš: 4 tungi
un 1 dama.) Matfā 30 tap.
4 īlniģis klaweeru īsmilkums ar
dveefmu sešmu 1 rubli.

Kas jālin kreetnai deenastmeitai?

— No Šcharles Mann. —
Matfā 40 tap.

Hannele.

Ģapmu dseja no
G. Hauptmana.
Tulkofufe Aspasija.
Matfā 40 tap.

Mahkfligi mehli dahrikopibā.

No profesora Dr. Paula Wagnera.
Matfā 40 tap.

Mironu nams.

Romans no F. M. Dostojevsta. (Ģetrā
drūfa.) Matfā 60 tap.

Uš diwām Iwaigšnem.

Kurda Laswijs romans 2 daļās.
Pāwisti no A. Deglawa. Matfā: 1. daļa
60 tap, 2. daļa 80 tap.

Populari- linatnišku rakstu kraħjums.

Matfā 20 tap.

Stari īf senatnes.

Ģipsti dsejumi no G. Seibot.
Matfā 40 tap.

Ģods.

Ģstatu luga 4 zehļ. no Ģerim Sudermama.
Latwifiti no A. Waltera.
Matfā 50 tap.

— Rigā, pee Petera basniņas —

un

Ģkahruu eelā Nr. 13.